

Podsumowanie

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
[Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, z późn. zm.]

1. Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej **ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku**, wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozumianej, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów, „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” (art. 46 ww. Ustawy).

Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu planu urządzenia lasu mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przetransponowana Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Chełm został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu, Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie korekty Instrukcji Urządzania Lasu.

Umowa na wykonanie Projektu planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z BULIGL na podstawie obowiązujących regulacji prawnych. Fakt zawarcia umowy został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Chełm nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach [tj. Dz.U. 2017 poz. 788], trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Realizuje się to w Nadleśnictwie poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy, w oparciu o typy drzewostanów, określone na podstawie rozpoznania siedliskowego,
- skuteczną ochronę cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nieobjętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej,
- zabezpieczenia takiej ilości zasobów leśnych, która zapewnia prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych,
- najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach w tym preferowanie naturalnego procesu odnawiania lasu,
- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,

- uwzględnienie na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki oraz społecznych i ochronnych zapotrzebowań.

W Nadleśnictwie Chełm głównym celem projektu Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych /siedliskowej i ptasiej/, konwencjach /o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej/, programach /Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej/.

Brak realizacji projektu Planu niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca, jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych.

Nadleśnictwo Chełm obejmuje powierzchnię 23574,97 ha gruntów Skarbu Państwa w obrębach leśnych: Pobołowice i Stańków. Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa z uwzględnieniem lasów wszystkich form własności wynosi 16,9%.

Lasy gospodarcze zajmują 53,0% powierzchni leśnej Nadleśnictwa, pozostałe - to lasy ochronne i rezerwaty. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna z udziałem rzeczywistym masowym 73,91% i powierzchniowym 67,47%.

Na terenie Nadleśnictwa występują:

- 7 rezerwatów przyrody,
- 1 park krajobrazowy,
- 1 Otulina Chełmskiego Parku Krajobrazowego,
- 4 Obszary Chronionego Krajobrazu
- 26 pomników przyrody,
- 683 użytki ekologiczne
- 61 stref ochronnych wokół miejsc bytowania i rozrodu zwierząt podlegających ochronie;

Obszary Natura 2000:

- Chełmskie Torfowiska Węglanowe PLB060002 o powierzchni 4309,42 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnią 4309,42ha, a na gruntach Nadleśnictwa 639,52ha,
- Dolina Środkowego Bugu PLB 060003 o powierzchni ogólnej 28 096,55 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnią 4463,68 ha, na gruntach Nadleśnictwa 218,14 ha
- Jeziora Uściwierskie – PLH 060009 o powierzchni ogółem 2065,57 ha, w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnią 579,93ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 66,42ha,
- Ostoja Poleska –PLH 060013 o powierzchni ogółem 10159,10 ha, w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnią 86,81 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 5,01 ha,
- Polesie PLB060019 o powierzchni 18030,91 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnią 4463,68ha, na gruntach Nadleśnictwa 0,17 ha,
- Torfowiska Chełmskie PLH060023 o powierzchni 2124,17 ha, w tym w zasięgu 2124,17 ha, a na gruntach nadleśnictwa 559,17 ha,
- Torfowisko Sobowice PLH060024 o powierzchni ogółem 175,42 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnią 175,42ha, a na gruntach Nadleśnictwa 3,81ha,
- Poleska Dolina Bugu PLH 060032 o powierzchni 8173,24 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnią 1257,82ha, a na gruntach Nadleśnictwa 12,44ha,
- Dobromyśl PLH060033 o powierzchni 636,82ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnią 636,82ha, a na gruntach Nadleśnictwa 341,74ha,
- Bachus PLH060056 o powierzchni 84,24ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnią 84,24ha, a na gruntach Nadleśnictwa 84,16ha,
- Pawłów PLH060065 o powierzchni 870,95ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnią 870,95ha, a na gruntach Nadleśnictwa 480,64ha,
- Kumów Majoracki PLH060072 o powierzchni 137,19ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnią 137,19ha, a na gruntach Nadleśnictwa 78,87ha,

- Putnowice PLH060074, o powierzchni 50,57ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 50,57ha, a na gruntach Nadleśnictwa 14,86ha,
- Żmudź PLH060075 o powierzchni 44,13ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 44,13ha, a na gruntach Nadleśnictwa 43,70ha,
- Siennica Różana PLH060090 o powierzchni 133,73ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 133,73ha, a na gruntach Nadleśnictwa 132,23ha,
- Las Żaliński PLH060102 o powierzchni 784,08ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 784,08ha, a na gruntach Nadleśnictwa 459,34ha.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Chełm, lecz poza jego gruntami znajduje się pięć następujących obszarów Natura 2000:

PLH060067 Kamień

PLH060018 Stawska Góra

PLB060019 Polesie

PLH060064 Nowosiółki [Julianów]

PLH060068 Sawin

Inne obszary o charakterze ochronny:

- Otulina Poleskiego Parku Narodowego o powierzchni ogólnej 14 041,90 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 7,52 ha,
- Rezerwat Biosfery „Polesie Zachodnie” o powierzchni ogólnej 139 917 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 86,89 ha.

Na siedliskach „naturowych” nie zaprojektowano zabiegów, które mogłyby naruszyć ich stan lub spowodować ich zanik.

W lasach Nadleśnictwa Chełm występuje 39 gatunków drzewiastych, w tym 21 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, w Projekcie PUL zadbano o właściwy dobór gatunków w uprawach, uwzględniając nie tylko gatunki główne i domieszkowe, ale też biocenotyczne i fitomelioracyjne. W przyjętych orientacyjnych składach gatunkowych upraw uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu nadleśnictwa.

Przy tworzeniu Planu na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas posiedzenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej.

Rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić realizację czterech ustawowych celów gospodarki leśnej. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębnego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Projekt Planu w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszaru Natura 2000. Chronione przez zapisy Projektu Planu w podobny sposób są zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Analizę rozwiązań alternatywnych, o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku..., wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę planowanych w Projekcie PUL dla Nadleśnictwa Chełm, działań na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w projekcie PUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że nie przewiduje się sytuacji, w której zapisy Projektu Planu naruszają zakazy, o których mowa w art. 52. ust.1 pkt 1, 3-5 i 11 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. [tj Dz U. 2018 poz 142] tj. umyślnego zabijania, okaleczania i chwytania chronionych gatunków, umyślnego niszczenia ich jaj, postaci

młodocianych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, nor, lęgówisk, zeremi, zimowisk, i innych schronień, umyślnego płoszenia i niepokojenia.

Charakter działań przewidzianych w PPUL tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że niezagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania.

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Chełm oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy, można stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Chełm i ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania projektu planu na środowisko przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

3. Uzasadnienie zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad projektem planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Chełm odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony,
- uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu oraz wypracowanie wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu,
- opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy,
- projektu lasów ochronnych,
- projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu.

Nadleśnictwo prowadzi w szerokim pojęciu działalność edukacyjną. Zajęcia prowadzone są w izbie edukacyjnej zlokalizowanej przy siedzibie Nadleśnictwa, na ścieżkach edukacyjno - przyrodniczych, oraz organizuje konkursy i imprezy o tematyce przyrodniczej a także terenowe lekcje przyrody, prelekcje na terenie szkół itp./.

- **Posiedzenie Komisji Założeń Planu** odbyło się w dniu 15.07.2015 roku. Celem zwołania KZP było określenie parametrów robót terenowych m.in. w zakresie: podziału lasów ze względu na dominujące funkcje /lasy ochronne, lasy gospodarcze/, aktualizacji zasięgu lasów chronionych, ustalenia i uzgadnianie cech drzewostanów, wyróżnienia gospodarstw /specjalnie, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe, przebudowy/ z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy, wykonywania inwentaryzacji lasu do planu urządzenia, przyjęcia wieków rębności dla głównych gatunków lasotwórczych w obrębie leśnym, projektowania użytkowania rębного i przedrębного, planowania hodowlanego z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej, użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego, rekreacyjnego zagospodarowania lasu, ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, specyficznych zagadnień dotyczących inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej /w tym: średni okres odnowienia w gospodarstwie, przewidywany procent uszkodzeń młodego pokolenia w drzewostanach KO i KDO/.

Obrady prowadzone było w formie dyskusji.

Ustalenia Komisji zawarte zostały w Protokole.

Uczestnicy biorący udział w posiedzeniu Komisji nie wnieśli zastrzeżeń do ustaleń zawartych w Protokole.

Protokół z ustaleniami KZP został udostępniony na BIP. Jednocześnie została podana do wiadomości publicznej informacja o: przystąpieniu do opracowania projektu planu urządzenia, możliwościach zapoznania się z założeniami do planu oraz o sposobie i miejscu składania uwag i wniosków. Po KZP przystąpiono do procedury wyłonienia wykonawcy, w ramach postępowania o zamówienie publiczne.

Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii.

- **Narada Techniczno-Gospodarcza** odbyła się w dniu 10.01.2018 roku, której podstawowym zadaniem było sformułowanie Projektu planu urządzenia lasu oraz akceptacja sporządzonej Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Dokonano również oceny gospodarki minionego okresu. Obrady prowadzone były w formie dyskusji. Z przebiegu posiedzenia został sporządzony Protokół ustaleń.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele między innymi: RDOŚ w Lublinie, Koła Łowieckiego i Zakładów Usług Leśnych. Zaproszeni do wzięcia udziału w obradach przedstawiciele: Ministerstwa Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i wykonawcy projektu planu urządzenia lasu. Za pośrednictwem Nadleśnictwa, o komisji powiadomione zostały zgodnie z posiadaną wiedzą urzędy i samorządy oraz instytucje i organizacje zainteresowane gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach Nadleśnictwa.

- **Komisja Projektu Planu [KPP]**

W trakcie prowadzonych konsultacji związanych z opracowywanym Projektem planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa nie zgłoszono uwag, opinii i wniosków do zamieszczonych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie projektów dokumentów.

Wobec tego odstąpiono od zwołania posiedzenia KPP dla nadleśnictwa.

- **Projekt lasów ochronnych**

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Decyzją nr 37/99 Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1999 roku w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własności Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Chełm.

Projekt lokalizacji lasów ochronnych zgodnie z Ustawą o lasach – art. 16 ust. 2 poddany był opiniowaniu przez rady gmin.

Lasy ochronne zostały ustanowione na ogólnej powierzchni 9843 ha w kategoriach wiodących: lasy wodochronne, lasy glebochronne, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej

- **Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko** Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu i konsultacji społecznych od dnia 12 lutego 2018 roku na okres 21 dni w siedzibie Nadleśnictwa Chełm. Wiadomość o procesie konsultacji projektu planu zamieszczono w prasie lokalnej – „Dziennik Wschodni”, opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Nadleśnictwa. W okresie wyłożenia każdy miał możliwość zapoznania się z materiałami oraz wpisać swoją opinię na temat przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W ustawowym terminie nie wpłynęły żadne uwagi, czy wnioski na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Równocześnie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z projektem PUL dla Nadleśnictwa Chełm zostały przesłane do RDOŚ i LPWiS w Lublinie z prośbą o wydanie opinii.

4. Opinie właściwych organów (RDOŚ w Lublinie i LPWiS w Lublinie)

W dniu 31.08.2015 r. RDLP w Lublinie wystąpiła do właściwych organów (z mocy ustawy) został wystosowany wniosek o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu

odpowiedź:

- LPWiS w Lublinie dokonał uzgodnienia – pismo znak. DNS-NZ.7016.137.2015.MW z dnia 03.09.2015r.,
- RDOŚ w Lublinie dokonał uzgodnienia - pismo znak WPN.611.9.2015.JW z dnia 05.10.2015r.

Uzgodnienia powyższe zostały opublikowane na stronach BIP RDLP w Lublinie.

W dniu 09.02.2018r. RDLP w Lublinie przekazała dokumentację oraz wniosek o wydanie opinii w sprawie projektu planu urządzenia lasu od organów ustawowo opiniujących.

odpowiedź:

- LPWIS w Lublinie wydał pozytywną opinię – pismo zn.r DNS-NZ.7016.13.2018GT z dnia 20.02.2018r,
- RDOŚ w Lublinie pismem otrzymanym w dniu 13.04.2018 roku znak sprawy WPN.611.19.2017.JW z dnia 9.03.2017. Opinia wpłynęła do RDLP w Lublinie po piśmie zn ZO.6003.3.2015 z dnia 21.03.2018r.,, wnioskującym o niezwłoczne załatwienie przedmiotowej sprawy. Przekazana opinia zawiera uwagi między innymi cyt. „ Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Chełm na lata 2018-2027 jest podstawowym instrumentem umożliwiającym prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach Skarbu Państwa. Analiza projektu PUL oraz prognozy oddziaływania na środowisko wykazała wiele nieścisłości i braków, które przedstawiono poniżej. (...) Analizie poddano tylko gatunki „strefowe” zlokalizowane na podstawie decyzji ustalającej strefy ochronne stanowisk oraz gatunki, które zostały wymienione w uzgodnieniu zakresu Prognozy ...(...) Niestety poza zamieszczoną tabelą nie zostały wykorzystane dostępne materiały dotyczące przestrzennego rozmieszczenia stanowisk poszczególnych rzadkich gatunków ptaków. (...) Dokonując aktualizacji Programu ochrony przyrody nie przeprowadzono inwentaryzacji przyrodniczej zgodnie z §11 Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie. (...) W wykazie stanowisk chronionych gatunków roślin podano informację o występowaniu lasach Nadleśnictwa Chełm wysokogórskiego gatunku – tojadu mocnego oraz stanowisko arcydzięgla litwora w siedlisku, które wyklucza obecność tego gatunku. W materiałach projektu pul nigdzie nie podkreślono wyjątkowych walorów przyrodniczych Nadleśnictwa Chełm”.

Uwagi przedstawione w opinii RDOŚ w Lublinie nie powodują konieczności wprowadzenia istotnych zmian w projekcie planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa. Nie mniej RDLP w Lublinie w piśmie do RDOŚ w Lublinie, znak: ZO.6003.1.2017 z dnia 5.06.2018 r przedstawiała stanowisko dotyczące kwestii poruszonych w opinii RDOŚ w Lublinie:

W odpowiedzi na pismo z dnia 09.03.2017 roku (data wpływu 13.04.2018 r.), Zn. WPN.611.19.2017.JW zawierające opinię do projektu Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Chełm z okresem obowiązywania na lata 2018-2027 przedstawiam stanowisko dotyczące kwestii poruszonych w tej opinii.

1. Projekt Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Chełm na lata 2018-2027 zakłada zwiększenie pozyskania drewna w stosunku do poprzedniego 10-lecia. Wzrost ten jest wynikiem zwiększenia o 63 %, w stosunku do poprzedniego 10-lecia użytkowania rębego. Należy podkreślić, że zasadniczymi celami gospodarki leśnej prowadzonej w naszym kraju są zachowanie i ochrona zasobów leśnych, co zostało podkreślone, zarówno w Ustawie o lasach z 28 września 1991 r., jak też w obowiązującej aktualnie Instrukcji Urządzania Lasu.

Wyniki przeprowadzonej, na potrzeby sporządzonego projektu planu urządzenia lasu, inwentaryzacji stanu lasu oraz zasobów drzewnych wskazują na wzrost, w ostatnim 10-leciu, ogólnej zasobności drzewostanów Nadleśnictwa Chełm o 17%, wzrost przeciętnej zasobności na 1 ha z 232 m³ do 270 m³, jak również wzrost przeciętnego wieku drzewostanów o 5 lat z 56 do 61 lat. Powyższe przesłanki uzasadniają zaplanowanie wzrostu pozyskania drewna, w ramach przyjętej w Instrukcji Urządzania Lasu metodyki określania etatu użytkowania.

Wzrost użytkowania rębego jest efektem starzenia się drzewostanów Nadleśnictwa Chełm oraz koniecznością użytkowania i odnawiania drzewostanów dojrzałych. Zaniechanie tych prac prowadziłoby do stopniowego rozpadu drzewostanów i deprecjacji zasobów drzewnych.

Potwierdza to fakt, że pomimo wzrostu etatu użytkowania rębego nie nastąpi ubytek powierzchni dojrzałych drzewostanów, na co wskazuje wykonana w prognozie analiza zmian powierzchni klas wieku drzewostanów na koniec 10-lecia.

Jak wynika z prognozy oddziaływania na środowisko, na koniec 10-lecia (2027 rok), wzrośnie powierzchnia drzewostanów w wieku 61 – 80 lat (IV klasa wieku), drzewostanów w wieku 81 – 100 lat (V klasa wieku) oraz istotnie zwiększy się powierzchnia drzewostanów powyżej 100 lat (VI klasa wieku) i drzewostanów w klasie odnowienia.

Przewiduje się również wzrost przeciętnego wieku drzewostanów o 4 lata, tj. do 65 lat.

Lasy będące w zarządzie Nadleśnictwa Chełm muszą godzić wiele celów. Z jednej strony muszą spełniać funkcje społeczne, w tym ochronę przyrody, z drugiej zaś strony ważną częścią działalności Nadleśnictwa jest pozyskanie drewna – istotnego dla gospodarki krajowej surowca. Wykonawca Prognozy jest zdania, że ten kompromis został osiągnięty w projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Chełm na lata 2018-2027.

2. Wykazanie grądu subkontynentalnego, jako przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000 Siennica Różana zostało uznane przez wykonawcę projektu PUL, jako pomyłka. W materiałach projektu Planu została wprowadzona odpowiednia korekta.

Wykonawca projektu PUL wyjaśnił, że wskazane stanowiska jelonka rogacza w wydzieleniach: 243a, 245a, 246a, 250f opisane zostały zgodnie ze stanem faktycznym, jako młodniki dębowe, w których występują pniaki dębowe w różnych stadiach rozkładu oraz, w których pozostawione zostały kępy starego drzewostanu z udziałem dębu.

W planowanym cięciu uprzątającym w oddz. 243a planuje się pozostawienie kęp starodrzewiu, na co najmniej 5% powierzchni. Ponadto w prognozie oddziaływania na środowisko zamieszczone zostało zalecenie ograniczenia wpływu zabiegów gospodarczych na jelonka rogacza poprzez: „pozostawianie starych, obumierających i obumarłych dębów, drzew biocenotycznych oraz pniaków i złomów dębowych w miejscu występowania gatunku”.

Taki sposób zagospodarowania drzewostanów wskazuje na stopniowe zwiększanie ilości martwego drewna, potencjalnego miejsca zasiedlenia i rozrodu jelonka, co warunkuje możliwość utrzymania populacji. Tak, więc zagospodarowanie drzewostanów w taki sposób nie można nazwać gospodarką intensywną.

Należy również zaznaczyć, że stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej (Dz. U. z 2017, poz.2408), przy możliwym przez Nadleśniczego wprowadzaniu doraźnych modyfikacji sposobów zagospodarowania, w znacznym stopniu ograniczać będzie wpływ prowadzonej gospodarki leśnej na populację jelonka rogacza.

3. Przeplatka matura jest gatunkiem związanym z obrzeżami lasów, w których rosną jesiony. Zajmuje tam mikrosiedliska o odpowiedniej ekspozycji na słońce, dlatego narastające zacienienie obniża, jakość tych siedlisk. Motyle zwykle preferują niewielkie powierzchnie przy skrajach lasu i na polanach (strefy ekotonu), czyli grunty na styku łąk i lasów, lasów i dróg, a także wyjątkowo luźne zarośla wzdłuż cieków wodnych. Stąd też, wykonawca Prognozy ocenił wpływ użytkowania rębego na populację tego gatunku, jako obojętny. Ponadto mając na uwadze zachowanie właściwych warunków rozwojowych dla przeplatki matury, pomimo występującej choroby zamierania jesionu, projekt PUL nie przewiduje rezygnacji z tego gatunku przy odnawianiu lasu, co zostało zapisane w propozycji składów gatunkowych upraw. Dodatkowo należy zaznaczyć, że w Prognozie oddziaływania na środowisko (tekst pod tabelą 128) zamieszczono zalecenia dotyczące ochrony siedlisk przeplatki matury: „W odniesieniu do przeplatki matury zaleca się pozostawianie jesionów (głównie młodych) na obrzeżach lasu, a przy rębniach - pozostawianie biogrup i stref ekotonowych z udziałem jesionu.”

4. Wobec zawartej w opinii RDOŚ uwagi, że w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Chełm w niewystarczający sposób oceniono oddziaływanie na chronione i rzadkie gatunki zwierząt, RDLP w Lublinie zwraca uwagę, że projekt Planu Urządzenia Lasu jak również prognoza oddziaływania projektu PUL zostały opracowane stosownie do stanu wiedzy, możliwego do wykorzystania w trakcie opracowywania tych dokumentów. W ramach prac terenowych związanych z PUL nie wykonuje się dodatkowych prac inwentaryzacyjnych w odniesieniu do populacji chronionych gatunków zwierząt. Zadanie takie wykracza, bowiem poza zakres prac wynikających z zapisów Instrukcji Urządzenia Lasu.

Zgodnie z metodyką przyjętą dla wszystkich opracowań planów urządzenia lasów informacje na temat występowania chronionych i rzadkich gatunków zwierząt przedstawiane są zgodnie z aktualnym stanem wiedzy. W oparciu o Ramowe Wytyczne w Sprawie Sporządzania Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu w toku prac urzędniowych nie przewiduje się wykonywania dodatkowych inwentaryzacji elementów przyrodniczych. W ramach procedury Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Chełm zostały wystosowane do wszystkich instytucji oraz organizacji związanych z tym terenem pisma z prośbą o udostępnienie posiadanych danych. Wszystkie dostępne i pozyskane dane, zamieszczono w projekcie Planu.

W POP podana została precyzyjnie lokalizacja, liczebność i stan populacji tych gatunków ptaków, dla których stan wiedzy pozwalał na przedstawienie takich informacji. W odniesieniu do pozostałych gatunków ptaków, występujących dość licznie, autor Prognozy sporządził analizę zbiorczą odnoszącą się do poszczególnych grup ptaków zasiedlających określone ekosystemy. W przypadku gatunków ptaków związanych z ekosystemami leśnymi przeprowadzono analizę w odniesieniu do grup gatunków o podobnych wymaganiach ekologicznych.

Taki sposób postępowania jest zgodny ze stanowiskiem GDOŚ przedstawionym w piśmie z dnia 28.02.2011r. Zn. DOP-OZGIZ.024.7.2010.ep: „W odniesieniu do ww. gatunków jak i pozostałych gatunków chronionych, możliwe jest dokonanie oceny oddziaływania zapisów PUL na grupy gatunków o podobnych

wymaganiach ekologicznych, związanych z różnymi typami środowisk leśnych (i nieleśnych). Analizowanie z osobna każdego z gatunków chronionych nie jest konieczne, zwłaszcza w odniesieniu do części gatunków ptaków, ponieważ gros gatunków leśnych to w istocie gatunki pospolite, szeroko rozpowszechnione."

Odrębna analiza została przeprowadzona dla gatunków szczególnie rzadkich, w przypadku, których przypadkowa śmierć nawet pojedynczych osobników może wpłynąć negatywnie na populację. Za gatunki takie uznano gatunki wymienione w załączniku nr 4 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 06.10.2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, tj. gatunki ptaków wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania.

Dla gatunków tych przewiduje się stosowanie ograniczeń, w szczególności terminów wykonywania prac gospodarczych zgodnie z przepisami ochrony strefowej.

RDLP w Lublinie podkreśla, że wykonawca prognozy przeprowadził ocenę wpływu zaplanowanych w projekcie PUL zadań z zakresu gospodarki leśnej na populację poszczególnych gatunków ptaków chronionych oraz ich siedliska. Wskazał również na, zapisane w wymaganiach dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, Instrukcji Ochrony Lasu i Zasadach Hodowlanych, sposoby postępowania mające na celu ochronę różnorodności przyrodniczej, które będą stosowane w trakcie realizacji zadań gospodarczych wynikających z PUL i przyczynią się do zminimalizowania wpływu gospodarki leśnej na gatunki ptaków. Przy stosowaniu tych zaleceń zaplanowane w projekcie PUL zabiegi nie mają istotnego wpływu na gatunki ptaków oraz ich siedliska w obrębie Nadleśnictwa Chełm.

Zawarte w piśmie RDOŚ stwierdzenie, że, wykonywanie prac gospodarczych w okresie lęgowym ptaków narusza szereg zakazów wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, zdaniem RDLP w Lublinie nie znajduje, więc potwierdzenia.

Z formalnego punktu widzenia istotne jest również, że prace z zakresu gospodarki leśnej będą realizowane zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej wprowadzonymi rozporządzeniem Ministra Środowiska z 18 grudnia 2017r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 2408). Zaś zgodnie z przepisami art. 14b, ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 788) gospodarka leśna wykonywana zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej nie narusza przepisów o ochronie poszczególnych zasobów, tworów i składników przyrody, w szczególności przepisów art. 51 i art. 52 ustawy o ochronie przyrody.

W opinii wykonawcy Prognozy dodatkowym faktem, że gospodarka leśna w Nadleśnictwie Chełm nie wpływa negatywnie na stan populacji ptaków, w tym ptaków objętych ochroną strefową, jest większa liczebność ptaków w lasach nadleśnictwa Chełm oraz zwiększenie ilości stref ochronnych. W ciągu ostatniego 10-lecia liczba stref ochrony ptaków zwiększyła się o 21 stref.

Pragniemy również zwrócić uwagę, że wykonywany przez zespół uznanych specjalistów w dziedzinie ornitologii, monitoring ptaków polski wykazał wzrost, w okresie od roku 2000 do roku 2016, o 30% wskaźnika liczebności 34 rozpowszechnionych ptaków terenów leśnych i zadrzewionych (Trendy liczebności ptaków w Polsce, Biblioteka Monitoringu Środowiska 2018, Inspekcja Ochrony Środowiska). Należy, więc stwierdzić, że oceny zawarte w Prognozie są zbliżone z wynikami ogólnopolskich badań monitoringowych.

5. Jak wynika z opinii RDOŚ w Lublinie informacja o prawdopodobnym stanowisku bielika w leśnictwie Wierzchowiny pochodzi z połowy 2017 roku. Od tego czasu informacja ta nie została w żaden sposób potwierdzona odpowiednimi działaniami RDOŚ w Lublinie mającymi na celu ustanowienie strefy ochronnej. Pragniemy nadmienić, że powoływanie i tworzenie stref ochrony dla gatunków objętych ochroną strefową jest w gestii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, i jeśli faktycznie zostanie zdiagnozowane miejsce rozrodu i zostanie wydana decyzja ustanawiająca strefę ochrony, to planowane wskazania gospodarcze w Planie Urządzenia Lasu zostaną dostosowane do zaistniałego stanu prawnego tj. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6.10.2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz decyzji ustanawiającej strefę ochrony miejsc rozrodu i regularnego przebywania.

6. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt strefa ochrony całorocznej dla bielika może obejmować obszar w promieniu do 200 m od gniazda. W projekcie PUL zapisano, że przed wykonaniem zabiegów gospodarczych Nadleśnictwo Chełm wystąpi do RDOŚ w Lublinie o korektę zasięgu strefy ochrony w celu dostosowania jej wielkości do przepisów ww. rozporządzenia. Wykonanie tych prac będzie możliwe po wydaniu stosownej decyzji administracyjnej przez RDOŚ w Lublinie.

7. Ustosunkowując się do uwagi dotyczącej zaplanowanych zabiegów w strefach okresowych orlika krzykliwego autor projektu PUL i prognozy zwraca uwagę, że zasadniczym celem ochrony strefowej jest zachowanie miejsc lęgowych oraz najbliższego otoczenia gniazda. Cel ten spełniają strefy ochrony

całorocznej. Strefy ochrony całorocznej pozostają nienaruszone i zabezpieczają zwarte płaty drzewostanów będących miejscami lęgowymi.

Zaplanowane, w strefach ochrony okresowej, zabiegi wykonywane będą poza określonymi w rozporządzeniu terminami ochronnymi jak również zostaną rozciągnięte na przestrzeni całego okresu obowiązywania Planu Urządzenia Lasu (10 lat). Zaplanowane cięcia rębne w strefach ochrony okresowej zajmują 20% powierzchni tych stref. W ocenie autora prognozy nie wywołają one istotnie negatywnego wpływu na populację orlika krzykliwego.

8. Zagadnienie inwazji gatunków obcych posiada bogatą literaturę badawczą. Wciąż jednak brakuje opracowań, oceniających rzeczywisty wpływ tych elementów flory na siedliska oraz gatunki rodzime konkretnych obszarów, czy kompleksów leśnych. Takiego opracowania nie posiada również teren Nadleśnictwa Chełm. W trakcie prac nad projektem Planu, wykonawca odnotował zasięg występowania gatunków obcych w drzewostanach. Zasięg ten, zwłaszcza w odniesieniu do czeremchy późnej (amerykańskiej), obejmuje przede wszystkim zalesione grunty porolne, na których wykształciły się siedliska borowe, głównie borów świeżych. Czeremcha późna występuje głównie, jako gatunek podszytowy na powierzchni. Występowanie czeremchy późnej dotyczy jednak przede wszystkim obszarów, które zostały zalesione po II wojnie światowej i które trudno uznać za "naturalne" ekosystemy leśne.

W przypadku obcych oraz inwazyjnych gatunków roślin występujących na terenie Nadleśnictwa Chełm zapisy PUL przewidują stopniową i systematyczną ich eliminację w ramach cięć pielęgnacyjnych. Szczególnie ważne będzie eliminowanie czeremchy amerykańskiej w trakcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych w uprawach leśnych.

Procedura i metodyka sporządzania PUL nie zakłada planowania odrębnych działań ukierunkowanych na usuwanie obcych elementów flory.

Barszcz Sosnowskiego na terenie lasów nadleśnictwa spotykany jest na 6 stanowiskach w leśnictwach: Haliczany (102b, 107d), Borek (98f,g), Ostrowy (419), Pawłów (423f). W ostatnim okresie Nadleśnictwa Chełm podjęło współpracę z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie w kierunku zwalczania tego gatunku w ramach przygotowywanego projektu ochrony rodzimej fauny przed inwazyjnymi gatunkami obcego pochodzenia.

W projekcie PUL uzupełniono informację o występowaniu barszczu Sosnowskiego.

Rdestowiec ostrokończasty występuje w pasie drogowym drogi Chełm – Włodawa, poza gruntami Nadleśnictwa Chełm, stąd zapis w programie ochrony przyrody, że ten gatunek inwazyjny, który może zagrozić siedliskom przyrodniczym nie występuje.

9. Przedstawione w opinii RDOŚ wątpliwości, co do występowania gatunków roślin tj.: tojad mocny i arcydzięgiel litwor w lasach Nadleśnictwa Chełm zostały przez wykonawcę projektu PUL zweryfikowane. W tym celu, w dniu 14 maja 2018 r. przeprowadzona została lustracja terenowa stanowisk tych gatunków. W wyniku lustracji nie potwierdzono występowania tojada mocnego w oddz. 329d, 330b, natomiast potwierdzono w tych miejscach stanowiska tojada dzióbatego *Aconitum variegatum*, też gatunku objętego ochroną gatunkową podlegającej ochronie częściowej. Pomyłki te zostały poprawione w materiałach projektu Planu.

Pragnę podkreślić, że przy opracowywaniu „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Chełm na lata 2018 - 2027 wykonawca korzystał z opinii naukowych dr hab. Bogdana Lorensa profesora nadzwyczajnego UMCS, dr hab. Piotra Sugiera oraz dr hab. Jarosława Wiącka.

Dr hab. Bogdan Lorens w podsumowaniu opinii dotyczącej opracowania Prognozy stwierdza: „Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Chełm na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały wnikliwie i szczegółowo, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego negatywnego oddziaływania są prawidłowe.”

Pan dr hab. Piotr Sugier w podsumowaniu swojej opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „W niniejszym opracowaniu określono wpływ projektowanych działań zawartych w PUL na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność, a także różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta, wodę, powietrze, klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz i zasoby naturalne. Nie stwierdzono, aby działania proponowane w PUL mogły negatywnie transgranicznie oddziaływać na kraje sąsiednie Polski. Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Planu Urządzenia Lasu

Nadleśnictwa Chełm na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały dość szczegółowo, a ocena prognoz i propozycje ograniczenia możliwego negatywnego wpływu zabiegów są prawidłowe."

Pan dr Jarosław Wiącek w swojej opinii stwierdził: „Reasumując, należy stwierdzić, że po uwzględnieniu uwag zamieszczonych poniżej (uwagi ogólne i szczegółowe dla Prognozy...) zapisy projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Chełm na okres od 01.01.2018 do 31.12.2027 nie przewidują działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 i strefach ochronnych wymienionych gatunków ptaków (bocian czarny, orlik krzykliwy, bielik). Oddziaływanie negatywne związane z aktualnie wykonywanymi pracami leśnymi może mieć krótkotrwały i nieznaczący wpływ na awifaunę tego terenu, który ustanie po zakończeniu tych robót”.

5. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko – nie przeprowadzono.

Realizacja zadań zawartych w *Planie* nie będzie powodować istotnych oddziaływań transgranicznych.

6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitorowanie skutków realizacji planu urządzenia lasu będzie prowadzone w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP w Lublinie z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji LP.

Monitorowanie realizacji zadań gospodarczych przeprowadzone będzie jednorazowo pod koniec jego obowiązywania, w procedurze analizy gospodarki przeszłej w nadleśnictwie z wykorzystaniem danych z bieżącej taksacji stanu lasu oraz stanu lasu na początek obowiązywania PUL, w tym danych z zaktualizowanego POP.

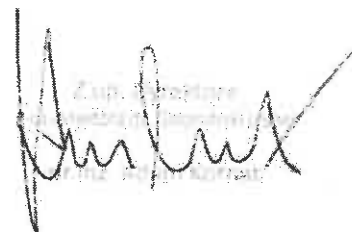
Analizie podlegał będzie wykonanie cięć w użytkowaniu rębnym, wykonanie zadań z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia), ustalenia składów gatunkowych upraw w tym na siedliskach przyrodniczych, ochrony lasu w tym ochrony przeciwpożarowej, gospodarki łowieckiej, infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji oraz kierunkowych z ochrony przyrody.

Za monitoring przyrodniczy w zakresie obserwacji siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 jest odpowiedzialny Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20.07.1990, Dz.U. 44 z 2007, poz. 287 z póź. zm.).

Reasumując:

Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Chełm, w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Jestem przekonany, że Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Chełm z okresem obowiązywania na lata 2018-2027, w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten będzie realizowany przez ustalone zadania szczegółowe. Przyjęte rozwiązania godzą potrzeby gospodarcze, ochrony środowiska i społeczne, a ich ocena, dokonana przez ustawowe instytucje, jest pozytywna. Projekt ten akceptuję i przedstawiam do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

DYREKTOR

Podsumowanie

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2006 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, [tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 283]

I. Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001).
2. Ustawa z dnia 3 października 2006 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października 2006 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku, wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozumianej, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, lub planów, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000" (art. 46 ww. Ustawy).

Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu Planu Urządzenia Lasu (dalej PPUL) mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przełączona w Ustawę z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

PPUL dla Nadleśnictwa Biłgoraj został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 65 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu, Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie korekty Instrukcji Urządzania Lasu.

Umowa na wykonanie PPUL z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej (dalej BULiGL) na podstawie obowiązujących regulacji prawnych. Fakt zawarcia umowy został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

II. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

PPUL dla Nadleśnictwa Biłgoraj nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach [tj. Dz. U. 2020 poz. 6], trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Realizuje się to w Nadleśnictwie poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy, w oparciu o typy drzewostanów, określone na podstawie rozpoznania siedliskowego;
- skuteczną ochronę cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nieobjętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej;
- zabezpieczenia takiej ilości zasobów leśnych, która zapewnia prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych;
- najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach w tym preferowanie naturalnego procesu odnawiania lasu.

- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- uwzględnienie na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki oraz społecznych i ochronnych zapotrzebowań.

W Nadleśnictwie Biłgoraj głównym celem PPUL jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych /siedliskowej i ptasiej/, konwencjach /o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej/, programach /Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej/.

Brak realizacji PPUL niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca, jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych.

Nadleśnictwo Biłgoraj obejmuje powierzchnię 174820,20 ha gruntów Skarbu Państwa w obrębach leśnych: Biłgoraj, Tarnogród, Huta Krzeszowska. Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa z uwzględnieniem lasów wszystkich form własności wynosi 37,6%.

Lasy gospodarcze zajmują 51,20% powierzchni leśnej Nadleśnictwa, pozostałe - to lasy ochronne. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna zwyczajna z udziałem masowym 94,02% i powierzchniowym 91,60%.

Na gruntach Nadleśnictwa występują:

- 1 rezerwat przyrody,
- 1 parki krajobrazowe,
- 5 pomniki przyrody,
- 6 stref ochronnych wokół miejsc bytowania i rozrodu zwierząt podlegających ochronie.
- Obszary Natura 2000:
  - ✓ Puszcza Solska - PLB 060008 o powierzchni całkowitej 79 349,09 ha, w tym w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa powierzchnia 19901,14 ha, na gruntach Nadleśnictwa 9071,29 ha,
  - ✓ Uroczyska Puszczy Solskiej – PLH 060034 o powierzchni ogółem 34 671,49 ha, w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa powierzchnia 7963,03 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 4078,27 ha,
  - ✓ Dolina Dolnej Tanwi – PLH 060097 o powierzchni całkowitej 8518,01 ha, w tym w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa 3040,48 ha, na gruntach Nadleśnictwa 295,72 ha,
  - ✓ Bory Bagienne nad Bukową - PLH180048 o powierzchni całkowitej 532,20 ha, w tym w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa 532,20 ha, na gruntach Nadleśnictwa 443,58 ha,

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Biłgoraj, lecz poza jego gruntami znajdują się trzy obszary Natura 2000:

- ✓ Lasy Janowskie - PLB060005 o powierzchni całkowitej 60235,75 ha, w tym w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa 467,33 ha,
- ✓ Ostoja Nieliska - PLB060020 o powierzchni całkowitej 3135,26 ha, w tym w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa 8,96 ha,
- ✓ Uroczyska Lasów Janowskich - PLH060031 o powierzchni całkowitej 34544,25 ha, w tym w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa 512,61 ha,

Na siedliskach „naturowych” nie zaprojektowano zabiegów, które mogłyby naruszyć ich stan lub spowodować ich zanik.

W lasach Nadleśnictwa Biłgoraj występuje 18 gatunków drzew, w tym 15 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, w PPUL zadbano o właściwy dobór gatunków w uprawach, uwzględniając nie tylko gatunki główne i domieszkowe, ale też biocenotyczne i fitomelioracyjne. W przyjętych orientacyjnych składach gatunkowych upraw uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu nadleśnictwa.

Przy tworzeniu PPLU na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas posiedzenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej.

Rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etapem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić realizację czterech ustawowych celów gospodarki leśnej. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

PPLU w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszaru Natura 2000. Chronione przez zapisy PPLU w podobny sposób są zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Analizę rozwiązań alternatywnych, o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku..., wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę planowanych w PPUL dla Nadleśnictwa Biłgoraj, działań na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w PPUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że realizacja PPUL nie wpływa negatywnie na zachowanie we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków, a tym samym występuje możliwość zastosowania odstępstwa od zakazów, o których mowa w art. 51 ust. 2, pkt 1 oraz art. 52 ust. 2, pkt 10 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. [tj. Dz. U. 2020 poz. 55].

Charakter działań przewidzianych w PPUL tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że niezagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania.

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów PPUL dla Nadleśnictwa Biłgoraj oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy, można stwierdzić, że PPUL dla Nadleśnictwa Biłgoraj i ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania PPUL na środowisko przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

III. Uzasadnienie zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad PPUL dla Nadleśnictwa Biłgoraj odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony,
- uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia PPUL oraz wypracowanie wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu,
- opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy,
- projektu lasów ochronnych,
- PPUL wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu.

Nadleśnictwo prowadzi w szerokim pojęciu działalność edukacyjną. Zajęcia prowadzone są w pawilonie promocji gospodarki leśnej na ścieżkach przyrodniczych, szlakach turystycznych i rowerowych. Nadleśnictwo organizuje konkursy i imprezy o tematyce przyrodniczej a także terenowe lekcje przyrody, prelekcje na terenie szkół, bierze aktywny udział w lokalnych wydarzeniach o charakterze edukacyjnym.

- **Posiedzenie Komisji Założeń Planu** odbyło się w dniu 19.09.2017 roku. Celem zwołania KZP było określenie parametrów robót terenowych m.in. w zakresie: podziału lasów ze względu na dominujące funkcje /lasy ochronne, lasy gospodarcze/, aktualizacji zasięgu lasów chronionych, ustalenia i uzgadnianie cech drzewostanów, wyróżnienia gospodarstw /specjalne, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe, przebudowy/ z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy, wykonywania inwentaryzacji lasu do planu urządzenia, przyjęcia wieków rębności dla głównych gatunków lasotwórczych w obrębie leśnym, projektowania użytkowania rębego i przedrębego, planowania hodowlanego z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej, użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego, rekreacyjnego zagospodarowania lasu, ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, specyficznych zagadnień dotyczących inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej w tym: średni okres odnowienia w gospodarstwie, przewidywany procent uszkodzeń młodego pokolenia w drzewostanach KO i KDO.

Obrady prowadzone były w formie dyskusji.

Ustalenia Komisji zawarte zostały w Protokole.

Uczestnicy biorący udział w posiedzeniu Komisji nie wnieśli zastrzeżeń do ustaleń zawartych w Protokole.

Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii.

- **Narada Techniczno-Gospodarcza** odbyła się w dniu 14.11.2019 roku, której podstawowym zadaniem było sformułowanie PPUL oraz akceptacja sporządzonej Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Dokonano również oceny gospodarki minionego okresu. Obrady prowadzone były w formie dyskusji. Z przebiegu posiedzenia został sporządzony Protokół ustaleń.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele między innymi: Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, Jednostek Samorządu Terytorialnego, Organizacji Pozarządowych, Zespołu Ochrony Lasu i wykonawcy PPUL. Za pośrednictwem Nadleśnictwa, o terminie narady powiadomione zostały zgodnie z posiadaną wiedzą urzędy i jednostki samorządu terytorialnego oraz instytucje i organizacje zainteresowane gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach nadleśnictwa.

- **Projekt lasów ochronnych**

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Decyzją nr 1 Ministra Środowiska z dnia 11 stycznia 2000 roku w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własności Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Biłgoraj.

Projekt lokalizacji lasów ochronnych zgodnie z Ustawą o lasach – art. 16 ust. 2 poddany był opiniowaniu przez rady gmin.

Lasy ochronne zostały ustanowione na ogólnej powierzchni 8003 ha w kategoriach wiodących: lasy wodochronne, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, stanowiące drzewostany nasienne.

- **PPUL wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko** został wyłożony do publicznego wglądu i konsultacji społecznych od dnia 05 lutego 2020 roku na okres 21 dni w siedzibie Nadleśnictwa Biłgoraj. Wiadomość o procesie konsultacji PPUL zamieszczono w prasie lokalnej – „Dziennik Wschodni”, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie nadleśnictwa. W okresie wyłożenia każdy miał możliwość zapoznania się z materiałami oraz wpisać swoją opinię na temat przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W ustawowym terminie nie wpłynęły żadne uwagi, czy wnioski na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Równocześnie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku, Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z PPUL dla Nadleśnictwa Biłgoraj zostały przesłane do RDOŚ i LPWIS w Lublinie z prośbą o wydanie opinii.

IV. Opinie właściwych organów (RDOŚ w Lublinie i LPWIS w Lublinie)

W dniu 06.10.2017 r. RDLP w Lublinie wystąpiła do właściwych organów (z mocy ustawy) z **wnioskiem o uzgodnienie** zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu.

odpowiedź:

- LPWIS w Lublinie dokonał uzgodnienia – pismo zn. spr.: DNS-NZ.7016.284.2017GT z dnia 13.10.2017r.,
- RDOŚ w Lublinie dokonał uzgodnienia - pismo zn. spr.: WPN.611.5.2017.JW z dnia 13.11.2017r.

Uzgodnienia powyższe zostały opublikowane na stronach BIP RDLP w Lublinie.

W dniu 3.02.2020r. RDLP w Lublinie przekazała dokumentację oraz wniosek o wydanie opinii w sprawie PPUL od organów ustawowo opiniujących.

odpowiedź:

- LPWIS w Lublinie wydał pozytywną opinię – pismo zn. spr.: DNS-NZ.7016.32.2020GT z dnia 11.02.2020r.,
- RDOŚ w Lublinie pismem z dnia 02.03.2020 roku, zn. spr.: WPN.611.3.2020.JW [otrzymane w dniu 04.03.2020 roku] powołując się na zapis art. 53 i 57 ust.3 ustawy z dnia 3.10.2008 roku o ocenie i konieczności opiniowania i uzgadniania następuje w porozumieniu właściwym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie dotyczącym obszaru położnego na terenie województwa podkarpackiego przekazał do zaopiniowania PPUL do RDOŚ w Rzeszowie. Z uwagi na bezczynność organu Dyrektor RDLP w Lublinie wystąpił wnioskiem do RDOŚ Lublinie z dnia 28.05.2020 roku o niezwłoczne załatwienie sprawy dotyczące wydania opinii do PPUL wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Biłgoraj, będącej przedmiotem wniosku z dnia 3.02.2020 roku. RDOŚ w Lublinie pismem z dnia 19 maja 2020 roku, zn. spr.: WPN.611.3.2020.JW stwierdził, cyt. „Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie przesłana pismem z dnia 3 kwietnia 2020 roku, stwierdza, że planowane działania gospodarcze nie będą mieć negatywnego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do części nadleśnictwa położonej w na terenie województwa podkarpackiego. (...)”. Oraz cyt. „Analiza projektu PUL oraz prognozy oddziaływania na środowisko wykazała wiele nieścisłości i braków...”. Kwestie podejmowane w opinii nie powodują konieczności wprowadzenia istotnych zmian w projekcie planu urządzenia lasu.

Dyrektor RDLP w Lublinie pismem z dnia 15.06.2020 roku zn. spr.: ZO.6003.1.2017 w odpowiedzi na pismo RDOŚ w Lublinie z dnia 19.05.2020 roku (data wpływu 01.06.2020 r.), zn. spr.: WPN.611.3.2020.JW, przedstawił stanowisko dotyczące zagadnień poruszonych w ww. piśmie, a w szczególności:

Program ochrony przyrody i prognoza oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Biłgoraj są częściami składowymi Planu Urządzenia Lasu.

PUL jest podstawowym dokumentem gospodarki leśnej zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej. Głównym celem sporządzenia PUL jest zaplanowanie zabiegów gospodarczych w lasach w taki sposób, aby uwzględnić zasady prowadzenia gospodarki leśnej:

- powszechnej ochrony lasu
- trwałości utrzymania lasu
- ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasu
- powiększania zasobów leśnych.

Jednocześnie zaplanowane w PUL czynności gospodarcze nie mogą istotnie negatywnie oddziaływać na środowisko oraz na obszary Natura 2000. Brak takiego oddziaływania potwierdza ocena zawarta w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Biłgoraj.

Projekt Planu Urządzenia Lasu jak również prognoza oddziaływania zostały opracowane stosownie do stanu wiedzy, możliwej do wykorzystania w trakcie opracowywania tych dokumentów.

W ramach prac terenowych związanych z opracowaniem PUL nie były wykonywane dodatkowe prace inwentaryzacyjne w odniesieniu do populacji chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt. Zadanie takie wykracza bowiem poza zakres prac wynikających z zapisów obowiązującej obecnie Instrukcji Urządzania Lasu (2012).

RDLP w Lublinie ponownie zwraca uwagę, że „Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”, na którą powołuje się w swojej opinii RDOŚ, nie jest dokumentem aktualnie obowiązującym – obowiązywała w latach 90-tych minionego wieku. Program Ochrony Przyrody został zaktualizowany zgodnie z zasadami określonymi w § 3 oraz § 110- 112 Instrukcji Urządzania Lasu, obowiązującej od 2012r.

Zgodnie z metodyką przyjętą dla wszystkich opracowań planów urządzenia lasów informacje na temat występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin, grzybów i zwierząt przedstawiane są zgodnie z aktualnym stanem wiedzy. W oparciu o Ramowe Wytyczne w Sprawie Sporządzania Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu w toku prac urządzeniowych nie przewiduje się wykonywania dodatkowych inwentaryzacji elementów przyrodniczych. W ramach procedury Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Biłgoraj wykonawca przesłał do wszystkich instytucji oraz organizacji związanych z tym terenem pisma z prośbą o udostępnienie posiadanych materiałów dotyczących chronionych gatunków i obszarów chronionych, w tym sieci Natura 2000. Wykonawca PUL wystąpił również do RDOŚ w Lublinie o przekazanie tych informacji. Wszystkie dostępne i pozyskane materiały wykorzystane zostały w projekcie Planu.

W POP podana została precyzyjnie lokalizacja, liczebność i stan populacji tych gatunków zwierząt, w tym ptaków, dla których stan wiedzy pozwalał na przedstawienie takich informacji. W odniesieniu do pozostałych gatunków, występujących dość licznie, autor Prognozy sporządził analizę zbiorczą odnoszącą się do poszczególnych grup o podobnych wymaganiach ekologicznych.

Taki sposób postępowania jest zgodny ze stanowiskiem GDOŚ przedstawionym w piśmie z dnia 28.02.2011r. Zn. DOP-OZGIZ.024.7.2010.ep: „W odniesieniu do ww. gatunków jak i pozostałych gatunków chronionych, możliwe jest dokonanie oceny oddziaływania zapisów PUL na grupy gatunków o podobnych wymaganiach ekologicznych, związanych z różnymi typami środowisk leśnych (i nieleśnych). Analizowanie z osobna każdego z gatunków chronionych nie jest konieczne, zwłaszcza w odniesieniu do części gatunków ptaków, ponieważ gros gatunków leśnych to w istocie gatunki pospolite, szeroko rozpowszechnione.”

RDLP w Lublinie podkreśla, że wykonawca prognozy przeprowadził ocenę wpływu zaplanowanych w projekcie PUL zadań z zakresu gospodarki leśnej na populacje poszczególnych gatunków chronionych oraz ich siedliska. Wskazał również na, zapisane w wymaganiach dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, Instrukcji Ochrony Lasu i Zasadach Hodowlanych, sposoby postępowania mające na celu ochronę różnorodności biologicznej, które będą stosowane w trakcie realizacji zadań gospodarczych wynikających z PUL i przyczynią się do zminimalizowania wpływu gospodarki leśnej na chronione gatunki. Przy stosowaniu tych zaleceń zaplanowane w projekcie PUL zabiegi nie mają istotnego wpływu na chronione gatunki oraz ich siedliska występujące na obszarze Nadleśnictwa Biłgoraj.

Z formalnego punktu widzenia istotne jest również to, że prace z zakresu gospodarki leśnej będą realizowane zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej wprowadzonymi rozporządzeniem Ministra Środowiska z 18 grudnia 2017r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 2408). Zaś zgodnie z przepisami art. 14b, ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz.6) gospodarka leśna wykonywana zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej nie narusza przepisów o ochronie poszczególnych zasobów, tworów i składników przyrody, w szczególności przepisów art. 51 i art. 52 ustawy o ochronie przyrody.

Niezrozumiałe jest pomijanie tych przepisów w opinii RDOŚ i zamieszczenie stwierdzenia że, wykonywanie prac gospodarczych w okresie lęgowym ptaków narusza szereg zakazów wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Pragniemy również zwrócić uwagę, że wykonywany od kilkunastu lat, przez zespół uznanych specjalistów w dziedzinie ornitologii, monitoring ptaków w Polsce wykazał wzrost, w okresie od roku 2000 do roku 2016, o 30% wskaźnika liczebności 34 rozpowszechnionych ptaków terenów leśnych i zadrzewionych (Trendy liczebności ptaków w Polsce, Biblioteka Monitoringu Środowiska 2018, Inspekcja Ochrony Środowiska). Należy więc stwierdzić, że oceny zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Biłgoraj są zbieżne z wynikami ogólnopolskich badań monitoringowych z zakresu ornitologii.

RDLP w Lublinie informuje, że opinia wydana przez RDOŚ w Lublinie została przesłana do wykonawcy PUL oraz prognozy w celu ustosunkowania się do zawartych w niej szczegółowych uwag. Wykonawca dokonał analizy tych uwag oraz oceny ich zasadności. Wykonawca za zasadne uznał oczywiste omyłki redakcyjne odnoszące się do występowania na terenie nadleśnictwa rzęsorka mniejszego, powierzchni występowania czeremchy, projektowanego pomnika przyrody czy zasięgu nadleśnictwa, które zostały uwzględnione w projekcie PUL lub prognozie oddziaływania na środowisko PUL.

Zawarta w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Biłgoraj na lata 2020-2029 ocena oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska oraz na obszary Natura 2000 została oparta o wiedzę ekspercką wykonawców tych opracowań. Przy analizach wykonanych w formie macierzy, map, zestawień i opisów wykonawca prognozy stosował zasady zawarte w ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu.

Przy opracowaniu tych ocen wykonawca konsultował się z przedstawicielami lubelskiego środowiska naukowego – ekspertami z zakresu ornitologii, botaniki i ekologii: dr hab. Bogdanem Lorenssem profesorem nadzwyczajnym UMCS, dr hab. Piotrem Sugierem oraz dr hab. Jarosławem Wiąckiem.

Dr hab. Bogdan Lorens w podsumowaniu opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Biłgoraj na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały wnikliwie i szczegółowo, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego negatywnego oddziaływania są prawidłowe.”

Pan dr hab. Piotr Sugier w podsumowaniu swojej opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano głównie metody analiz przestrzennych oraz wszystkie możliwe źródła informacji dotyczące występowania siedlisk przyrodniczych, a także wszelkie dostępne informacje o występowaniu gatunków roślin i zwierząt. Ocenę analiz wyników oparto głównie na wiedzy eksperckiej oraz informacjach zawartych w publikacjach naukowych. Autorzy opracowania uznali, że PPUL uwzględnia zasadę zrównoważonego rozwoju gospodarki leśnej, a projektowane zabiegi gospodarcze nie zagrażają elementom przyrodniczym. Zwrócono uwagę na konieczność okresowego monitorowania (kontrolowania) nie tylko w zakresie wskaźników gospodarczych, ale także specyficznej struktury i funkcji siedlisk przyrodniczych. Autorzy opracowania podkreślili, że działania ujęte w PPUL nie wpłyną negatywnie na populację gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronione gatunki ptaków oraz ich siedliska, nie wpłyną negatywnie na gatunki występujące w obszarach Natura 2000, nie spowodują pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszary Natura 2000, a także nie zaburzają ich integralności. Cele „Prognozy oddziaływania na środowisko.....” zostały zrealizowane z wykorzystaniem wszelkich dostępnych materiałów oraz źródeł informacji, a analizy zostały przedstawione dość szczegółowo i właściwie.”

Pan dr hab. Jarosław Wiącek w swojej opinii stwierdził: „Reasumując, należy stwierdzić, że po uwzględnieniu uwag zamieszczonych powyżej dotyczących orlika krzykliwego i głuszca przygotowanych dla Prognozy Oddziaływania na Środowisko Projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Biłgoraj na okres od 01.01.2020 do 31.12.2029 nie przewidują działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 i strefach ochronnych wymienionych gatunków ptaków.”

Wszyscy, zacytowani powyżej eksperci, potwierdzili poprawność wykonania prognozy oddziaływania na środowisko Projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Biłgoraj na okres od 01.01.2020 do 31.12.2029.

V. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko – nie przeprowadzono.

Realizacja zadań zawartych w Planie nie będzie powodować istotnych oddziaływań transgranicznych.

VI. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitorowanie skutków realizacji planu urządzenia lasu będzie prowadzone w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP w Lublinie z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji LP.

Monitorowanie realizacji zadań gospodarczych przeprowadzone będzie jednorazowo pod koniec jego obowiązywania, w procedurze analizy gospodarki przeszłej w nadleśnictwie z wykorzystaniem danych z bieżącej taksacji stanu lasu oraz stanu lasu na początek obowiązywania PUL, w tym danych z zaktualizowanego POP.

Analizie podlegać będzie wykonanie ciec w użytkowaniu rębnym, wykonanie zadań z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia), ustalenia składów gatunkowych upraw w tym na siedliskach przyrodniczych, ochrony lasu w tym ochrony przeciwpożarowej, gospodarki łowieckiej, infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji oraz kierunkowych z ochrony przyrody.

Za monitoring przyrodniczy w zakresie obserwacji siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 jest odpowiedzialny Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20.07.1990, Dz. U. 2020, poz. 284).

Reasumując:

Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Bilgoraj, w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Jestem przekonany, że PPUL wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Bilgoraj z okresem obowiązywania na lata 2020-2029 w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten będzie realizowany przez ustalone zadania szczegółowe. Przyjęte rozwiązania godzą potrzeby gospodarcze, ochrony środowiska i społeczne. Projekt ten akceptuję i przedstawiam do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

DYREKTOR

Marek Magdziński
Dyrektor Nadleśnictwa Bilgoraj

Załączniki:

1. Pismo RDLP w Lublinie z dnia 06.10.2017 roku zn. spr.: ZO.6003.1.2017
2. Pismo RDOŚ w Lublinie z dnia 13.11.2017 roku zn. spr.: WPN.611.5.2017.JW
3. Pismo LPWIS w Lublinie z dnia 13.10.2017 roku zn. spr.: DNS-NZ.7016.284.2017GT
4. Pismo RDLP w Lublinie z dnia 03.02.2020 roku zn. spr.: ZO.6003.1.2017
5. Pismo LPWIS w Lublinie z dnia 11.02.2020 roku zn. spr.: DNS-NZ.7016.32.2020GT
6. Pismo RDOŚ w Lublinie z dnia 19.05.2020 roku zn. spr.: WPN.611.3.2020.JW
7. Pismo BULIGL z dnia 09.06.2020 roku zn. spr.: TU-82/2020-204
8. Pismo RDLP w Lublinie z dnia 15.06.2020 roku zn. spr.: ZO.6003.1.2017

Podsumowanie

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. [Dz. U. z 2020 r. poz. 283]

I. Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001).
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku, wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozumianej, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów, „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” (art. 46 ww. Ustawy).

Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu Planu Urządzenia Lasu (dalej PPUL) mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przetransponowana Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

PPUL dla Nadleśnictwa Krasnystaw został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu, Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie korekty Instrukcji Urządzania Lasu oraz 74 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 5 grudnia 2019 r., w sprawie korekty nowelizacji nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r. W sporządzonym PPUL został uwzględniony zakres zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Wódny Dół, Las Orlowski, Łopienik, zgodnie z zapisami art. 29 ust. 10 w powołaniu z ust. 11 pkt 3a ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. [tj. Dz. U. 2020 poz. 55].

Umowa na wykonanie PPUL z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z BULIGL na podstawie obowiązujących regulacji prawnych. Fakt zawarcia umowy został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

II. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

PPUL dla Nadleśnictwa Krasnystaw nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach [tj. Dz. U. 2020 poz. 6], wale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Realizuje się to w Nadleśnictwie poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych błoceniz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy, w oparciu o typy drzewostanów określone na podstawie rozpoznania siedliskowego,
- skuteczną ochronę cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nieobjętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej.

- zabezpieczenia takiej ilości zasobów leśnych, która zapewnia prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych,
- najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach w tym preferowanie naturalnego procesu odnawiania lasu,
- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- uwzględnienie na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki oraz społecznych i ochronnych zapotrzebowań.

W Nadleśnictwie Krasnystaw głównym celem PPUL jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych /siedliskowej i ptasiej/, konwencjach /o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej/, programach /Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej/.

Brak realizacji PPUL niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca, jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych.

Nadleśnictwo Krasnystaw obejmuje powierzchnię 14 150,66 ha gruntów Skarbu Państwa w obrębach leśnych: Łopiennik, Zamość. Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa z uwzględnieniem lasów wszystkich form własności wynosi 15,7 %.

Lasy gospodarcze zajmują 48,96% powierzchni leśnej Nadleśnictwa, pozostałe - to lasy ochronne. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna zwyczajna z udziałem masowym 45,54% i powierzchniowym 39,86%.

Na gruntach Nadleśnictwa występują:

- 3 rezerваты,
- 1 Park Krajobrazowy,
- 3 Obszary Chronionego Krajobrazu,
- 7 pomników przyrody,
- 6 stref ochronnych wokół miejsc bytowania i rozrodu zwierząt podlegających ochronie;
- Obszary Natura 2000:
  - ✓ Wodny Dół – PLH060026 o powierzchni całkowitej 188,06 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 188,35 ha, na gruntach Nadleśnictwa 188,35 ha,
  - ✓ Las Orłowski – PLH060061 o powierzchni całkowitej 367,25 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 367,25 ha, na gruntach Nadleśnictwa 263,81 ha
  - ✓ Guzówka – PLH060071 o powierzchni całkowitej 741,46 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa 741,46 ha, na gruntach Nadleśnictwa 56,95 ha,
  - ✓ Łopiennik – PLH060081 o powierzchni całkowitej 157,71 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 157,71 ha, na gruntach Nadleśnictwa 157,17 ha,
  - ✓ Drewniki – PLH060059 o powierzchni całkowitej 65,49 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 65,49 ha, na gruntach Nadleśnictwa 16,03 ha,
  - ✓ Kornelówka – PLH060091 o powierzchni całkowitej 28,58 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 28,58 ha, na gruntach Nadleśnictwa 2,54 ha
  - ✓ Dolina Wolicy – PLH060058 o powierzchni całkowitej 938,28 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 698,43 ha, na gruntach Nadleśnictwa 0,04 ha,
  - ✓ Izbicki Przełom Wieprza – PLH060030 o powierzchni całkowitej 1778,06 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 1778,06 ha, na gruntach Nadleśnictwa 0,70 ha

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Krasnystaw, lecz poza jego gruntami znajdują się cztery obszary Natura 2000:

- ✓ Staw Boćków– PLB060016
- ✓ Dolina Górnej Siniochy– PLH060086
- ✓ Dolina Łętowni– PLH060040
- ✓ Horodysko– PLH060060

Na siedliskach „naturowych” położonych w Obszarach Natura 2000: nie zaprojektowano zabiegów, które mogłyby naruszyć ich stan lub spowodować ich zanik.

W lasach Nadleśnictwa Krasnystaw występuje 31 gatunków drzewiastych, w tym 24 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, w PPUL zadbano o właściwy dobór gatunków w uprawach, uwzględniając nie tylko gatunki główne i domieszkowe, ale też biocenotyczne i fitomelioryjne. W przyjętych orientacyjnych składach gatunkowych upraw uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu nadleśnictwa.

Przy tworzeniu PPLU na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas posiedzenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno Gospodarczej.

Rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić realizację czterech ustawowych celów gospodarki leśnej. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębego poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

PPLU w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszaru Natura 2000. Chronione przez zapisy PPLU w podobny sposób są zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Analizę rozwiązań alternatywnych, o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku..., wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę planowanych w PPUL dla Nadleśnictwa Krasnystaw, działań na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w PPUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że realizacja PPUL nie wpływa negatywnie na zachowanie we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków, a tym samym występuje możliwość zastosowania odstępstwa od zakazów, o których mowa w art. 51 ust.2, pkt1 oraz art. 52 ust. 2, pkt 10 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. [tj. Dz. U. 2020 poz. 55].

Charakter działań przewidzianych w PPUL tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że niezagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania.

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów PPUL dla Nadleśnictwa Krasnystaw oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy, można stwierdzić, że PPUL dla Nadleśnictwa Krasnystaw i ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania PPUL na środowisko przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

III. Uzasadnienie zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania środowisko, zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad PPUL dla Nadleśnictwa Krasnystaw odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony,
- uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia PPUL oraz wypracowanie wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu,
- opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy,
- projektu lasów ochronnych,
- PPUL wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu.

Nadleśnictwo prowadzi w szerokim pojęciu działalność edukacyjną. Zajęcia prowadzone są w izbie edukacyjnej zlokalizowanej przy siedzibie Nadleśnictwa, na ścieżkach edukacyjno - przyrodniczych, oraz organizuje konkursy i imprezy o tematyce przyrodniczej a także terenowe lekcje przyrody, prelekcje na terenie szkół itp./.

- **Posiedzenie Komisji Założeń Planu** odbyło się w dniu 18.07.2017 roku. Celem zwołania KZP było określenie parametrów robót terenowych m.in. w zakresie: podziału lasów ze względu na dominujące funkcje /lasy ochronne, lasy gospodarcze/, aktualizacji zasięgu lasów chronionych, ustalenia i uzgadnianie cech drzewostanów, wyróżnienia gospodarstw /specjalne, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe, przebudowy/ z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy, wykonywania inwentaryzacji lasu do planu urządzenia, przyjęcia wieków rębności dla głównych gatunków lasotwórczych w obrębie leśnym, projektowania użytkowania rębego i przedrębego, planowania hodowlanego z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej, użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego, rekreacyjnego zagospodarowania lasu, ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, specyficznych zagadnień dotyczących inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej /w tym: średni okres odnowienia w gospodarstwie, przewidywany procent uszkodzeń młodego pokolenia w drzewostanach KO i KDO/. Decyzją KZP dla gruntów Skarbu Państwa wchodzących w skład obszarów Natura 2000 nie posiadających PZO tj Wodny Dół, Las Orłowski i Łopiennik w ramach PUL zostaną określone zadania ochronne.

Obrady prowadzone były w formie dyskusji.

Ustalenia Komisji zawarte zostały w Protokole.

Uczestnicy biorący udział w posiedzeniu Komisji nie wnieśli zastrzeżeń do przyjętych ustaleń.

Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii.

- **Narada Techniczno-Gospodarcza** odbyła się w dniu 16.12.2019 roku, której podstawowym zadaniem było sformułowanie PPUL oraz akceptacja sporządzonej Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Dokonano również oceny gospodarki minionego okresu. Obrady prowadzone były w formie dyskusji. Z przebiegu posiedzenia został sporządzony Protokół ustaleń.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele między innymi: RDOŚ w Lublinie, Koła Łowieckiego i Zakładów Usług Leśnych. Zaproszeni do wzięcia udziału w obradach przedstawiciele: Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i wykonawcy PPUL. Za pośrednictwem Nadleśnictwa, o terminie narady powiadomione zostały zgodnie z posiadaną wiedzą urzędy i samorządy oraz instytucje i organizacje zainteresowane gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach Nadleśnictwa.

- Projekt lasów ochronnych

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Decyzją nr 16 Ministra Środowiska, z dnia 22 sierpnia 2000 roku w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własności Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Krasnystaw, oraz zmienioną Decyzją Ministra Środowiska z dnia 19 października 2001 roku.

Projekt lokalizacji lasów ochronnych zgodnie z Ustawą o lasach – art. 16 ust. 2 poddany był opiniowaniu przez rady gmin.

Lasy ochronne zostały ustanowione na ogólnej powierzchni 6516 ha w kategoriach wiodących: lasy wodochronne, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

- **PPUL wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko** został wyłożony do publicznego wglądu i konsultacji społecznych od dnia 14 lutego 2020 roku na okres 21 dni w siedzibie Nadleśnictwa Krasnystaw. Wiadomość o procesie konsultacji PPUL zamieszczono w prasie lokalnej – „Dziennik Wschodni”, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Nadleśnictwa. W okresie wyłożenia każdy miał możliwość zapoznania się z materiałami oraz wpisać swoją opinię na temat przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W ustawowym terminie nie wpłynęły żadne uwagi, czy wnioski na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Z uwagi na zapisy KZP Dyrektor RDLP w Lublinie zgodnie z art. 28 ust 11a ustawy o ochronie przyrody [Dz. 2020 poz. 55] pismem z dnia 10.10.2019 roku zn. spr. ZO.6003.4.2017, przedłożył do uzgodnienia projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa w zakresie zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Wodny Dół, Las Orłowski i Łopiennik. RDOŚ w Lublinie w wydanym w dniu 6.11.2019 roku, postanowieniu znak spr. WPN. 6323.51.2019.JW odmówił uzgodnienia projektu zadań ochronnych dla wyszczególnionych obszarów Natura 2000. Po uwzględnieniu uwag, zwartych w uzasadnieniu ww. postanowienia RDOŚ, Dyrektor RDLP w Lublinie pismem z dnia 16.01.2020 roku zn. spr. ZO.6003.2017 przedłożył ponownie do uzgodnienia projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa w zakresie zadań ochronnych dla ww. obszarów Natura 2000 [data wpływu do RDOŚ w Lublinie 20.01.2020r]. RDOŚ w Lublinie pismem z dnia 17.02.2020 roku zn. spr. WPN.6323.51.2019.JW działając na podstawie art. 36 k.p.a poinformował o wyznaczeniu terminu rozpatrzenia sprawy do dnia 20 marca 2020 roku. Z treści przepisu art. 28 ust. 11b zd. 2 ustawy

z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody wynika jednoznacznie, że jeżeli organ nie zajmie stanowiska w formie wydanego postanowienia, to po trzydziestu dniach od dnia wystąpienia o uzgodnienie - to uzgodnienie jest dokonane. Termin wskazany w powołanym przepisie ustawy o ochronie przyrody jest terminem zawitym i nie ma tutaj zastosowania przepis art. 36 k.p.a. W związku z tym w dniu 19.02.2020 roku upłynął termin, po którym uzgodnienie uważa się za dokonane [tzw. milczące załatwienie spraw]. Mimo to, Dyrektor RDOŚ w Lublinie w wydanym dniu 20 marca 2020 roku postanowieniu, otrzymanym dniu 30 marca 2020, uzgodnił pozytywnie zakres zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Wodny Dół, Las Orłowski i Łopiennik, opracowany w ramach projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Krasnystaw na lata 2020-2029.

Równocześnie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z PPUL dla Nadleśnictwa Krasnystaw zostały przesłane do RDOŚ i LPWiŚ w Lublinie z prośbą o wydanie opinii.

IV. Opinie właściwych organów (RDOŚ w Lublinie i LPWiŚ w Lublinie)

W dniu 24.07.2017 r. RDLP w Lublinie wystąpiła do właściwych organów (z mocy ustawy) z wnioskiem o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu.

odpowiedź:

- LPWiŚ w Lublinie dokonał uzgodnienia – pismo znak. DNS-NZ.7016.211.2017.MW z dnia 2.08.2017r.,

- RDOŚ w Lublinie dokonał uzgodnienia - pismo znak WPN.611.6.2017.JW z dnia 28.08.2017r.

Uzgodnienia powyższe zostały opublikowane na stronach BIP RDLP w Lublinie.

W dniu 28.02.2020r. RDLP w Lublinie przekazała dokumentację oraz wnioski o wydanie opinii w sprawie PPUL od organów ustawo opiniujących.

odpowiedź:

- LPWIS w Lublinie wydał pozytywną opinię – pismo zn. spr.: DNS-NZ.7016.66.2020GT z dnia 12.03.2020r,
- RDOŚ w Lublinie pismem otrzymanym w dniu 17.04.2020 roku zn. spr.: WPN.611.6.2020.JW z dnia 2.04.2020 roku stwierdzając, że cyt. „Analiza projektu PUL oraz prognozy oddziaływania na środowisko wykazała wiele nie ścisłości i braków...”. Kwestie podejmowane w opinii nie powodują konieczności wprowadzenia zmian w projekcie planu urządzenia lasu.

Nie mniej Dyrektor RDLP w Lublinie pismem z dnia 20.05.2020 roku zn. spr. ZO.6003.4.2017 skierowanym do RDOŚ w Lublinie przedłożył stanowisko dotyczące kwestii poruszonych w ww. piśmie, a w szczególności :

Program ochrony przyrody i prognoza oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Krasnystaw są częściami składowymi Planu Urządzenia Lasu. PUL jest podstawowym dokumentem gospodarki leśnej zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej. Głównym celem sporządzenia PUL jest zaplanowanie zabiegów gospodarczych w lasach w taki sposób, aby uwzględnić zasady prowadzenia gospodarki leśnej:

- powszechnej ochrony lasu
- trwałości utrzymania lasu
- ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasu
- powiększania zasobów leśnych.

Jednocześnie zaplanowane w PUL czynności gospodarcze nie mogą istotnie negatywnie oddziaływać na środowisko oraz na obszary Natura 2000. Brak takiego oddziaływania potwierdza ocena zawarta w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Krasnystaw.

Projekt Planu Urządzenia Lasu jak również prognoza oddziaływania zostały opracowane stosownie do stanu wiedzy, możliwej do wykorzystania w trakcie opracowywania tych dokumentów. W ramach prac terenowych związanych z opracowaniem PUL nie były wykonywane dodatkowe prace inwentaryzacyjne w odniesieniu do populacji chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt. Zadanie takie wykracza bowiem poza zakres prac wynikających z zapisów obowiązującej obecnie Instrukcji Urządzania Lasu (2012). Należy zauważyć, że wymieniona w opinii RDOŚ „Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie, nie jest dokumentem aktualnie obowiązującym – obowiązywała w latach 90-tych minionego wieku. Program Ochrony Przyrody został zaktualizowany zgodnie z zasadami określonymi w § 3 oraz §§ 110- 112 Instrukcji Urządzania Lasu, obowiązującej od 2012r.

Zgodnie z metodyką przyjętą dla wszystkich opracowań planów urządzenia lasów informacje na temat występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin, grzybów i zwierząt przedstawiane są zgodnie z aktualnym stanem wiedzy. W oparciu o Ramowe Wytyczne w Sprawie Sporządzania

Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu w toku prac urzędniowych nie przewiduje się wykonywania dodatkowych inwentaryzacji elementów przyrodniczych. W ramach procedury Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Krasnystaw wykonawca przesłał do wszystkich instytucji oraz organizacji związanych z tym terenem pisma z prośbą o udostępnienie posiadanych materiałów dotyczących chronionych gatunków i obszarów chronionych, w tym sieci Natura 2000. Wykonawca PUL wystąpił również do RDOŚ w Lublinie o przekazanie tych informacji. Wszystkie dostępne i pozyskane materiały wykorzystane zostały w projekcie Planu.

W POP podana została precyzyjnie lokalizacja, liczebność i stan populacji tych gatunków zwierząt, w tym ptaków, dla których stan wiedzy pozwalał na przedstawienie takich informacji. W odniesieniu do pozostałych gatunków, występujących dość licznie, autor Prognozy sporządził analizę zbiorczą odnoszącą się do poszczególnych grup o podobnych wymaganiach ekologicznych.

Taki sposób postępowania jest zgodny ze stanowiskiem GDOŚ przedstawionym w piśmie z dnia 28.02.2011r. Zn. DOP-OZGIZ.024.7.2010.ep: „W odniesieniu do ww. gatunków jak i pozostałych gatunków chronionych, możliwe jest dokonanie oceny oddziaływania zapisów PUL na grupy gatunków o podobnych wymaganiach ekologicznych, związanych z różnymi typami środowisk leśnych (i nieleśnych). Analizowanie z osobna każdego z gatunków chronionych nie jest konieczne, zwłaszcza w odniesieniu do części gatunków ptaków, ponieważ gros gatunków leśnych to w istocie gatunki pospolite, szeroko rozpowszechnione.”

RDLP w Lublinie podkreśla, że wykonawca prognozy przeprowadził ocenę wpływu zaplanowanych w projekcie PUL zadań z zakresu gospodarki leśnej na populacje poszczególnych gatunków chronionych oraz ich siedliska. Wskazał również na, zapisane w wymaganiach dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, Instrukcji Ochrony Lasu i Zasadach Hodowlanych, sposoby postępowania mające na celu ochronę różnorodności przyrodniczej, które będą stosowane w trakcie realizacji zadań gospodarczych wynikających z PUL i przyczynią się do zminimalizowania wpływu gospodarki leśnej na chronione gatunki. Przy stosowaniu tych zaleceń zaplanowane w projekcie PUL zabiegi nie mają istotnego wpływu na chronione gatunki oraz ich siedliska występujące na obszarze Nadleśnictwa Krasnystaw.

Z formalnego punktu widzenia istotne jest również to, że prace z zakresu gospodarki leśnej będą realizowane zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej wprowadzonymi rozporządzeniem Ministra Środowiska z 18 grudnia 2017r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 2408). Zaś zgodnie z przepisami art. 14b, ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 788) gospodarka leśna wykonywana zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej nie narusza przepisów o ochronie poszczególnych zasobów, tworów i składników przyrody, w szczególności przepisów art. 51 i art. 52 ustawy o ochronie przyrody.

Niezrozumiałe jest pomijanie tych przepisów w opinii RDOŚ i zamieszczanie stwierdzenia że, wykonywanie prac gospodarczych w okresie lęgowym ptaków narusza szereg zakazów wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Pragniemy również zwrócić uwagę, że wykonywany od kilkunastu lat, przez zespół uznanych specjalistów w dziedzinie ornitologii, monitoring ptaków w Polsce wykazał wzrost, w okresie od roku 2000 do roku 2016, o 30% wskaźnika liczebności 34 rozpowszechnionych ptaków terenów leśnych i zadrzewionych (*Trendy liczebności ptaków w Polsce, Biblioteka Monitoringu Środowiska 2018, Inspekcja Ochrony Środowiska*). Należy więc stwierdzić, że oceny zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Krasnystaw są zbieżne z wynikami ogólnopolskich badań monitoringowych z zakresu ornitologii.

Odnosząc się do uwagi dotyczącej wykonania rębni IB w oddz. 117 I, która w ocenie RDOŚ w Lublinie, spowoduje zniszczenie stanowiska obuwika pospolitego, gatunku będącego przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Łopiennik, RDLP w Lublinie zwraca uwagę, że dla ww. obszaru Natura 2000 zostały opracowane zadania ochronne, w ramach prac nad projektem Planu Urządzenia Lasu. Projekt zadań ochronnych został uzgodniony przez Dyrektora RDOŚ w Lublinie. Zadania ochronne zostały zamieszczone w Programie Ochrony Przyrody (str. 68 – 69). W odniesieniu do oddz. 117 I, w celu ochrony obuwika pospolitego zdefiniowane zostało działanie ochronne: „pozostawienie biogrupy w miejscu występowania obuwika”. Zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (§1, pkt. 1, 2 i 3) przed przystąpieniem do prac w oddz. 117 I przeprowadzona zostanie wizja terenowa w celu sprawdzenia występowania obuwika pospolitego, zostaną oznakowane stanowiska występowania tego gatunku oraz zastosowane zalecenia wynikające z zacytowanych zadań ochronnych – wyznaczone biogrupy do pozostawienia. Mając powyższe na uwadze RDLP w Lublinie uważa, że nie jest uzasadnione twierdzenie RDOŚ w Lublinie o zagrożeniu zniszczenia stanowiska obuwika pospolitego.

RDLP w Lublinie informuje, że opinia wydana przez RDOŚ w Lublinie została przesłana do wykonawcy PUL wraz z prognozą, celem ustosunkowania się do zawartych w niej szczegółowych uwag. Wykonawca dokonał analizy tych uwag oraz oceny ich zasadności. Uwag, które wykonawca uznał za uzasadnione zostały uwzględnione w projekcie PUL lub w prognozie oddziaływania na środowisko. Wprowadzono korekty zapisów m.in.: w odniesieniu do liczby kompleksów leśnych, skorygowano informację odnośnie udziału gruntów nadleśnictwa w zasięgu OChK, zweryfikowano opis pomników przyrody o opis uszkodzeń oraz o aktualne akty prawne, uzupełniono dane w tabeli nr 41 o informację sposobu występowania oraz źródła danych. W ocenie wykonawcy PUL utrzymywanie ciągłości trwania lasów w krajobrazie zasięgu terytorialnego nadleśnictwa przeważa zdecydowanie nad krótkotrwałym negatywnym wpływem cięć rębnych, koniecznych do stworzenia dogodnych warunków wzrostu młodemu pokoleniu lasu. Rozmiar cięć i ich lokalizacja wynikają z przeprowadzonej inwentaryzacji zasobów, a w szczególności układu klas wieku, struktury gatunkowej, stanu lasu i kontynuacji rębni. Przy planowaniu cięć brano pod uwagę wymogi związane z ochroną przyrody.

Zawarta w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Krasnystaw na lata 2020-2029 ocena oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska oraz na obszary Natura 2000 została oparta o wiedzę ekspercką wykonawców tych opracowań. Przy analizach wykonanych w formie macierzy, map, zestawień i opisów wykonawca prognozy stosował zasady zawarte w opracowaniu: Ocena planów i przedsięwzięć znacząco oddziałujących na obszary Natura 2000 – Komisja Europejska WWF Polska 2005 oraz w wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu.

Przy opracowaniu tych ocen wykonawca konsultował się z przedstawicielami lubelskiego środowiska naukowego – ekspertami z zakresu ornitologii, botaniki i ekologii: dr hab. Bogdanem Lorenssem profesorem nadzwyczajnym UMCS, dr hab. Piotrem Sugierem oraz dr hab. Jarosławem Wiąckiem.

Dr hab. Bogdan Lorens w podsumowaniu opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Krasnystaw na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały wnikliwie, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego negatywnego oddziaływania są prawidłowe.”

Pan dr hab. Piotr Sugier w podsumowaniu swojej opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Cele „Prognozy oddziaływania na środowisko.....” zostały zrealizowane z wykorzystaniem wszelkich dostępnych materiałów oraz źródeł informacji, a analizy zostały przedstawione dość szczegółowo i właściwie.”

Pan dr hab. Jarosław Wiącek w swojej opinii stwierdził: „Reasumując, należy stwierdzić, że po uwzględnieniu uwag zamieszczonych powyżej dla Prognozy Oddziaływania na Środowisko Projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Krasnystaw na okres od 01.01.2020 do 31.12.2029 nie przewidują działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 i strefach ochronnych wymienionych gatunków ptaków.”

Wszyscy, zacytowani powyżej eksperci, potwierdzili poprawność wykonania prognozy oddziaływania na środowisko Projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Krasnystaw na okres od 01.01.2020 do 31.12.2029.

V. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko – nie przeprowadzono.

Realizacja zadań zawartych w Planie nie będzie powodować negatywnych oddziaływań transgranicznych.

VI. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitorowanie skutków realizacji planu urządzenia lasu będzie prowadzone w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP w Lublinie z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji LP.

Monitorowanie realizacji zadań gospodarczych przeprowadzone będzie jednorazowo pod koniec jego obowiązywania, w procedurze analizy gospodarki przeszłej w nadleśnictwie z wykorzystaniem danych z bieżącej taksacji stanu lasu oraz stanu lasu na początek obowiązywania PUL, w tym danych z zaktualizowanego POP.

Analizie podlegał będzie wykonanie cję w użytkowaniu rębny, wykonanie zadań z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia), ustalenia składów gatunkowych upraw w tym na siedliskach przyrodniczych, ochrony lasu w tym ochrony przeciwpożarowej, gospodarki łowieckiej, infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji oraz kierunkowych z ochrony przyrody.

Za monitoring przyrodniczy w zakresie obserwacji siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 jest odpowiedzialny Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20.07.1990 Dz. U. 2020, poz. 284).

Reasumując:

Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Krasnostaw w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Jestem przekonany, że Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Krasnostaw z okresem obowiązywania na lata 2020-2029, w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten będzie realizowany przez ustalone zadania szczegółowe. Przyjęte rozwiązania godzą potrzeby gospodarcze, ochrony środowiska i społeczne. Projekt ten akceptuję i przedstawiam do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

DYREKTOR

[Podpis]
Zastępca Dyrektora
[Podpis]

Załączniki:

1. Pismo RDLP w Lublinie z dnia 24.07.2017 roku zn. spr. ZO.6003.4.2017
2. Pismo RDOŚ w Lublinie z dnia 28.08.2017 roku zn. spr. WPN.611.7.2017.JW
3. Pismo LPWIS w Lublinie z dnia 2.08.2017 roku zn. spr. DNS-NZ.7018.211.2017.MW
4. Pismo RDLP w Lublinie z dnia 28.02.2020 roku zn. spr. ZO.6003.4.2017
5. Pismo LPWIS w Lublinie z dnia 12.03.2020 roku zn. spr. DNS-NZ.7018.66.2020.GT
6. Pismo RDOŚ w Lublinie z dnia 2.04.2020 roku zn. spr. WPN.611.8.2020.JW
7. Pismo BULISL z dnia 15.05.2020 roku zn. spr. TIJ-78/2020-131
8. Pismo RDLP w Lublinie z dnia 20.05.2020 roku zn. spr. ZO.6003.4.2017

Podsumowanie

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko,
[Dz. U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.]

1. Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.Urz. WE L 197 z 21.07.2001).
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października, 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku, wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozumianej, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów, „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” (art. 46 ww. Ustawy).

Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu planu u.l. mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przełączona w Ustawę z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sobibór został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu, Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie korekty Instrukcji Urządzania Lasu.

Umowa na wykonanie Projektu planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z BULIGL Oddział w Lublinie na podstawie obowiązujących regulacji prawnych. Fakt zawarcia umowy został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sobibór nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach [tj. Dz. U. 2015 poz. 2100 z późn. zm.], trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty różnorodnej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Realizuje się to w Nadleśnictwie poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy, w oparciu o typy drzewostanów, określone na podstawie rozpoznania siedliskowego,
- skuteczną ochronę cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nieobjętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej,
- zabezpieczenia takiej ilości zasobów leśnych, która zapewni prawidłowe relacje między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych,
- najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach w tym preferowanie naturalnego procesu odnawiania lasu,

- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- uwzględnienie na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki oraz społecznych i ochronnych zapotrzebowań.

W Nadleśnictwie Sobibór głównym celem projektu Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych /siedliskowej i ptasiej/, konwencjach /o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej/, programach /Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej/.

Brak realizacji projektu Planu niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca, jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych.

Nadleśnictwo Sobibór obejmuje powierzchnię 22470,35 ha gruntów Skarbu Państwa w obrębach leśnych: Dubeczno i Sobibór. Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa z uwzględnieniem lasów wszystkich form własności wynosi 43,23%.

Lasy gospodarcze zajmują 61,57% powierzchni leśnej Nadleśnictwa, pozostałe - to lasy ochronne i rezerwy. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna z udziałem rzeczywistym masowym 73,91% i powierzchniowym 67,47%.

Na terenie Nadleśnictwa występują:

- 7 rezerwatów przyrody,
- 1 park krajobrazowy,
- 2 obszary chronionego krajobrazu
- 10 pomników przyrody,
- 9 użytków ekologicznych
- 37 stref ochronnych wokół miejsc bytowania i rozrodu zwierząt podlegających ochronie,

Obszary Natura 2000:

- OSO Dolina Środkowego Bugu PLB 060003 o powierzchni ogólnej 28 096,55 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 6064,83 ha, na gruntach Nadleśnictwa 1077,66 ha
- OZW Poleska Dolina Bugu PLH 060032 o ogólnej powierzchni 8173,24 ha w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 2143,92ha, a na gruntach Nadleśnictwa 101,14 ha
- OZW Lasy Sobiborskie PLH 060043 o ogólnej powierzchni 9709,35ha, w tym powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa 8154,14 ha
- OZW Podpakule PLH060048 o powierzchni ogółem 10,69 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 9,16 ha,
- OZW Serniawy PLH060057 o powierzchni ogółem 38,03 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 38,00ha,
- OZW Krowie Bagno PLH060011 o powierzchni ogółem 535,24 ha w tym w zasięgu Nadleśnictwa 242,23 ha.

Inne obszar o charakterze ochronny:

Otulina Poleskiego Parku Narodowego o powierzchni ogólnej 14041,90 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 142,93 ha,

Rezerwat Biosfery „Polesie Zachodnie” o powierzchni ogólnej 139 917 ha.

Na siedliskach „naturowych” nie zaprojektowano zabiegów, które mogłyby naruszyć ich stan lub spowodować ich zanik.

W lasach Nadleśnictwa Sobibór występuje 24 gatunków drzewiastych, w tym 18 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, w Projekcie PUL zadbano o właściwy dobór gatunków w uprawach, uwzględniając nie tylko gatunki główne i domieszkowe, ale też biocenotyczne i fitomelioracyjne. W przyjętych orientacyjnych składach gatunkowych upraw uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu nadleśnictwa.

Przy tworzeniu Planu na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć

rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas posiedzenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno Gospodarczej

Rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić realizację czterech ustawowych celów gospodarki leśnej. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Projekt Planu w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszaru Natura 2000. Chronione przez zapisy Projektu Planu w podobny sposób są zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Analizę rozwiązań alternatywnych, o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku..., wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę planowanych w Projekcie PUL dla Nadleśnictwa Sobibór, działań na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w projekcie PUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że nie przewiduje się sytuacji, w której zapisy Projektu Planu naruszają zakazy, o których mowa w art. 52, ust.1 pkt 1, 3-5 i 11 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. z późn. zm. tj. umyślnego zabijania, okaleczania i chwytania chronionych gatunków, umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, nor, lęgówisk, żeremi, zimowisk, i innych schronień, umyślnego płoszenia i niepokojenia.

Charakter działań przewidzianych w PPUL tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że niezagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania.

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sobibór oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy, można stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sobibór i ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania projektu planu na środowisko przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

3. Uzasadnienie zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa

Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad projektem planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sobibór odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony,
- uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu oraz wypracowanie wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu,
- opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy,
- projektu lasów ochronnych,
- projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu.

Nadleśnictwo prowadzi w szerokim pojęciu działalność edukacyjną. Zajęcia prowadzone są w izbie edukacyjnej zlokalizowanej przy siedzibie Nadleśnictwa, ścieżkach edukacyjno - przyrodniczych, oraz konkursy i imprezy o tematyce przyrodniczej a także terenowe lekcje przyrody, prelekcje na terenie szkół itp./.

- **Posiedzenie Komisji Założeń Planu** odbyło się w dniu 27.02.2014r roku. Celem zwołania KZP było określenie parametrów robót terenowych m.in. w zakresie: podziału lasów ze względu na dominujące funkcje /lasy ochronne, lasy gospodarcze/, aktualizacji zasięgu lasów chronionych, ustalenia i uzgadnianie cech drzewostanów, wyróżnienia gospodarstw /specjalne, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe, przebudowy/ z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy, wykonywania inwentaryzacji lasu do planu urządzenia, przyjęcia wieków rębności dla głównych gatunków lasotwórczych w obrębie leśnym, projektowania użytkowania rębego i przedrębego, planowania hodowlanego z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej, użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego, rekreacyjnego zagospodarowania lasu, ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, specyficznych zagadnień dotyczących inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej /w tym: średni okres odnowienia w gospodarstwie, przewidywany procent uszkodzeń młodego pokolenia w drzewostanach KO i KDO/.

Obrady prowadzone były w formie dyskusji.

Ustalenia Komisji zawarte zostały w Protokole.

Uczestnicy biorący udział w posiedzeniu Komisji nie wnieśli zastrzeżeń do ustaleń zawartych w Protokole.

Protokół z ustaleniami KZP został udostępniony na stronach RDLP w Lublinie oraz w BIP. Jednocześnie została podana do wiadomości publicznej informacja o: przystąpieniu do opracowania projektu planu urządzenia, możliwościach zapoznania się z założeniami do planu oraz o sposobie i miejscu składania uwag i wniosków.

Po KZP przystąpiono do procedury wyłonienia wykonawcy, w ramach postępowania o zamówienie publiczne.

Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii.

- **Narada Techniczno-Gospodarcza** odbyła się w dniu 28.12.2016 roku, której podstawowym zadaniem było sformułowanie Projektu planu urządzenia lasu oraz akceptacja sporządzonej Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Dokonano również oceny gospodarki minionego okresu. Obrady prowadzone były w formie dyskusji. Z przebiegu posiedzenia został sporządzony Protokół ustaleń.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele między innymi: RDOŚ w Lublinie, Koła Łowieckiego i Zakładów Usług Leśnych. Zaproszeni do wzięcia udziału w obradach przedstawiciele: Ministerstwa Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, i wykonawcy projektu planu urządzenia lasu. Za pośrednictwem Nadleśnictwa, o komisji powiadomione zostały zgodnie z posiadaną wiedzą urzędy i samorządy oraz instytucje i organizacje zainteresowane gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach Nadleśnictwa.

- **Komisja Projektu Planu [KPP]**

W trakcie prowadzonych konsultacji związanych z opracowywanym Projektem planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa nie zgłoszono uwag, opinii i wniosków do zamieszczonych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie projektów dokumentów.

Wobec tego odstąpiono od zwołania posiedzenia KPP dla nadleśnictwa.

- **Projekt lasów ochronnych**

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Zarządzeniem nr 110 Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 lipca 1997 roku w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własności Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Sobibór.

Projekt lokalizacji lasów ochronnych zgodnie z Ustawą o lasach – art. 16 ust. 2 poddany był opiniowaniu przez rady gmin.

Lasy ochronne zostały ustanowione na ogólnej powierzchni 7094 ha w kategoriach wiodących: lasy wodochronne, lasy glebochronne, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

- **Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko** Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu i konsultacji społecznych od dnia 03 lutego 2017 roku na okres 21 dni w siedzibie Nadleśnictwa Sobibór. Wiadomość o procesie konsultacji projektu planu zamieszczono w prasie lokalnej – „Dziennik Wschodni”, opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Nadleśnictwa. W okresie wyłożenia każdy miał możliwość zapoznania się z materiałami oraz wpisać swoją opinię na temat

przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W ustawowym terminie nie wpłynęły żadne uwagi, czy wnioski na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody. Równocześnie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z projektem PUL dla Nadleśnictwa Sobibór zostały przesłane do RDOŚ i LPWiS w Lublinie z prośbą o wydanie opinii.

4. Opinie właściwych organów (RDOŚ w Lublinie i LPWiS w Lublinie)

W dniu 03.04.2014 r. RDLP w Lublinie wystąpiła do właściwych organów (z mocy ustawy) został wystosowany wniosek o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu

odpowiedź:

- LPWiS w Lublinie dokonał uzgodnienia – pismo znak. DNS-NZ.7016.24.2014.MW z dnia 09.04.2014r.,
- RDOŚ w Lublinie dokonał uzgodnienia - pismo znak WPN.611.8.2014..JW z dnia 05.05.2014r.

Uzgodnienia powyższe zostały opublikowane na stronach BIP RDLP w Lublinie.

W dniu 23.01.2017r. RDLP w Lublinie przekazała dokumentację oraz wniosek o wydanie opinii w sprawie projektu planu urządzenia lasu od organów ustawowo opiniujących oraz do Poleskiego Parku Narodowego.

odpowiedź:

- LPWiS w Lublinie wydał pozytywną opinię – pismo zn.r DNS-NZ.7016.22.2017.GT z dnia 15.02.2017r,
- RDOŚ w Lublinie pismem zn. WPN.611.12.2017.JW z dnia 6.03.2017 roku [otrzymane w dniu 10.04.2017 roku] przekazał opinię w przedmiotowej sprawie. cyt. „ Ustalenia planu nie będą miały negatywnego wpływu na formy ochrony przyrody, tj rezerwaty oraz obszary Natura 2000. Projekt Planu pul nie przewiduje żadnych zabiegów na obszarze rezerwatów. W Prognozie przedstawiono analizę wpływu projektu pul na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. W obszarze Natura 2000 Lasy Sobiborskie jedynym siedliskiem typowo leśnym są bory bagienne. W projekcie pul w odniesieniu do tego siedliska nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych. Podobna sytuacja dotyczy grądu subkontynentalnego obszarze Natura 2000 Serniawy. Z tego względu właściwe są wnioski zawarte w Prognozie o braku negatywnego wpływu na stan siedliska na tych obszarach Natura 2000.”
- Poleski Park Narodowy postanowieniem z dnia 02.02.2017 roku wydanym zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody [Dz. U. z 2016 r z póź zm] uzgodnił projekt Planu Urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sobibór z okresem obowiązywania od 01.01.2017 r. do 31.12.2026r w części otuliny Poleskiego Parku Narodowego i w zakresie ustaleń projektu PUL mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody parku. Ustalenia projektu Planu Urządzenia Lasu nie mają negatywnego wpływu na ochronę przyrody Polskiego Parku Narodowego.

Nie mniej RDLP w Lublinie w piśmie do RDOŚ w Lublinie, znak: ZO.6003.1.2017 z dnia 16.05.2017 r przedstawiała stanowisko dotyczące kwestii poruszonych w opinii RDOŚ w Lublinie:

1. Projekt Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Sobibór na lata 2017-2026 zakłada zwiększenie pozyskania drewna w stosunku do poprzedniego 10-lecia o 42 %, co przekłada się na spadek zasobów około 2,5 %. Należy podkreślić, że zasadniczymi celami gospodarki leśnej prowadzonej w naszym kraju są zachowanie i ochrona zasobów leśnych, co zostało podkreślone, zarówno w Ustawie o lasach z 28 września 1991 r., jak też w obowiązującej aktualnie Instrukcji Urządzania Lasu (2012). Teren Nadleśnictwa Sobibór to obszary szczególnie cenne pod względem walorów środowiska przyrodniczego. Z drugiej jednak strony występują tutaj liczne problemy i zagrożenia w zakresie ochrony lasu. Czynniki te, wśród których wymienić można: wahania poziomu wód gruntowych, duża powierzchnia drzewostanów porolnych, zagrożenia od szkodników pierwotnych i wtórnych, zostały szczegółowo opisane w Elaboracie. Szczegółowe prace taksacyjne wykazały, zdaniem autorów Planu, konieczność podjęcia intensywnych działań w celu ochrony trwałości drzewostanów, które w wielu miejscach przejawiają już obecnie tendencje do obumierania i wydzielania się drzew. Brak działań w tym zakresie może skutkować w przyszłości zachwianiem stabilności całego ekosystemu leśnego, w tym rozpadem drzewostanów. Należy podkreślić zwłaszcza, fakt iż w ramach etatu następuje także wzrost poziomu użytkowania przedrębne. Użytkowanie przedrębne jako kompleks zabiegów w zakresie hodowli lasu służyć będzie nie tylko regulowaniu stopnia zagęszczenia drzew w

poprawie stanu sanitarnego drzewostanów. Wpływ tych zabiegów obejmie całe ekosystemy, wszystkie tworzące je składniki wraz siecią skomplikowanych, wzajemnych oddziaływań.

Zwiększenie pozyskania w stosunku do poprzedniego 10-lecia jest również efektem wzrostu etatu użytkowania rębego. Wzrost ten jest spowodowany procesem starzenia się drzewostanów oraz koniecznością użytkowania i odnawiania drzewostanów dojrzałych. Zaniechanie tych prac prowadziłoby do stopniowego rozpadu drzewostanów i deprecjacji zasobów drzewnych.

Wykonawca projektu Planu uważa, że podjęcie bardziej intensywnych niż w przeszłości działań w zakresie gospodarki leśnej, której zasadniczym miernikiem jest także etat użytkowania, będzie w chwili obecnej najistotniejszym elementem strategii zachowania zasobów leśnych Nadleśnictwa Sobibór.

2. Zgodnie z aktem powołania rezerwatu przyrody "Żółtowie Błota" jego powierzchnia wynosi 734,41 ha, co zostało przedstawione w Programie Ochrony Przyrody. Jednocześnie podano także powierzchnię wynikającą z aktualnego pomiaru granic wydzieleń leśnych, która wynosi 724,08 ha. Pomiar granic został wykonany z wykorzystaniem odbiorników GPS oraz rozliczony w ramach Leśnej Mapy Numerycznej Nadleśnictwa Sobibór. Określenie zagrożeń dla rezerwatów przyrody w ramach Planu na charakter wyłącznie ramowy. Wobec braku dla większości obiektów opracowanych zadań ochronnych lub planów ochrony, prace wykonywane w ramach PUL nie pozwalają na szczegółowe opisanie kompleksowych potrzeb związanych z ochroną rezerwatów.

3. Zagadnienie inwazji gatunków obcych posiada bogatą literaturę badawczą. Wciąż jednak brakuje opracowań, oceniają rzeczywisty wpływ tych elementów flory na siedliska oraz gatunki rodzime konkretnych obszarów, czy kompleksów leśnych. Takiego opracowania nie posiada również teren Nadleśnictwa Sobibór. W trakcie prac nad projektem Planu, wykonawca odnotował zasięg występowania gatunków obcych w drzewostanach. Zasięg ten, zwłaszcza w odniesieniu do czeremchy późnej (amerykańskiej), obejmuje znaczne połacie Nadleśnictwa. Czeremcha późna występuje jako gatunek podszytowy na powierzchni 6707 ha, zaś na powierzchni 2022 ha jako gatunek o udziale w składzie drzewostanu nie przekraczającym 5% (pojedynczo). Występowanie czeremchy późnej dotyczy jednak przede wszystkim obszarów, które zostały zalesione po II wojnie światowej i które trudno uznać za "naturalne" ekosystemy leśne. Bezpośrednim przejawem szkodliwego wpływu czeremchy późnej na gospodarkę leśną jest jej ekspansywność w obrębie upraw leśnych. W przypadku obcych oraz inwazyjnych gatunków roślin występujących na terenie Nadleśnictwa Sobibór zapisy PUL przewidują stopniową ich eliminację w ramach cięć pielęgnacyjnych. Szczególnie ważne będzie eliminowanie czeremchy amerykańskiej w trakcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych w uprawach leśnych.

Procedura i metodyka sporządzania PUL nie zakłada planowania odrębnych działań ukierunkowanych na usuwanie obcych elementów flory.

4. Wobec zawartej w opinii RDOŚ uwagi, że w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Sobibór w niewystarczający sposób oceniono oddziaływanie na chronione i rzadkie gatunki zwierząt, RDLP w Lublinie zwraca uwagę, że projekt Planu Urządzenia Lasu jak również prognoza oddziaływania projektu PUL zostały opracowane stosownie do stanu wiedzy, możliwego do wykorzystania w trakcie opracowywania tych dokumentów. W ramach prac terenowych związanych z PUL nie wykonuje się dodatkowych prac inwentaryzacyjnych w odniesieniu do populacji chronionych gatunków zwierząt. Zadanie takie wykracza bowiem poza zakres prac wynikających z zapisów Instrukcji Urządzenia Lasu (2012).

Zgodnie z metodyką przyjętą dla wszystkich opracowań planów urządzenia lasów informacje na temat występowania chronionych i rzadkich gatunków zwierząt przedstawiane są zgodnie z aktualnym stanem wiedzy. W oparciu o Ramowe Wytyczne w Sprawie Sporządzania Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu w toku prac urzędzeniowych nie przewiduje się wykonywania dodatkowych inwentaryzacji elementów przyrodniczych. W ramach procedury Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Sobibór zostały wystosowane do wszystkich instytucji oraz organizacji związanych z tym terenem pisma z prośbą o udostępnienie posiadanych danych. Wszystkie dostępne i pozyskane dane, zamieszczono w projekcie Planu. Ocenę wpływu zapisów Planu na rzadkie i chronione gatunki zwierząt (w tym ptaków) w Nadleśnictwie Sobibór przeprowadzono na poziomie zbiorczej analizy siedliskowej, co jest również zgodne z wymienionymi powyżej Ramowymi Wytycznymi. Zawarte w piśmie RDOŚ stwierdzenie iż, "realizacja standardowych prac leśnych w okresie wegetacyjnym wpływa w sposób istotnie negatywny na populację ptaków", zdaniem autorów Planu nie znajduje merytorycznego potwierdzenia. Pragniemy zwrócić uwagę, że wykonywany przez zespół uznanych specjalistów w dziedzinie ornitologii, Monitoring Ptaków Polski w latach 2015-2016 (Biuletyn Monitoringu Przyrody, Biblioteka Monitoringu Środowiska, GIOŚ 15/2016/1) zawiera

następujące stwierdzenia: "Wskaźnik liczebności pospolitych ptaków leśnych piąty rok z rzędu utrzymuje się na poziomie około 25% wyższym niż w roku referencyjnym, wskazując na relatywnie dobrą sytuację ptaków tej grupy". Należy więc stwierdzić, że oceny zawarte w Prognozie potwierdzają wyniki ogólnopolskich badań monitoringowych.

5. Ogólna miąższość drewna martwego w Nadleśnictwie Sobibór została określona na poziomie 13,2 m³. Jest to poziom znacznie wyższy niż na terenie Lasów Państwowych w całym kraju - 5,5 m³ oraz RDLP w Lublinie - 5,1 m³ (wg WISL 2010-2014). Zaplanowane w niniejszym Planie działania gospodarcze, które będą prowadzone zgodnie ze wszystkimi wytycznymi odnośnie wielofunkcyjnej, zrównoważonej gospodarki leśnej, nie wpłyną zdaniem wykonawców projektu Planu na zmniejszenie "zasobów" drewna martwego do poziomu rzutującego na populacje organizmów saproksylicznych.

6. W Programie Ochrony Przyrody i w prognozie oddziaływania na środowisko PUL wykonawca skorygował omyłki wynikające z błędnego przypisania niektórych gatunków ptaków do grup ekologicznych. Jednocześnie pragniemy podkreślić, że całe opracowanie Planu zawiera opis "wyjątkowych" walorów przyrodniczych Nadleśnictwa Sobibór. Ze względu jednak na techniczny wymiar opracowania, zawiera ono zakres treści poznawczych oraz edukacyjnych niezbędnych w tego typu opracowaniach.

7. Przedstawione w Planie informacje na temat cietrzewia, mają faktycznie wymiar historyczny. Zamieszczono je w celu podkreślenia przyrodniczego znaczenia obszaru i uwidocznienia zmian jakie w jego obrębie zachodzą.

Program czynnej ochrony cietrzewia, który ma objąć swym zasięgiem tereny Nadleśnictw Sobibór oraz Włodawa znajduje się w fazie projektowej. Mamy nadzieję, że efekty jego wdrożenia będzie można ocenić w trakcie opracowania kolejnego projektu planu urządzenia lasu.

Pragnę podkreślić, że przy opracowywaniu „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Sobibór na lata 2017 - 2026 wykonawca korzystał z opinii naukowych dr hab. Bogdana Lorensa profesora nadzwyczajnego UMCS, dr hab. Piotra Sugiera oraz dr hab. Jarosława Wiącka.

Dr hab. Bogdan Lorens w opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Sobibór na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały wnikliwie, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego negatywnego oddziaływania są prawidłowe.”

Pan dr hab. Piotr Sugier w podsumowaniu swojej opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Założone na wstępie cele prognozy zostały zrealizowane. Określono wpływ projektowanych działań w PUL na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność, a także różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta, wodę, powietrze, klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz i zasoby naturalne. Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Sobibór na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały dość szczegółowo, a ocena prognoz i propozycje ograniczenia możliwego negatywnego wpływu zabiegów są prawidłowe.”

Pan dr Jarosław Wiącek w swojej opinii stwierdził: „Reasumując, należy stwierdzić, że po uwzględnieniu uwag zamieszczonych poniżej (uwagi szczegółowe do Prognozy...) zapisy projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Sobibór na okres od 01.01.2017 do 31.12.2026 nie przewidują działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 oraz gatunków strefowych w zasięgu obszarów gdzie planowane są prace leśne i zabiegi pielęgnacyjne”.

5. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko – nie przeprowadzono.

Realizacja zadań zawartych w Planie nie będzie powodować istotnych oddziaływań transgranicznych.

6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitorowanie skutków realizacji planu urządzenia lasu będzie prowadzone w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP w Lublinie z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji LP.

Monitorowanie realizacji zadań gospodarczych przeprowadzone będzie jednorazowo pod koniec jego obowiązywania, w procedurze analizy gospodarki przeszłej w nadleśnictwie z wykorzystaniem danych z

bieżącej raksacji stanu lasu oraz stanu lasu na początek obowiązywania PUT, w tym danych z zaktualizowanego POP.

Analizie podlegai będzie wykonanie cięć w użytkowaniu rębnyim, wykonanie zadań z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia), ustalenia składow gatunkowych upraw w tym na siedliskach przyrodniczych, ochrony lasu w tym ochrony przeciwpożarowej, gospodarki łowieckiej, infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji oraz kierunkowych z ochrony przyrody.

Za monitoring przyrodniczy w zakresie obserwacji siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 jest odpowiedzialny Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20.07.1990, Dz.U. 44 z 2007, poz. 287 z póź. zm.).

Reasumując:

Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Sobibór, w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten będzie realizowany przez ustalone zadania szczegółowe. Przyjęte rozwiązania godzą potrzeby gospodarcze, ochrony środowiska i społeczne, a ich ocena, dokonana przez ustawowe instytucje, jest pozytywna. Projekt ten akceptuję i przedstawiam do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

DYREKTOR

Szalek
mgr inż. Artur Szalek

Podsumowanie

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. [Dz.U. 2008 Nr 199 poz. 1227]

1. Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października, 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej **ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku**, wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozumianej, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów, „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” (art. 46 ww. Ustawy). Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu planu u.l. mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przetransponowana Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Puławy został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu, Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie korekty Instrukcji Urządzania Lasu.

Umowa na wykonanie Projektu planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z BULiGL na podstawie obowiązujących regulacji prawnych. Fakt zawarcia umowy został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Puławy nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. [tj. Dz. U. 2015 poz. 2100 z późn. zm.], trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Realizuje się to w Nadleśnictwie poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy, w oparciu o typy drzewostanów, określone na podstawie rozpoznania siedliskowego,
- skuteczną ochronę cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nieobjętych ochroną prawną a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej,
- zabezpieczenia takiej ilości zasobów leśnych, która zapewnia prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych,
- najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach, w tym preferowanie naturalnego procesu odnawiania lasu,

- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- uwzględnienie na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki oraz społecznych i ochronnych zapotrzebowań.

W Nadleśnictwie Puławy głównym celem projektu Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych /siedliskowej i ptasiej/, konwencjach /o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej/, programach /Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej/.

Brak realizacji projektu Planu niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych.

Nadleśnictwo Puławy obejmuje powierzchnię 15852,51 ha gruntów Skarbu Państwa w obrębach leśnych: Puławy, Ryki, Żyrzyn. Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa z uwzględnieniem lasów wszystkich form własności wynosi 22,41%.

Lasy gospodarcze zajmują 25,08% powierzchni leśnej Nadleśnictwa, pozostałe - to lasy ochronne i rezerwy. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna z udziałem masowym 69,87% i powierzchniowym 69,53%.

Na terenie Nadleśnictwa występuje:

- 2 rezerwy przyrody,
- 1 park krajobrazowy wraz z otuliną,
- 2 obszary chronionego krajobrazu,
- 1 pomnik przyrody,
- 26 użytków ekologicznych
- 5 stref ochronnych wokół miejsc bytowania i rozrodu zwierząt podlegających ochronie,

Obszary Natura 2000:

- Dolina Środkowej Wisły PLB140004 o ogólnej powierzchni 30777,88 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa 3363,63 ha, na gruntach Nadleśnictwa 2,71 ha,
- Płaskowyż Nałęczowski PLH060015 o ogólnej powierzchni 1080,69 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa 1080,69 ha, a na gruntach Nadleśnictwa 18,13 ha,
- Podeblocie PLH140033 o ogólnej powierzchni 1275,78 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa 625,13 ha, a na gruntach Nadleśnictwa 14,91 ha,
- Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 o ogólnej powierzchni 15116,40 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa 3344,08 ha, a na gruntach Nadleśnictwa 38,06 ha,
- Dolny Wieprz PLH060051 o ogólnej powierzchni 8182,30 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa 4451,71 ha, a na gruntach Nadleśnictwa 532,29 ha,
- Puławy PLH060055 o ogólnej powierzchni 1156,97 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa 1156,97 ha, a na gruntach Nadleśnictwa 370,47 ha,
- Małopolski Przełom Wisły PLB140006 o ogólnej powierzchni 6972,80 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa 549,34 ha,

Na siedliskach „naturowych” nie zaprojektowano zabiegów, które mogłyby naruszyć ich stan lub spowodować ich zanik.

Powierzchnia otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Puławy wynosi 18210,40 ha.

W lasach Nadleśnictwa Puławy występuje 24 gatunków drzewiastych, w tym 17 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, w Projekcie PUL zadbano o właściwy dobór gatunków w uprawach, uwzględniając nie tylko gatunki główne i domieszkowe, ale też biocenotyczne i fitomelioracyjne. W przyjętych orientacyjnych składach gatunkowych upraw uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu nadleśnictwa.

Przy tworzeniu *Planu* na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu *Planu* odbywał się podczas posiedzenia Komisji Założeń *Planu* i Narady Techniczno-Gospodarczej

Rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić realizację czterech ustawowych celów gospodarki leśnej. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Projekt *Planu* w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszaru Natura 2000. Chronione przez zapisy Projektu *Planu* w podobny sposób są zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Analizę rozwiązań alternatywnych, o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku..., wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę działań planowanych w Projekcie PUL dla Nadleśnictwa Puławy, na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty oraz chronionych gatunków ptaków i ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w projekcie PUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że nie przewiduje się sytuacji, w której zapisy Projektu *Planu* naruszają zakazy, o których mowa w art. 52, ust. 1 pkt 1, 3-5 i 11 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. z późn. zm. tj. umyślnego zabijania, okaleczania i chwytania chronionych gatunków, umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, nor, lęgówisk, żeremi, zimowisk, i innych schronień, umyślnego płoszenia i niepokojenia.

Charakter działań przewidzianych w PPUL tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że niezagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania.

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Puławy oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy, można stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Puławy i ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania projektu planu na środowisko przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

3. Uzasadnienie zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa:

Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad projektem planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Puławy odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony,
- uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu oraz wypracowanie wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu,
- opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy,
- projektu lasów ochronnych,
- projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu.

Nadleśnictwo prowadzi w szerokim pojęciu działalność edukacyjną /konkursy i imprezy o tematyce przyrodniczej, terenowe lekcje przyrody, prelekcje na terenie szkół itp./.

- **Posiedzenie Komisji Założeń Planu** odbyło się w dniu 26.07.2015 roku. Celem zwołania KZP było określenie parametrów prac planistycznych m.in. w zakresie: podziału lasów ze względu na dominujące funkcje /lasy ochronne, lasy gospodarcze/, aktualizacji zasięgu lasów chronionych, ustalenia i uzgadnianie cech drzewostanów, wyróżnienia gospodarstw /specjalne, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe, przebudowy/ z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy, wykonywania inwentaryzacji lasu do planu urządzenia, przyjęcia wieków rębności dla głównych gatunków lasotwórczych w obrębie leśnym, projektowania użytkowania rębego i przedrębego, planowania hodowlanego z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej, użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego, rekreacyjnego zagospodarowania lasu, ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, specyficznych zagadnień dotyczących inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej /w tym: średni okres odnowienia w gospodarstwie, przewidywany procent uszkodzeń młodego pokolenia w drzewostanach KO i KDO/.

Obrady prowadzone były w formie dyskusji.

Ustalenia Komisji zawarte zostały w Protokole.

Uczestnicy biorący udział w posiedzeniu Komisji nie wnieśli zastrzeżeń do ustaleń zawartych w Protokole.

Protokół z ustaleniami KZP został udostępniony na stronach BIP RDLP w Lublinie. Jednocześnie została podana do wiadomości publicznej informacja o: przystąpieniu do opracowania projektu planu urządzenia, możliwościach zapoznania się z założeniami do planu oraz o sposobie i miejscu składania uwag i wniosków. Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii. Po KZP przystąpiono do procedury wyłonienia wykonawcy, w ramach postępowania o zamówienie publiczne.

- **Narada Techniczno-Gospodarcza** odbyła się w dniu 16.01.2018 roku, której podstawowym zadaniem było sformułowanie Projektu planu urządzenia lasu oraz akceptacja sporządzonej Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Dokonano również oceny gospodarki minionego okresu. Obrady prowadzone były w formie dyskusji. Z przebiegu posiedzenia został sporządzony Protokół ustaleń z narady.

W naradzie uczestniczyli przedstawiciele między innymi: Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, RDOŚ w Lublinie, Rejonowego Zarządu Infrastruktury w Lublinie, zakładów usług leśnych, wykonawcy projektu planu urządzenia lasu, straży pożarnej oraz samorządów i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska.

- **Komisja Projektu Planu [KPP]**

W trakcie prowadzonych konsultacji związanych z opracowywanym Projektem planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa nie zgłoszono uwag, opinii i wniosków do zamieszczonych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie projektów dokumentów.

Wobec tego odstąpiono od zwołania posiedzenia KPP dla nadleśnictwa.

- **Projekt lasów ochronnych**

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Decyzją nr 28 MOŚZNiL z dnia 04.01.1999 roku. Projekt lokalizacji lasów ochronnych zgodnie z Ustawą o lasach – art. 16 ust. 2 poddany był opiniowaniu przez rady gmin.

Lasy ochronne zostały ustanowione na ogólnej powierzchni 11274 ha w kategoriach wiodących: lasy wodochronne, lasy glebochronne, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

- **Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko**

Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu i konsultacji społecznych od dnia 12 lutego 2018 roku na okres 21 dni w siedzibie Nadleśnictwa Puławy. Wiadomość o procesie konsultacji projektu planu zamieszczono w prasie lokalnej – „Dziennik Wschodni”, opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Nadleśnictwa. W okresie wyłożenia każdy miał możliwość zapoznania się z materiałami oraz wpisać swoją opinię na temat przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W ustawowym terminie nie wpłynęły żadne uwagi, czy wnioski na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Równocześnie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z projektem PUL dla Nadleśnictwa Puławy zostały przesłane do RDOŚ i LPWiŚ w Lublinie z prośbą o wydanie opinii.

4. Opinie właściwych organów (RDOŚ w Lublinie i LPWiŚ w Lublinie)

W dniu 08.09.2015 r. RDLP w Lublinie wystąpiła do właściwych organów z wnioskiem o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu.

Odpowiedź:

- LPWiŚ w Lublinie dokonał uzgodnienia – pismo znak. DNS-NZ.7016.153.2015GT z dnia 14.09.2015r.,
- RDOŚ w Lublinie dokonał uzgodnienia – pismo znak WPN.611.7.2015.JW z dnia 12.10.2015r.

Uzgodnienia powyższe zostały opublikowane na stronach BIP RDLP w Lublinie.

W dniu 02.02.2018r. RDLP w Lublinie przekazała dokumentację oraz wniosek o wydanie opinii w sprawie projektu planu urządzenia lasu do organów ustawowo opiniujących.

Odpowiedź:

- LPWiŚ w Lublinie wydał pozytywną opinię – pismo zn. DNS-NZ.7016.9.2018GT z dnia 13.02.2018 r.,
- Opinia RDOŚ w Lublinie została przekazana do RDLP w Lublinie w dniu 13.04.2018 roku, pismem zn. WPN.611.20.2017.JW z dnia 09.03.2017 roku. Opinia wpłynęła do RDLP w Lublinie po piśmie zn. ZO.6003.3.2015 z dnia 21.03.2018. wniosującym o niezwłoczne załatwienie przedmiotowej sprawy. Przekazana opinia zawiera uwagi między innym cyt. „Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Puławy na lata 2018-20207 jest podstawowym instrumentem umożliwiającym prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach Skarbu Państwa. Analiza projektu PUL oraz prognozy oddziaływania na środowisko wykazała wiele nieścisłości i braków, które przedstawiono poniżej. (...) Analizie poddano tylko gatunki „strefowe” zlokalizowane na podstawie decyzji ustalających strefy ochronne stanowisk. Niestety poza zamieszczoną tabelą nie zostały wykorzystane dostępne materiały dotyczące przestrzennego rozmieszczenia stanowisk poszczególnych rzadkich gatunków ptaków. (...) Dokonując aktualizacji Programu ochrony przyrody nie przeprowadzono inwentaryzacji przyrodniczej zgodnie z §11 Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie. (...) konieczność przeprowadzenia wnikliwej analizy występowania na terenie lasów Nadleśnictwa Puławy ekspansywnych gatunków obcych i przedstawienia metod rozwiązania lub przynajmniej znacznego ograniczenia neofityzacji na ochronę walorów przyrodniczych”.

Uwagi przedstawione w opinii RDOŚ w Lublinie nie powodują konieczności wprowadzenia zmian w projekcie planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa. Niemniej RDLP w Lublinie w piśmie do RDOŚ w Lublinie, znak: ZO.6003.3.2015 z dnia 05.06.2018 r przedstawiała stanowisko dotyczące kwestii poruszonych w opinii RDOŚ w Lublinie:

1. Projekt Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Puławy na okres obowiązywania od 1.01.2018 do 31.12.2027 r. zakłada zwiększenie pozyskania drewna w stosunku do poprzedniego 10-lecia o 2,16%, natomiast o 28% zwiększony został etat użytkowania rębego. Warto przy tym nadmienić, że w zbiorze drzewostanów stanowiących potencjalnie przedmiot użytkowania rębego (rębne, przeszłorębne, KO, KDO) znajduje się 4526,69 ha drzewostanów, co stanowi ok. 31% wszystkich drzewostanów. W ujęciu miąższościowym stanowi to 36,02% zasobów drzewnych w Nadleśnictwie Puławy. Użytkowaniem rębnym objęto około połowę powierzchni tych drzewostanów (54,04%).

Wykonawcy projektu Planu Urządzenia Lasu, mając na celu z jednej strony zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie największym różnicowaniu biologicznym oraz z drugiej strony, liczne problemy i zagrożenia lasu powodowane przez szkodliwe owady, wahania poziomu wód gruntowych, huraganowe wiatry, duża powierzchnia drzewostanów porolnych, zagrożenia od zwierzyny płowej, zaplanowali stosowne działania w formie konkretnych wskazań gospodarczych do poszczególnych wydzieleń drzewostanowych.

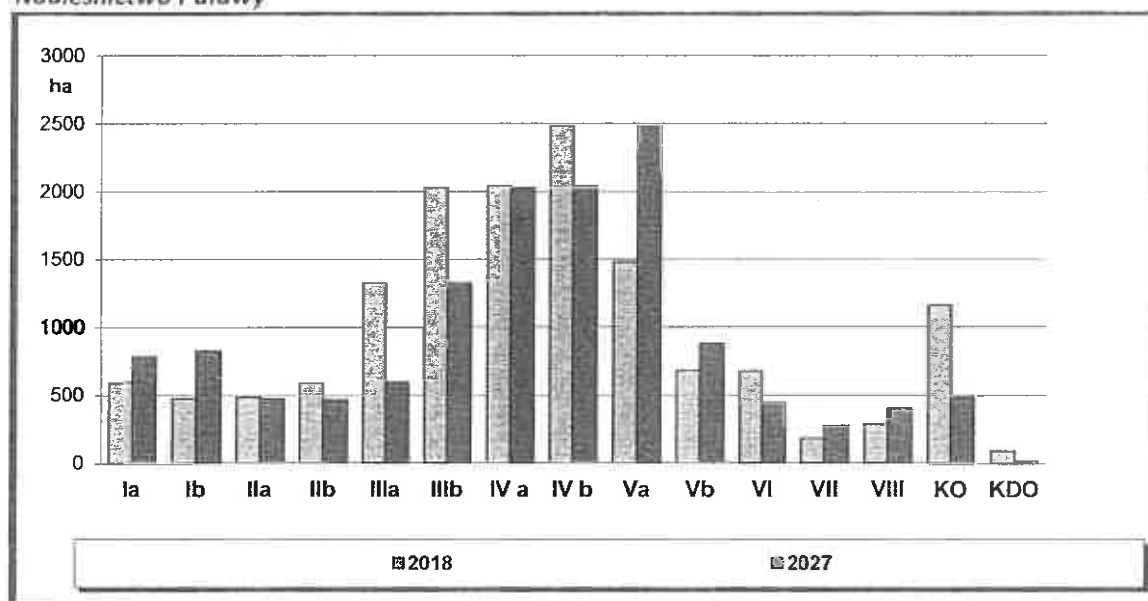
Szczegółowe prace taksacyjne wykazały konieczność podjęcia działań w celu ochrony trwałości drzewostanów, które w wielu miejscach przejawiają już tendencje do obumierania i wydzielania się drzew oraz pogorszenia środowiska leśnego. Brak działań w tym zakresie może skutkować w przyszłości utratą stabilności całego ekosystemu leśnego i rozpadem drzewostanów.

Wzrost użytkowania rębego jest efektem starzenia się drzewostanów Nadleśnictwa Puławy oraz koniecznością użytkowania i odnawiania drzewostanów dojrzałych. Zaniechanie tych prac prowadziłoby do stopniowego rozpadu drzewostanów i deprecjacji zasobów drzewnych.

Potwierdza to fakt, że pomimo wzrostu etatu użytkowania rębego nie nastąpi ubytek powierzchni dojrzałych drzewostanów na co wskazuje wykonana w prognozie analiza zmian powierzchni klas wieku drzewostanów na koniec 10-lecia.

Tab. Porównanie powierzchni podklas wieku drzewostanów - (stan początkowy i na koniec okresu).

Nadleśnictwo Puławy

Jak wynika z powyższego wykresu, na koniec 10-lecia (2027 rok), wzrośnie powierzchnia drzewostanów w wieku 81 – 100 lat (V klasa wieku) oraz zwiększy się powierzchnia drzewostanów powyżej 120 lat (VI i VII klasa wieku).

Lasy będące w zarządzie Nadleśnictwa Puławy muszą godzić wiele celów. Z jednej strony muszą spełniać funkcje społeczne, w tym ochronę przyrody, z drugiej zaś ważną częścią działalności Nadleśnictwa jest pozyskanie drewna – istotnego dla gospodarki krajowej surowca. Wykonawca Prognozy jest zdania, że ten kompromis został osiągnięty w projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Puławy na lata 2018-2027.

2. Wobec zawartej w opinii RDOŚ uwagi, że w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Puławy w niewystarczający sposób oceniono oddziaływanie na chronione i rzadkie gatunki zwierząt, RDLP w Lublinie zwraca uwagę, że projekt Planu Urządzenia Lasu jak również prognoza oddziaływania projektu PUL zostały opracowane stosownie do stanu wiedzy, możliwego do wykorzystania w trakcie opracowywania tych dokumentów.

Wykonawca projektu PUL poinformował, że wystąpił z wnioskiem do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie o udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie, w tym dokumentacji planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Płaskowyż Nałęczowski PLH060015, Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, Podeblotcie PLH14003, Dolina Środkowej Wisły PLB140004 oraz danych z obszarów Natura 2000: Dolny Wieprz PLH060051, Puławy PLH060055, Kazimierskiego Park Krajobrazowy, Obszarów Chronionego Krajobrazu: Kozi Bór i Pradolina Wieprza. W ramach procedury nad wykonaniem projektu PUL zostały również wystosowane do wszystkich instytucji oraz organizacji związanych z tym terenem pisma z prośbą o udostępnienie posiadanych danych przyrodniczych. Dane jakie wykonawca projektu PUL otrzymał oraz dane uzyskane z nadleśnictwa i zebrane w ramach prac taksacyjnych zostały

wykorzystane w dokumentacji projektu Planu z taką szczegółowością na jaką pozwalała otrzymana informacja.

Zgodnie z metodyką przyjętą dla wszystkich opracowań planów urządzenia lasów informacje na temat występowania chronionych i rzadkich gatunków zwierząt przedstawiane są zgodnie z aktualnym stanem wiedzy. W oparciu o Ramowe Wytyczne w Sprawie Sporządzania Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu w toku prac urządzeniowych nie przewiduje się wykonywania dodatkowych inwentaryzacji elementów przyrodniczych.

W POP podana została precyzyjnie lokalizacja, liczebność i stan populacji tych gatunków ptaków, dla których stan wiedzy pozwalał na przedstawienie takich informacji. W odniesieniu do pozostałych gatunków ptaków, występujących dość licznie, autor Prognozy sporządził analizę zbiorczą odnoszącą się do poszczególnych grup ptaków zasiedlających określone ekosystemy. W przypadku gatunków ptaków związanych z ekosystemami leśnymi przeprowadzono analizę w odniesieniu do grup gatunków o podobnych wymaganiach ekologicznych.

Taki sposób postępowania jest zgodny ze stanowiskiem GDOŚ przedstawionym w piśmie z dnia 28.02.2011r. Zn. DOP-OZGI.024.7.2010.ep: „W odniesieniu do ww. gatunków jak i pozostałych gatunków chronionych, możliwe jest dokonanie oceny oddziaływania zapisów PUL na grupy gatunków o podobnych wymaganiach ekologicznych, związanych z różnymi typami środowisk leśnych (i nieleśnych). Analizowanie z osobna każdego z gatunków chronionych nie jest konieczne, zwłaszcza w odniesieniu do części gatunków ptaków, ponieważ gros gatunków leśnych to w istocie gatunki pospolite, szeroko rozpowszechnione.”

Odrębna analiza została przeprowadzona dla gatunków szczególnie rzadkich, w przypadku, których przypadkowa śmierć nawet pojedynczych osobników może wpłynąć negatywnie na populację. Za gatunki takie uznano gatunki wymienione w załączniku nr 4 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 06.10.2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, tj. gatunki ptaków wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania. Dla gatunków tych przewiduje się stosowanie ograniczeń, w szczególności terminów wykonywania prac gospodarczych zgodnie z przepisami ochrony strefowej.

RDLP w Lublinie podkreśla, że wykonawca prognozy przeprowadził ocenę wpływu zaplanowanych w projekcie PUL zadań z zakresu gospodarki leśnej na populacje poszczególnych gatunków ptaków chronionych oraz ich siedliska. Wskazał również na, zapisane w wymaganiach dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, Instrukcji Ochrony Lasu i Zasadach Hodowlanych, sposoby postępowania mające na celu ochronę różnorodności przyrodniczej, które będą stosowane w trakcie realizacji zadań gospodarczych wynikających z PUL i przyczynią się do zminimalizowania wpływu gospodarki leśnej na gatunki ptaków. Przy stosowaniu tych zaleceń zaplanowane w projekcie PUL zabiegi nie mają istotnego wpływu na gatunki ptaków oraz ich siedliska w obrębie Nadleśnictwa Puławy.

Zawarte w piśmie RDOŚ stwierdzenie że, wykonywanie prac gospodarczych w okresie lęgowym ptaków narusza szereg zakazów wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, zdaniem RDLP w Lublinie nie znajduje więc potwierdzenia.

Z formalnego punktu widzenia istotne jest również, że prace z zakresu gospodarki leśnej będą realizowane zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej wprowadzonymi rozporządzeniem Ministra Środowiska z 18 grudnia 2017r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 2408). Zaś zgodnie z przepisami art. 14b, ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz.788) gospodarka leśna wykonywana zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej nie narusza przepisów o ochronie poszczególnych zasobów, tworów i składników przyrody, w szczególności przepisów art. 51 i art. 52 ustawy o ochronie przyrody.

Pragniemy również zwrócić uwagę, że wykonywany przez zespół uznanych specjalistów w dziedzinie ornitologii, monitoring ptaków polski wykazał wzrost, w okresie od roku 2000 do roku 2016, o 30% wskaźnika liczebności 34 rozpowszechnionych ptaków terenów leśnych i zadrzewionych (Trendy liczebności ptaków w Polsce, Biblioteka Monitoringu Środowiska 2018, Inspekcja Ochrony Środowiska). Należy więc stwierdzić, że oceny zawarte w Prognozie są zbieżne z wynikami ogólnopolskich badań monitoringowych.

3. Jak wynika z opinii RDOŚ w Lublinie informacja o prawdopodobnym stanowiskach gniazdowania bociana czarnego w leśnictwach Kozi Bór i Sobieszyn nie została w żaden sposób potwierdzona odpowiednimi działaniami RDOŚ w Lublinie mającymi na celu ustanowienie strefy ochronnej. Pragniemy nadmienić, że powoływanie i tworzenie stref ochrony dla gatunków objętych ochroną strefową jest w gestii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, i jeśli faktycznie zostaną potwierdzone miejsca lęgowe

bociana czarnego i zostanie wydana decyzja ustanawiająca strefę ochrony, to planowane wskazania gospodarcze w Planie Urządzenia Lasu zostaną dostosowane do zaistniałego stanu prawnego tj. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6.10.2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz decyzji ustanawiającej strefę ochrony miejsc rozrodu i regularnego przebywania.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt strefa ochrony całorocznej dla bociana czarnego może obejmować obszar w promieniu do 200 m od gniazda.

W związku z tym, że obszar ustanowionej w leśnictwie Dąbrowa, strefy całorocznej jest położony w odległości przekraczającej tę wielkość Nadleśnictwo Puławy wystąpi do RDOŚ w Lublinie o korektę zasięgu strefy ochrony w celu dostosowania jej wielkości do przepisów ww. rozporządzenia. Wykonanie prac zaplanowanych w projekcie PUL będzie możliwe po wcześniejszym wydaniu stosownej decyzji administracyjnej przez RDOŚ w Lublinie korygującej zasięg strefy ochronnej.

4. W trakcie prac nad projektem Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Puławy, wykonawcy odnotowali zasięg występowania gatunków obcych w drzewostanach. Zasięg ten, zwłaszcza w odniesieniu do czeremchy późnej (amerykańskiej), obejmuje zalesione marginalne grunty porolne, na których wykształciły się siedliska borowe, głównie w sąsiedztwie Zakładów Azotowych S.A. Puławy. Czeremcha późna została wprowadzona do drzewostanów w latach 70 ubiegłego wieku zgodnie z obowiązującymi zasadami hodowli lasu, które przewidywały wprowadzanie tego gatunku do przebudowy i rekultywacji gruntów w rejonach przemysłowych. [Zasady Hodowli Lasu – wydanie V znowelizowane – 1988]. W latach 1966 – 1994 całe lasy Nadleśnictwa Puławy znalazły się w strefie zagrożenia zanieczyszczeń przemysłowych. Wieloletnie emisje gazowe $N-NO_3$, $N-NH_4$, SO_2 i pyłów związków azotu spowodowały w pobliżu Zakładów Azotowych zniszczenie szaty roślinnej, w tym szybkiego zamierania drzewostanów. Z obserwacji nadleśnictwa i Instytutu Badania Leśnictwa wynikało, że czeremcha amerykańska najlepiej znosi warunki istniejące w strefach uszkodzeń przemysłowych. Czeremcha amerykańska miała przede wszystkim chronić glebę przed erozją.

Aktualnie w nadleśnictwie czeremcha amerykańska występuje w drzewostanach na powierzchni 1805 ha, a wymieniana jest jako gatunek w podszytach drzewostanów na powierzchni 4560 ha. Występowanie czeremchy późnej dotyczy więc przede wszystkim obszarów, które zostały zalesione i które trudno uznać za "naturalne" ekosystemy leśne.

Wykonawca projektu PUL uznał, że jednym z najlepszych rozwiązań przeciwdziałania ekspansji czeremchy amerykańskiej, jest prowadzenie gospodarki leśnej zmierzające do zmiany składów gatunkowych i zwiększenie różnorodności gatunków w drzewostanach, przede wszystkim podczas prac odnowieniowych. Nadleśnictwo Puławy, realizując Plan Urządzenia Lasu, będzie też ograniczało występowanie gatunków obcych w drzewostanach w ramach cięć rębnych oraz poprzez zabiegi pielęgnacyjne w drzewostanach, tj. czyszczenia i trzbieże. Gatunki obce występujące w podszytach drzewostanów będą usuwane w ramach zabiegów agrotechnicznych (uprzątniecie podszytu i przygotowanie powierzchni do odnowienia lasu). Procedura i metodyka sporządzania PUL nie zakłada planowania odrębnych działań ukierunkowanych na usuwanie obcych elementów flory. Mimo to, w opinii wykonawcy Prognozy, wymienione powyżej, racjonalne działania gospodarcze spowodują zmniejszenie występowania obcych gatunków w drzewostanach Nadleśnictwa Puławy oraz wpłyną na ochronę walorów przyrodniczych lasu.

5. Analiza terminów wykonania zabiegów gospodarczych została przeprowadzona dla gatunków zwierząt szczególnie rzadkich, w przypadku których przypadkowa śmierć nawet pojedynczych osobników może wpłynąć negatywnie na populację. Za gatunki takie uznano gatunki wymienione w załączniku nr 4 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 06.10.2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, tj. gatunki ptaków wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania. Dla gatunków tych przewiduje się stosowanie ograniczeń, w szczególności terminów wykonywania prac gospodarczych zgodnie z przepisami ochrony strefowej.

Analogiczna analiza została wykonana w odniesieniu do chronionych gatunków roślin. Za szczególnie rzadkie gatunki w lasach Nadleśnictwa Puławy, których przypadkowe zniszczenie nawet pojedynczych osobników może wpłynąć negatywnie na populację uznano: mącznicę lekarską, rosiczkę okrągłolistną i widłaczka torfowego. W odniesieniu do tych gatunków, w celu ograniczenia wpływu zabiegów gospodarczych na ich populację wykonawca Prognozy (tab. 69) zalecił wykonywanie zabiegów gospodarczych w okresie zimowym, w miarę możliwości przy pokrywie śnieżnej.

Pragnę podkreślić, że przy opracowywaniu „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Puławy na lata 2018 – 2027 wykonawca korzystał z opinii naukowych

dr hab. Bogdan Lorensa profesor nadzwyczajnego UMCS, dr hab. Piotr Sągła oraz dr hab. Jarosław Włócek.

Dr hab. Bogdan Lorens w podsumowaniu opinii dotyczącej opracowania Prognozy stwierdza: „Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Puławy na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały wnikliwie i szczegółowo, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego negatywnego oddziaływania są prawidłowe.”

Pon dr hab. Piotr Sągła w podsumowaniu swojej opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Założone na wstępie cele prognozy zostały zrealizowane. Określono wpływ projektowanych działań zawartych w PUL na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność, a także różnorodność biologiczną, faunę, rośliny, zwierzęta, wodę, powietrze, klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz i zasoby naturalne. Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Puławy na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały dość szczegółowo, a ocena prognoz i propozycje ograniczenia możliwego negatywnego wpływu zabiegów są prawidłowe.”

Pon dr Jarosław Włócek w swojej opinii stwierdził: „Charakterystykę ekologii i wymagań siedliskowych pól opisanych w prognozie wykonano poprawnie. Podział na grupy siedliskowe jest dobrze opisany, chociaż niektóre stwierdzenia dotyczące preferencji siedliskowych są dyskusyjne.”

6. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko – nie przeprowadzona.

Realizacja zadań zawartych w Planie nie będzie powodować istotnych oddziaływań transgranicznych.

7. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitorowanie skutków realizacji planu urządzenia lasu będzie prowadzone w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP w Lublinie z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji LP.

Monitorowanie realizacji zadań gospodarczych przeprowadzane będzie jednorazowo pod koniec jego obowiązywania, w procedurze analizy gospodarki przeszłej w nadleśnictwie z wykorzystaniem danych z bieżącej taksacji stanu lasu oraz stanu lasu na podątek obowiązywania PUL, w tym danych z zaktualizowanego POP.

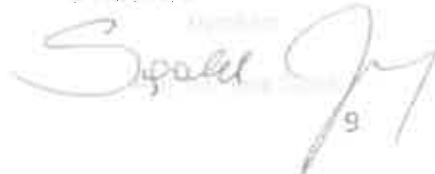
Analizie podlegni będzie wykonanie ciec w użytkowaniu leśnym, wykonanie zadań z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia), ustalenie składów gatunkowych upraw w tym na siedliskach przyrodniczych, ochrony lasu w tym ochrony przeciwpożarowej, gospodarki leśnej, infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji oraz kierunkowych z ochrony przyrody.

Za monitoring przyrodniczy w zakresie obserwacji siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 jest odpowiedzialny Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20.07.1990, Dz.U. 44 z 2007, poz. 287 z późn. zm.).

Reasumując:

Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Puławy, w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zafunkcjonowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten będzie realizowany przez ustalone zadania szczegółowe. Przyjęte rozwiązania godzą potrzeby gospodarcze, ochrony środowiska i społeczne, a ich ocena, dokonana przez ustawową instytucję, jest pozytywna. Projekt ten akceptuję i przedstawiam do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

DYREKTOR

Podsumowanie

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
[tekst jednolity Dz.U.z 2013 poz.1235 z późn. zm.]

1. Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2003/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2003 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.Urz. WE L 307 z 21.07.2003),
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października, 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku, wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozumianej, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów, „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” (art. 46 ww. Ustawy).

Sporzędzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu planu u.l. mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przetransponowana Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Kraśnik został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie instrukcji Urządzania Lasu, Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie korekty Instrukcji Urządzania Lasu.

Umowa na wykonanie Projektu planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z BULIGL Oddział w Lublinie na podstawie obowiązujących regulacji prawnych. Fakt zawarcia umowy został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Kraśnik nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz.U. 2014 poz. 1153), trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty różnorodnej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Realizuje się to w Nadleśnictwie poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy, w oparciu o typy drzewostanów, określone na podstawie rozpoznania siedliskowego,
- skuteczną ochronę cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nieobjętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej,
- zabezpieczenia takiej ilości zasobów leśnych, która zapewni prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych,
- najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach w tym preferowanie naturalnego procesu odnawiania lasu,

- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- uwzględnienie na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki oraz społecznych i ochronnych zapotrzebowań.

W Nadleśnictwie Kraśnik głównym celem projektu Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych /siedliskowej i ptasiej/, konwencjach /o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej/, programach /Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej/.

Brak realizacji projektu Planu niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca, jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych.

Nadleśnictwo Kraśnik obejmuje powierzchnię 12493,28 ha gruntów Skarbu Państwa w obrębie leśnym: Kraśnik. Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa z uwzględnieniem lasów wszystkich form własności wynosi 19,68%.

Lasy gospodarcze zajmują 75,48% powierzchni leśnej Nadleśnictwa, pozostałe - to lasy ochronne i rezerwy. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna z udziałem rzeczywistym masowym 64,23% i powierzchniowym 60,0%.

Na terenie Nadleśnictwa występują:

- 1 rezerwat przyrody,
- 2 parki krajobrazowe,
- 2 obszary chronionego krajobrazu
- 3 pomniki przyrody,
- 3 stref ochronnych wokół miejsc bytowania i rozrodu zwierząt podlegających ochronie,

Obszary Natura 2000:

- OSO Małopolski Przełom Wisły PLB 140006 o powierzchni ogólnej 6972,80ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 1903,11 ha, a na gruntach Nadleśnictwa 0,04ha
- OZW Przełom Wisły w Małopolsce PLH 060045 o ogólnej powierzchni 15116,40 ha w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 2335,9 ha, a na gruntach Nadleśnictwa 0,04ha
- OZW Opole Lubelskie PLH 060054 o ogólnej powierzchni 2724,43ha, w tym powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa 666,99 ha
- OZW Polichna PLH060078 o powierzchni ogółem 368,40 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 361,50 ha,
- OZW Dzierzkowice PLH060079 o powierzchni ogółem 247,08ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 245,15ha,
- OZW Komaszycy PLH060063 o powierzchni ogółem 127,82 ha.

Na siedliskach „naturowych” nie zaprojektowano zabiegów, które mogłyby naruszyć ich stan lub spowodować ich zanik.

W lasach Nadleśnictwa Kraśnik występuje 26 gatunków drzewiastych, w tym 21 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, w Projekcie PUL zadbano o właściwy dobór gatunków w uprawach, uwzględniając nie tylko gatunki główne i domieszkowe, ale też biocenotyczne i fitomelioracyjne. W przyjętych orientacyjnych składach gatunkowych upraw uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu nadleśnictwa.

Przy tworzeniu Planu na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas posiedzenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno Gospodarczej

Rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić realizację czterech ustawowych celów gospodarki leśnej. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Projekt Planu w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszaru Natura 2000. Chronione przez zapisy Projektu Planu w podobny sposób są zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Analizę rozwiązań alternatywnych, o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku..., wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę planowanych w Projekcie PUL dla Nadleśnictwa Kraśnik, działań na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w projekcie PUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że nie przewiduje się sytuacji, w której zapisy Projektu Planu naruszają zakazy, o których mowa w art. 52, ust. 1 pkt 1, 3-5 i 11 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. z późn. zm. tj. umyślnego zabijania, okaleczania i chwytania chronionych gatunków, umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, nor, lęgówisk, żeremi, zimowisk, i innych schronień, umyślnego płoszenia i niepokojenia.

Charakter działań przewidzianych w PPUL tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że niezagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania.

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Kraśnik oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy, można stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Kraśnik i ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania projektu planu na środowisko przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

3. Uzasadnienie zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania środowisko, zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa

Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad projektem planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Kraśnik odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony,
- uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu oraz wypracowanie wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu,
- opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy,
- projektu lasów ochronnych,
- projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu.

Nadleśnictwo prowadzi w szerokim pojęciu działalność edukacyjną. Zajęcia prowadzone są w izbie edukacyjnej zlokalizowanej w siedzibie Nadleśnictwa, ścieżce edukacyjno - przyrodniczej, oraz konkursy i imprezy o tematyce przyrodniczej a także terenowe lekcje przyrody, prelekcje na terenie szkół itp./.

- **Posiedzenie Komisji Założeń Planu** odbyło się w dniu 27.09.2013r roku. Celem zwołania KZP było określenie parametrów robót terenowych m.in. w zakresie: podziału lasów ze względu na dominujące

funkcje /lasy ochronne, lasy gospodarcze/, aktualizacji zasięgu lasów chronionych, ustalenia i uzgadnianie cech drzewostanów, wyróżnienia gospodarstw /specjalne, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe, przebudowy/ z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy, wykonywania inwentaryzacji lasu do planu urządzenia, przyjęcia wieków rębności dla głównych gatunków lasotwórczych w obrębie leśnym, projektowania użytkowania rębego i przedrębego, planowania hodowlanego z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej, użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego, rekreacyjnego zagospodarowania lasu, ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, specyficznych zagadnień dotyczących inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej /w tym: średni okres odnowienia w gospodarstwie, przewidywany procent uszkodzeń młodego pokolenia w drzewostanach KO i KDO/.

Obrady prowadzone było w formie dyskusji.

Ustalenia Komisji zawarte zostały w Protokóle.

Uczestnicy biorący udział w posiedzeniu Komisji nie wnieśli zastrzeżeń do ustaleń zawartych w Protokóle.

Protokół z KZP został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie.

Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii.

- **Narada Techniczno-Gospodarcza** odbyła się w dniu 03.02.2016 roku, której podstawowym zadaniem było sformułowanie Projektu planu urządzenia lasu oraz akceptacja sporządzonej Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Dokonano również oceny gospodarki minionego okresu. Obrady prowadzone były w formie dyskusji. Z przebiegu posiedzenia został sporządzony Protokół ustaleń.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele między innymi: RDOŚ w Lublinie, Koła Łowieckiego i Zakładów Usług Leśnych. Zaproszeni do wzięcia udziału w obradach przedstawiciele: Ministerstwa Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, i wykonawcy projektu planu urządzenia lasu. Za pośrednictwem Nadleśnictwa, o komisji powiadomione zostały zgodnie z posiadaną wiedzą urzędy i samorządy oraz instytucje i organizacje zainteresowane gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach Nadleśnictwa.

- **Komisja Projektu Planu [KPP]**

W trakcie prowadzonych konsultacji związanych z opracowywanym Projektem planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa nie zgłoszono uwag, opinii i wniosków do zamieszczonych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie projektów dokumentów. Wobec tego odstąpiono od zwołania posiedzenia KPP dla nadleśnictwa.

- **Projekt lasów ochronnych**

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Decyzją Ministra Środowiska z dnia 17.03.2016 roku znak spr. DLP-I.6121.12016.LP w sprawie uznania lasów za ochronne.

Projekt lokalizacji lasów ochronnych zgodnie z Ustawą o lasach – art. 16 ust. 2 poddany był opiniowaniu przez rady gmin.

Lasy ochronne zostały ustanowione na ogólnej powierzchni 2940,21 ha w kategoriach wiodących: lasy wodochronne, lasy glebochronne, lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych oraz lasy położone granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących powyżej 50 tys. mieszkańców.

- **Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko** Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu i konsultacji społecznych od dnia 10 marca 2016 roku na okres 21 dni w siedzibie Nadleśnictwa Kraśnik. Wiadomość o procesie konsultacji projektu planu zamieszczono w prasie lokalnej – „Dziennik Wschodni”, opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Nadleśnictwa. W okresie wyłożenia każdy miał możliwość zapoznania się z materiałami oraz wpisać swoją opinię na temat przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W ustawowym terminie nie wpłynęły żadne uwagi, czy wnioski na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Równocześnie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z projektem PUL dla Nadleśnictwa Kraśnik zostały przesłane do RDOŚ i LPWIS w Lublinie z prośbą o wydanie opinii.

4. Opinie właściwych organów (RDOŚ w Lublinie i LPWIS w Lublinie)

W dniu 28.11.2013 r. RDLP w Lublinie wystąpiła do właściwych organów (z mocy ustawy) został wystosowany wniosek o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu

odpowiedź:

- LPWIS w Lublinie dokonał uzgodnienia – pismo znak. DNS-NZ.7016.69.2013.GT z dnia 03.12.2013r.,
- RDOŚ w Lublinie dokonał uzgodnienia - pismo znak WPN.611.10.2013..JW z dnia 19.12.2013r. [data wpływu do RDLP w Lublinie 07.01.2014r]

Uzgodnienia powyższe zostały opublikowane na stronach BIP RDLP w Lublinie.

W dniu 12.02.2016 r. RDLP w Lublinie przekazała dokumentację oraz wniosek o wydanie opinii w sprawie projektu planu urządzenia lasu.

odpowiedź:

- LPWIS w Lublinie wydał pozytywną opinię – pismo zn.r DNS-NZ.7016.48.2016.GT z dnia 29.02.2016 r,
- RDOŚ w Lublinie pismem zn. WPN.611.10.2013.JW z dnia 16.03.2016 roku przekazała opinię w przedmiotowej sprawie. cyt. „ Brakuje danych na temat aktualnej liczebności na obu stanowiskach oraz oceny zmian wielkości zajętych płatów i zmian liczebności obuwika. (...) Analizie należało poddać gatunki wykorzystujące różnorodne nisze w środowisku leśnym np. ptaki gniazdujące w starych drzewostanach, gatunki typowe dla runa, młodników itd.. Ramowe wytyczne w punkcie 7 postulują przeprowadzenie analizy i wskazanie optymalnych terminów wykonania planowanych działań gospodarczych. Wymóg ten w prognozie nie został spełniony”.

Wobec powyższego RDLP w Lublinie w piśmie do RDOŚ, znak: ZO.6003.5.2015 z dnia 04.05.2016 r przedstawiała stanowisko dotyczące kwestii poruszonych w w/w opinii:

1. Występowanie obuwika pospolitego na terenie obszaru Natura 2000 Dzierzkowice zostało wykazane w Prognozie w obrębie oddziału 374 g oraz 374 i. Na terenie oddziału 374 g zaplanowano zabiegi pielęgnowania drzewostanów natomiast w oddziale 374i przewidziano wykonanie rębni gniazdowej (III). Lokalizacja stanowisk obuwika pospolitego w terenie jest znana w związku z tym miejsca występowania obuwika będą chronione w trakcie wykonywania zabiegów. W Prognozie (tabela 39) zostały przedstawione wskaźniki zachowania stanu ochrony w odniesieniu do obuwika pospolitego. Na podstawie tych parametrów dokonano oceny potencjalnego wpływu zapisów planu na populację tego gatunku storczyka. Ocena zawarta w Prognozie została oparta między innymi na zapisach Krajowego Planu Ochrony Gatunku (Ministerstwo Środowiska 2007), który jako kluczowe dla bytowania populacji obuwika w lasach podaje warunki świetlne. Zgodnie z wytycznymi Krajowego Planu najlepsze warunki występują w lukach drzewostanu wywołane zarówno przyczynami naturalnymi (wiatrołomy, pożary) jak również antropogenicznymi (eksploatacja drzewostanu, linie oddziałowe, linie energetyczne). Dla długotrwałego istnienia populacji ważne jest też występowanie miejsc do kiełkowania i wzrostu młodych osobników. W warunkach naturalnych jest to odsłonięta gleba na skutek działania zwierząt czy wykrotów, w lasach gospodarczych – szlaki zrywkowe, prace przygotowawcze do nasadzeń itp.

W ocenie autora Prognozy przewidziane w projekcie PUL zabiegi gospodarcze w obrębie stanowisk obuwika pospolitego powinny stworzyć korzystne warunki dla rozwoju jego populacji, dlatego też w Prognozie została przedstawiona ocena wskazująca na brak znaczącego negatywnego oddziaływania zapisów PUL na stanowiska obuwika pospolitego.

2. Wobec zawartej w opinii RDOŚ uwagi, że prognoza oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Kraśnik została opracowana w oparciu o niepełne informacje na temat występowania chronionych gatunków ptaków, przez co nie jest ona wiarygodna, RDLP w Lublinie zwraca uwagę, że projekt Planu Urządzenia Lasu jak również prognoza oddziaływania projektu PUL zostały opracowane stosownie do stanu wiedzy, istniejącego w momencie opracowywania tych dokumentów. W ramach prac terenowych

związanych z PUL nie były wykonywane dodatkowe prace inwentaryzacyjne w odniesieniu do populacji chronionych gatunków ptaków. Zadanie takie wykracza bowiem poza zakres prac wynikających z zapisów Instrukcji Urządzania Lasu (2012). Z informacji przesłanej przez wykonawcę PUL wynika, że zawarte w POP i Prognozie informacje na temat składu gatunkowego awifauny terenów Nadleśnictwa Kraśnik opierają się na danych z dotychczasowych obserwacji wykonanych na tym obszarze, które w większości nie były publikowane. Wykorzystano również udostępnione przez RDOŚ w Lublinie materiały dotyczące chronionych gatunków oraz obszarów chronionych, w szczególności sieci Natura 2000 (wykonawca PUL wystąpił do RDOŚ o przekazanie tych informacji – pismo zn. TU-54/2015-218 z dn. 03.07.2015 r.). Opierano się także na ogólnodostępnych opracowaniach poświęconych różnicowaniu gatunkowemu oraz ekologii ptaków ze szczególnym uwzględnieniem gatunków związanych z siedliskami leśnymi.

W POP podana została precyzyjnie lokalizacja, liczebność i stan populacji tych gatunków ptaków, dla których stan wiedzy pozwalał na przedstawienie takich informacji. W odniesieniu do pozostałych gatunków ptaków, występujących dość licznie, autor Prognozy sporządził analizę zbiorczą odnoszącą się do poszczególnych grup ptaków zasiedlających określone ekosystemy. W przypadku gatunków ptaków związanych z ekosystemami leśnymi przeprowadzono analizę w odniesieniu do grup gatunków o podobnych wymaganiach ekologicznych.

RDLP w Lublinie podkreśla, że wykonawca prognozy przeprowadził ocenę wpływu zaplanowanych w projekcie PUL zadań z zakresu gospodarki leśnej na populacje poszczególnych gatunków ptaków chronionych oraz ich siedliska. Wskazał również na zapisane w Instrukcji Ochrony Lasu i Zasadach Hodowlanych sposoby postępowania mające na celu ochronę różnorodności przyrodniczej, które będą stosowane w trakcie realizacji zadań gospodarczych wynikających z PUL i przyczynią się do zminimalizowania wpływu gospodarki leśnej na gatunki ptaków. Przy stosowaniu tych zaleceń zaplanowane w projekcie PUL zabiegi nie mają istotnego wpływu na gatunki ptaków oraz ich siedliska w obrębie Nadleśnictwa Kraśnik.

Taki sposób postępowania jest zgodny ze stanowiskiem GDOŚ przedstawionym w piśmie z dnia 28.02.2011r. Zn. DOP-OZGI.024.7.2010.ep: „W odniesieniu do ww. gatunków jak i pozostałych gatunków chronionych, możliwe jest dokonanie oceny oddziaływania zapisów PUL na grupy gatunków o podobnych wymaganiach ekologicznych, związanych z różnymi typami środowisk leśnych (i nieleśnych). Analizowanie z osobna każdego z gatunków chronionych nie jest konieczne, zwłaszcza w odniesieniu do części gatunków ptaków, ponieważ gros gatunków leśnych to w istocie gatunki pospolite, szeroko rozpowszechnione.”

Odrębna analiza została przeprowadzona dla gatunków szczególnie rzadkich, w przypadku, których przypadkowa śmierć nawet pojedynczych osobników może wpłynąć negatywnie na populację. Za gatunki takie uznano gatunki wymienione w załączniku nr 4 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 06.10.2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, tj. gatunki ptaków wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania.

Dla gatunków tych przewiduje się stosowanie ograniczeń, w szczególności terminów wykonywania prac gospodarczych zgodnie z przepisami ochrony strefowej.

Istotną pomocą metodyczną przy sporządzaniu oceny wpływu zapisów PUL na populacje ptaków były wyniki prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska w latach 2012-2013 oraz 2013-2015 Monitoringu Ptaków Polski, który wskazał na gatunki ptaków związanych z siedliskami leśnymi jako wykazujące stabilne lub wzrostowe trendy zmian liczebności.

W rozdziale pt. *Streszczenie prognozy* autor prognozy stwierdza, że przeprowadzone analizy wykluczają znacząco negatywny wpływ realizacji projektu PUL na populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania wspólnoty i chronionych gatunków ptaków raz ich siedliska, a tym samym wykluczają możliwość naruszania zakazów, o których mowa w art. 52 ust.1 pkt 1, 3-5, i 11 ustawy o ochronie przyrody. RDLP w Lublinie uważa, że brak jest podstaw do kwestionowania powyższego wniosku.

3. W opinii RDOŚ w Lublinie zamieszczony został zarzut braku w POP oraz Prognozie informacji i komentarza o likwidacji w poprzednim 10-leciu dwóch stref ochronnych bociana czarnego.

Należy zauważyć, że zapisy projektu PUL dotyczą stanu na 1 stycznia 2016r. w którym to czasie na terenie Nadleśnictwa Kraśnik znajdowały się trzy strefy ochrony wokół miejsc gniazdowania ptaków. Strefy te zostały poddane analizie. W ramach prognozy, która przedstawia potencjalny wpływ aktualnego projektu PUL nie prowadzi się analiz odnoszących się do działań prowadzonych w przeszłości.

4. W przypadku obcych oraz inwazyjnych gatunków roślin występujących na terenie Nadleśnictwa Kraśnik zapisy PUL przewidują stopniową eliminację czeremchy amerykańskiej, robinii akacjowej oraz dębu czerwonego w ramach cięć pielęgnacyjnych. Procedura i metodyka sporządzania PUL nie zakłada planowania odrębnych działań ukierunkowanych na usuwanie obcych elementów flory.

5. Przedstawiona w Prognozie pozytywna ocena wpływu zabiegów przewidzianych w PUL na siedlisko grądu subkontynentalnego położone poza obszarami Natura 2000 wynika z przyjętych założeń odnośnie konieczności przebudowy drzewostanów o nieprawidłowej strukturze i składzie gatunkowym. Użytkowanie rębne zaplanowane w obrębie wydzieli ze stwierdzonym występowaniem siedliska przyrodniczego 9170 dotyczy powierzchni, które w ramach inwentaryzacji (2007) otrzymały ocenę "C - siedlisko zagrożone zanikiem lub znacznym pogorszeniem stanu". Przyjęte w aktualnym opracowaniu PUL typy drzewostanów zgodne z "naturalnym typem lasu" zapewnią, zdaniem wykonawców Planu, uzyskanie właściwej struktury potencjalnego zbiorowiska grądu. Wykonanie cięć rębnych spowoduje zaburzenia w perspektywie krótkoterminowej, jednakże ocena długoterminowa przeprowadzona w Prognozie dla siedliska 9170 jest pozytywna.

6. Wykonawca PUL skorygował, zgodnie z sugestią zawartą w opinii RDOŚ w Lublinie, zapis odnośnie aktualnego statusu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Komasyce PLH060063.

Pragnę podkreślić, że przy opracowywaniu „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Kraśnik na lata 2016 - 2025 wykonawca korzystał z opinii naukowych dr hab. Bogdana Lorensa profesora nadzwyczajnego UMCS, dr hab. Piotra Sugiera oraz dr Jarosława Wiącka. Dr hab. Bogdan Lorens w opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Kraśnik na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały wnikliwie i szczegółowo, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego negatywnego oddziaływania są prawidłowe.”

Pan dr hab. Piotr Sugier w podsumowaniu swojej opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Podsumowując należy stwierdzić, że założone na wstępie cele prognozy zostały zrealizowane. Określono wpływ projektowanych działań w PUL na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność, a także różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta, powierzchnię ziemi, wodę, powietrze, krajobraz, klimat zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne. Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Kraśnik na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały dość szczegółowo, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego możliwego negatywnego wpływu są prawidłowe.”

Pan dr Jarosław Wiącek w swojej opinii stwierdził: „Reasumując, należy stwierdzić, że po uwzględnieniu uwag zamieszczonych poniżej (uwagi szczegółowe do Prognozy...) zapisy projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Kraśnik na okres od 01.01.2016 do 31.12.2025 nie przewidują działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000”.

5. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko – nie przeprowadzono.

Realizacja zadań zawartych w Planie nie będzie powodować istotnych oddziaływań transgranicznych.

6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitorowanie skutków realizacji planu urządzenia lasu będzie prowadzone w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP w Lublinie z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji LP.

Monitorowanie realizacji zadań gospodarczych przeprowadzone będzie jednorazowo pod koniec jego obowiązywania, w procedurze analizy gospodarki przeszłej w nadleśnictwie z wykorzystaniem danych z bieżącej taksacji stanu lasu oraz stanu lasu na początek obowiązywania PUL, w tym danych z zaktualizowanego POP.

Analizie podlegał będzie wykonanie cięć w użytkowaniu rębnym, wykonanie zadań z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia), ustalenia składów gatunkowych upraw w tym na siedliskach przyrodniczych, ochrony lasu w tym ochrony przeciwpożarowej, gospodarki łowieckiej, infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji oraz kierunkowych z ochrony przyrody.

Za monitoring przyrodniczy w zakresie obserwacji siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 jest odpowiedzialny Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20.07.1990, Dz.U. 44 z 2007, poz. 287 z póź. zm.).

Reasumując:

Wyrażam przekonanie, że Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z programem oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Kraśnik z okresem obowiązywania na lata 2016-2025, w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten będzie realizowany przez ustalone zadania szczegółowe.

DYREKTOR

Społt Jy
mgr inż. Józef Józef

Podsumowanie

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
[tekst jednolity Dz.U.z 2013 poz 1235 z późn. zm.]

1. Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października, 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku, wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozumianej, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów, „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” (art. 46 ww. Ustawy).

Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu planu urządzania lasu mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przetransponowana Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Projekt planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Gościeradów został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu, Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie korekty Instrukcji Urządzania Lasu.

Umowa na wykonanie Projektu planu urządzania lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z BULIGL Oddział w Lublinie na podstawie obowiązujących regulacji prawnych. Fakt zawarcia umowy został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

Projekt planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Gościeradów nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz.U. 2015 poz. 2100), trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzania lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Realizuje się to w Nadleśnictwie poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy, w oparciu o typy drzewostanów, określone na podstawie rozpoznania siedliskowego,
- skuteczną ochronę cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nieobjętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej,
- zabezpieczenia takiej ilości zasobów leśnych, która zapewnia prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych,
- najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach w tym preferowanie naturalnego procesu odnawiania lasu,

- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- uwzględnienie na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki oraz społecznych i ochronnych zapotrzebowań.

W Nadleśnictwie Gościeradów głównym celem projektu Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych /siedliskowej i ptasiej/, konwencjach /o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej/, programach /Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej/.

Brak realizacji projektu Planu niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca, jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych.

Nadleśnictwo Gościeradów obejmuje powierzchnię 18613,88 ha gruntów Skarbu Państwa w obrębach leśnych: Gościeradów i Poligon. Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa z uwzględnieniem lasów wszystkich form własności wynosi 36,18%.

Lasy gospodarcze zajmują 46,29% powierzchni leśnej Nadleśnictwa, pozostałe - to lasy ochronne i rezerwaty. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna z udziałem rzeczywistym masowym 74,7% i powierzchniowym 66,92%.

Na terenie Nadleśnictwa występują:

- 2 rezerwat przyrody,
- 1 otulina Parku Krajobrazowego
- 3 pomniki przyrody,
- 2 użytki ekologiczne,
- 8 stref ochronnych wokół miejsc bytowania i rozrodu zwierząt podlegających ochronie,

Obszary Natura 2000:

- OSO Lasy Janowskie PLB 060005 o powierzchni ogólnej 60235,80ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 13149,99ha, a na gruntach Nadleśnictwa 7749,07ha,
- OSO Małopolski Przełom Wisły PLB 140006 o ogólnej powierzchni 6972,80 ha w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 475,02,
- OZW Gościeradów PLH 060007 o ogólnej powierzchni 1752,64ha, w tym powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa 1744,82 ha
- OZW Uroczysko Lasów Janowskich PLH060031 o powierzchni ogółem 34544,25 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 5852,75 ha,
- OZW Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 o powierzchni ogółem 15116,37ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 88,45ha,
- OZW Świeciechów PLH060082 o powierzchni ogółem 130,09ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 130,19ha
- OZW Szczecyn PLH060083 o powierzchni ogółem 932,52ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 694,97 ha
- OZW Dolina Dolnego Sanu PLH180020 o powierzchni ogółem 10176,64ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 48,62 ha

Na siedliskach „naturowych” nie zaprojektowano zabiegów, które mogłyby naruszyć ich stan lub spowodować ich zanik.

W lasach Nadleśnictwa Gościeradów występuje 22 gatunki drzewiaste, w tym 15 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, w Projekcie PUL zadbano o właściwy dobór gatunków w uprawach, uwzględniając nie tylko gatunki główne i domieszkowe, ale też biocenotyczne i fitomeliuracyjne. W przyjętych orientacyjnych składach gatunkowych upraw uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu nadleśnictwa.

Przy tworzeniu Planu na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami

i wytycznymi. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas posiedzenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno Gospodarczej

Rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić realizację czterech ustawowych celów gospodarki leśnej. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Projekt Planu w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszaru Natura 2000. Chronione przez zapisy Projektu Planu w podobny sposób są zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Analizę rozwiązań alternatywnych, o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku..., wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę planowanych w Projekcie PUL dla Nadleśnictwa Gościeradów, działań na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w projekcie PUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że nie przewiduje się sytuacji, w której zapisy Projektu Planu naruszają zakazy, o których mowa w art. 52. ust.1 pkt 1, 3-5 i 11 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. z późn. zm. tj. umyślnego zabijania, okaleczania i chwytania chronionych gatunków, umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, nor, lęgówisk, żeremi, zimowisk, i innych schronień, umyślnego płoszenia i niepokojenia.

Charakter działań przewidzianych w PPUL tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że niezagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania.

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Gościeradów oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy, można stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Gościeradów i ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania projektu planu na środowisko przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

3. Uzasadnienie zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania środowisko, zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa

Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad projektem planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Gościeradów odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony,
- uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu oraz wypracowanie wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzenia lasu,
- opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy,
- projektu lasów ochronnych,
- projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu.

Nadleśnictwo prowadzi w szerokim pojęciu działalność edukacyjną. Zajęcia prowadzone są w izbie edukacyjnej zlokalizowanej w siedzibie Nadleśnictwa, w punkcie informacyjno-edukacyjnym „Doły Szczeckie” i Wiacie przyrodniczo edukacyjnej w Leśnictwie Szkółkarskim Marynopolu oraz na ścieżce edukacyjno – przyrodniczej Rezerwacie Marynopolu, oraz konkursy i imprezy o tematyce przyrodniczej a także terenowe lekcje przyrody, prelekcje na terenie szkół itp./.

- **Posiedzenie Komisji Założeń Planu** odbyło się w dniu 17.10.2013r roku. Celem zwołania KZP było określenie parametrów robót terenowych m.in. w zakresie: podziału lasów ze względu na dominujące funkcje /lasy ochronne, lasy gospodarcze/, aktualizacji zasięgu lasów chronionych, ustalenia i uzgadnianie cech drzewostanów, wyróżnienia gospodarstw /specjalne, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe, przebudowy/ z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy, wykonywania inwentaryzacji lasu do planu urządzenia, przyjęcia wieków rębności dla głównych gatunków lasotwórczych w obrębie leśnym, projektowania użytkowania rębego i przedrębego, planowania hodowlanego z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej, użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego, rekreacyjnego zagospodarowania lasu, ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, specyficznych zagadnień dotyczących inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej /w tym: średni okres odnowienia w gospodarstwie, przewidywany procent uszkodzeń młodego pokolenia w drzewostanach KO i KDO/.

Obrady prowadzone było w formie dyskusji.

Ustalenia Komisji zawarte zostały w Protokóle.

Uczestnicy biorący udział w posiedzeniu Komisji nie wnieśli zastrzeżeń do ustaleń zawartych w Protokóle.

Protokół z KZP został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie.

Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii.

- **Narada Techniczno-Gospodarcza** odbyła się w dniu 10.02.2016 roku, której podstawowym zadaniem było sformułowanie Projektu planu urządzenia lasu oraz akceptacja sporządzonej Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Dokonano również oceny gospodarki minionego okresu. Obrady prowadzone były w formie dyskusji. Z przebiegu posiedzenia został sporządzony Protokół ustaleń.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele między innymi: RDOŚ w Lublinie, Koła Łowieckiego i Zakładów Usług Leśnych. Zaproszeni do wzięcia udziału w obradach przedstawiciele: Ministerstwa Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, i wykonawcy projektu planu urządzenia lasu. Za pośrednictwem Nadleśnictwa, o komisji powiadomione zostały zgodnie z posiadaną wiedzą urzędy i samorządy oraz instytucje i organizacje zainteresowane gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach Nadleśnictwa.

- **Komisja Projektu Planu [KPP]**

W trakcie prowadzonych konsultacji związanych z opracowywanym Projektem planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa nie zgłoszono uwag, opinii i wniosków do zamieszczonych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie projektów dokumentów. Wobec tego odstąpiono od zwołania posiedzenia KPP dla nadleśnictwa.

- **Projekt lasów ochronnych**

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Decyzją Ministra Środowiska z dnia 17.03.2016 roku znak spr. DLP-I.6121.12016.LP w sprawie uznania lasów za ochronne.

Projekt lokalizacji lasów ochronnych zgodnie z Ustawą o lasach – art. 16 ust. 2 poddany był opiniowaniu przez rady gmin.

Lasy ochronne zostały ustanowione na ogólnej powierzchni 8561,84ha w kategoriach wiodących: lasy wodochronne, lasy glebochronne, lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych GWP, lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa.

- **Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko** Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu i konsultacji społecznych od dnia 10 marca 2016 roku na okres 21 dni w siedzibie Nadleśnictwa Gościeradów.

Wiadomość o procesie konsultacji projektu planu zamieszczono w prasie lokalnej – „Dziennik Wschodni”, opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Nadleśnictwa. W okresie wyłożenia każdy miał możliwość zapoznania się z materiałami oraz wpisać swoją opinię na temat przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W ustawowym terminie nie wpłynęły żadne uwagi, czy wnioski na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Równocześnie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z projektem PUL dla Nadleśnictwa Gościeradów zostały przesłane do RDOŚ i LPWIS w Lublinie z prośbą o wydanie opinii.

4. Opinie właściwych organów (RDOŚ w Lublinie i LPWIS w Lublinie)

W dniu 08.01.2014 r. oraz 24.02.2014 roku RDLP w Lublinie wystąpiła do właściwych organów (z mocy ustawy) z **wnioskiem o uzgodnienie** zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu

odpowiedź:

- LPWIS w Lublinie dokonał uzgodnienia – pismo znak. DNS-NZ.7016.3.2014.GT z dnia 14.01.2014r.,
- PPWIS w Rzeszowie dokonał uzgodnienia – pismo znak SZN.9020.2.2014JM z dnia 11.03.2014 r.,
- RDOŚ w Rzeszowie dokonał uzgodnienia – pismo znak WPN.410.3.1.2014.GR-3 z dnia 10.03.2014r.

Uzgodnienia powyższe zostały opublikowane na stronach BIP RDLP w Lublinie.

W dniu 25.02.2016 r. RDLP w Lublinie przekazała dokumentację oraz wniosek o wydanie opinii w sprawie projektu planu urządzenia lasu.

odpowiedź:

- PPWIS w Rzeszowie wydał pozytywną opinię – pismo zn. spr SZN.9020.3.2016JM z dnia 10.03.2016r.,
- RDOŚ w Rzeszowie pismem zn. WPN.410.4.2.2016.AKw-4 z dnia 09.05.2016 roku przekazała opinię w przedmiotowej sprawie stwierdzając między innymi cyt. „W Programie Ochrony Przyrody zgodnie z wymogami Instrukcji Urządzania Lasu zostały przedstawione w sposób syntetyczny poszczególne przedmioty ochrony ww obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem orientacyjnej lokalizacji, potencjalnych zagrożeń, podstawowych wymagań dotyczących zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony oraz zaleceń mających na celu minimalizację lub też uniknięcie negatywnego wpływu prowadzonych działań gospodarczych na poszczególne przedmioty ochrony. W ogólnym ujęciu można stwierdzić, że przedłożona uwzględnia wymagane elementy przy ocenie wpływu planowanych prac gospodarczych na środowisko. Nie mniej po szczegółowej analizie zapisów projektu PUL oraz Programu Ochrony Przyrody w Nadleśnictwie Gościeradów należy stwierdzić, że Prognoza Oddziaływania na Środowisko w niepełnym zakresie analizuje faktyczne oddziaływanie na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000. Przykładem jest brak analizy i oceny zagrożenia w postaci prowadzonej gospodarki leśnej względem min włośchatki, bociana czarnego, dzięcioła zielonosiwego (.....) zwrócić uwagę na pewne rozbieżności w dokumentacji analizowanego PUL z zapisami projektu Planu zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Gościeradów względem siedlisk: 9110 oraz 9170 ....”

Wobec powyższego RDLP w Lublinie w piśmie do RDOŚ w Rzeszowie, znak: ZO.6003.6.2015 z dnia 30.05.2016 r przedstawiała stanowisko dotyczące kwestii poruszonych w w/w opinii:

1. Odnosząc się do uwagi RDOŚ w Rzeszowie dotyczącej braku analizy i oceny oddziaływania gospodarki leśnej na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000, np. na włośchatkę, bociana czarnego, dzięcioła zielonosiwego, RDLP w Lublinie informuje, że ocena taka została przedstawiona w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Gościeradów, w rozdziałach:

2.7.3.1. Obszar specjalnej ochrony ptaków Lasy Janowskie PLB060005,

3.1.1.1. Przewidywane oddziaływanie projektu Planu Urządzenia Lasu na środowisko

/ Obszar specjalnej ochrony ptaków Lasy Janowskie PLB060005,

3.2.5. Oddziaływanie na chronione i rzadkie gatunki zwierząt.

W rozdziale 2.7.3.1. Prognozy Oddziaływania na Środowisko przedstawiono opis wymagań ekologicznych gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony na terenie obszaru Natura 2000 PLB060005 Lasy Janowskie, jak również zaprezentowano propozycje działań ochronnych w odniesieniu do w/w gatunków (według projektu PZO - stan na 2011r.).

Zawarta w rozdziale 3.1.1.1 Prognozy Oddziaływania na Środowisko, tabela nr 66 przedstawia kompleksową ocenę potencjalnego wpływu zapisów Planu Urządzenia Lasu na gatunki ptaków będące przedmiotem ochrony na terenie obszaru Natura 2000 Lasy Janowskie. Zaprezentowane w niniejszej tabeli kryteria wartościowania wpływu zapisów planu na gatunki ptaków mają charakter ilościowy oraz jakościowy.

Powyższe gatunki ptaków zostały także ujęte w ramach kompleksowej oceny wpływu zapisów PUL na chronione i rzadkie gatunki zwierząt (rozdział 3.2.5 Prognozy) w ramach, której dokonano oceny zarówno dla taksonów o znanych stanowiskach, jak również dla grup gatunków ptaków, biorąc pod uwagę preferencje ekologiczno-siedliskowe, bez określenia konkretnych stanowisk danego gatunku.

Należy zaznaczyć, że przedstawione w projekcie Planu Urządzenia Lasu miejsca występowania chronionych gatunków ptaków: włośчатки, bociana czarnego, dzięcioła czarnego oraz dzięcioła zielonosiwego zamieszczone zostały na podstawie danych uzyskanych z Inwentaryzacji Ornitologicznej dla PLB060005 Lasy Janowskie przeprowadzonej w roku 2010 przez Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. Założenia metodyczne powyższej inwentaryzacji opierały się na ocenie liczebności wybranych gatunków ptaków w oparciu o sieć powierzchni próbnych. Wykazane w dokumentacji Planu Urządzenia Lasu stanowiska oznaczają, więc przede wszystkim miejsca stwierdzenia danego gatunku. Informacja ta nie jest natomiast wiążąca w zakresie ewentualnego gniazdowania w obrębie danego wydzielenia.

2. W opinii RDOŚ w Rzeszowie zwrócono uwagę na rozbieżności dotyczące powierzchni siedlisk przyrodniczych wykazanych w PUL oraz Planach Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000: Gościeradów i Uroczyska Lasów Janowskich.

RDLP w Lublinie wyjaśnia, że w trakcie prac nad projektem Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gościeradów wykonano weryfikację zasięgu siedlisk przyrodniczych na całym obszarze Nadleśnictwa. Metodyka tych prac została oparta o założenia Instrukcji Urządzania Lasu - część II Instrukcja wyróżniania i kartowania w Lasach Państwowych typów siedliskowych lasu oraz zbiorowisk roślinnych. Diagnostykę oraz nazewnictwo zespołów leśnych będących identyfikatorami siedlisk przyrodniczych przeprowadzono na podstawie charakterystyk zawartych w opracowaniach: "Zespoły leśne Polski" - J.M. Matuszkiewicz (2008) oraz "Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski" - W. Matuszkiewicz (2008). W ramach prac terenowych wykonano łącznie 100 zdjęć fitosocjologicznych oraz przeprowadzono szczegółowe kartowanie zasięgu zbiorowisk roślinnych w terenie.

Wymieniony w piśmie RDOŚ spadek powierzchni zajmowanej przez siedlisko przyrodnicze 9110 ze 105,56 ha (według PZO) do 9,22 ha (według projektu PUL), jest wynikiem opisanych powyżej prac fitosocjologicznych. Wykonawcy niniejszych prac uważają, że dane zaprezentowane w ramach projektu PUL stanowią potwierdzenie tendencji sukcesyjnych występujących w obrębie szaty roślinnej omawianego terenu, które zostały zauważone także na etapie sporządzania PZO, czego dowodem może być przytoczony poniżej fragment z dokumentacji PZO: "Siedlisko Ciepłolubnej dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*) w obszarze Natura 2000 Gościeradów PLH060007, reprezentowane jest przez niewielkie płyty zbiorowiska świetlistej dąbrowy (*Potentillo albae-Quercetum*) wyodrębnione z ciepłolubnej odmiany grądu subkontynentalnego (*Tilio-Carpinetum*). Większość płatów to stosunkowo młode, sztuczne drzewostany dębowe z przewagą *Quercus robur* w składzie w wieku 45-70 lat, z niewielką domieszką brzozy brodawkowatej, sosny, modrzewia. Na żyznych rędzinach kredowych obserwuje się silny rozwój drugiego piętra grabowego oraz nalotu i podrostu tego gatunku. Płaty te nawiązują bardziej do form sukcesyjnych siedliska: 9170 Grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*) do którego powinny być włączone. Z gatunków reprezentatywnych oprócz dębów występują tu jedynie pojedynczo: pięciornik biały *Potentilla alba*, miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*, bukwica zwyczajna *Betonica officinalis*, a sporadycznie spotykane są: dzwonek brzoskwiniolistny *Campanula persicifolia*, groszek czerniejący *Lathyrus niger*, pierwiosnek lekarski *Primula veris*. Utrzymanie ich fizjonomii w stanie zbliżonym do zbiorowiska świetlistej dąbrowy (*Potentillo albae-Quercetum*) w dłuższej perspektywie czasowej jest niemożliwe z uwagi na: sukcesję drugiego piętra (grab) i wzrost ocienienia z jednej strony i ekspansję zaborczych gatunków światłolubnych: trzcinika piaskowego (*Calamagrostis epigejos*) i nawłoci późnej (*Solidago serotina*)

w przypadku utrzymywania luźnego drzewostanu" - fragment Dokumentacji Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Gościeradów PLH060007 w województwie lubelskim - Moduł A, rozdział 2.6.1.).

W oparciu o powyższy cytat, można przypuszczać, że wykonawcy PZO zakładali, że wykazana powierzchnia siedliska 9110 na terenie obszaru Natura 2000 Gościeradów PLH060007 stanowi w rzeczywistości obszar zawierający różnorodne pod względem charakterystyki florystyczno-fitosocjologicznej płaty roślinności, których rzeczywisty zasięg może zostać potwierdzony wyłącznie w oparciu o szczegółową inwentaryzację terenową. Takie prace inwentaryzacyjne zostały wykonane w ramach sporządzania niniejszego projektu Planu Urządzenia Lasu.

Wzrost ogólnej powierzchni siedliska 9170 jest natomiast związany, zarówno z zaliczeniem do grądu części wydzieleni diagnozowanych w ramach PZO jako ciepłolubna dąbrowa, jak też z uszczegółowieniem zasięgu grądu subkontynentalnego po wykonaniu inwentaryzacji w ramach PUL.

Spadek powierzchniowego udziału siedliska przyrodniczego 91D0 - bory i lasy bagienne w obszarze Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich jest także związany z przeprowadzeniem szczegółowej inwentaryzacji fitosocjologicznej, w ramach której określono rzeczywisty zasięg płatów tego siedliska przyrodniczego. Dane wykorzystane do opracowania projektu PZO dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich pochodziły z przeprowadzonej w Lasach Państwowych powszechnej inwentaryzacji gatunków oraz siedlisk. Metodyka wykonanych wówczas prac opierała się w przeważającej mierze na analizie baz danych taksacyjnych, które były następnie częściowo weryfikowane w terenie. W ramach prac inwentaryzacyjnych wykonanych w ramach niniejszego projektu PUL szczegółowe prace terenowe, które pozwoliły na wyznaczenie aktualnego zasięgu siedliska przyrodniczego 91D0 z uwzględnieniem, zarówno charakteru szaty roślinnej, jak też niezwykle istotnych w diagnostyce tego siedliska warunków wilgotnościowych.

3. Ustosunkowując się do uwagi RDOŚ w Rzeszowie dotyczącej gatunków nietoperzy stanowiących przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich, RDLP w Lublinie informuje, że projekt Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gościeradów jak również prognoza oddziaływania projektu PUL zostały opracowane stosownie do stanu wiedzy, istniejącego w momencie opracowywania tych dokumentów. W ramach prac terenowych związanych z PUL nie były wykonywane dodatkowe prace inwentaryzacyjne w odniesieniu do populacji chronionych gatunków zwierząt. Zadanie takie wykracza bowiem poza zakres prac wynikających z zapisów Instrukcji Urządzania Lasu (2012). Z informacji przesłanej przez wykonawcę PUL wynika, że w dokumentacji projektu PUL dla Nadleśnictwa Gościeradów wymieniono dwa gatunki nietoperzy (mopek oraz Nocek Bechsteina) jako występujące na terenie obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich. Informacje te opierają się na jedynej kompleksowej inwentaryzacji fauny nietoperzy, która została wykonana w 2007 roku dla terenów Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie (Piskorski M. 2007. Fauna nietoperzy Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie. Nietoperze VIII. 1-2.). Teren parku nie obejmuje jednak swym zasięgiem Nadleśnictwa Gościeradów. Dlatego też w ramach projektu PUL przyjęto założenie o prawdopodobnym, lecz niepotwierdzonym badaniami, występowaniu wymienionych powyżej gatunków nietoperzy także na analizowanym obszarze. Zapisy dotyczące oceny potencjalnego wpływu zapisów projektu PUL na wymienione powyżej gatunki nietoperzy zostały zawarte w tabeli nr 72 Prognozy Oddziaływania na Środowisko.

4. Ustosunkowując się do uwagi RDOŚ w Rzeszowie dotyczącej pachnicy dębowej stanowiącej przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 Szczecyn, RDLP w Lublinie informuje, że występowanie tego gatunku na terenie obszaru Natura 2000 Szczecyn zostało odnotowane w obrębie jednego wydzielenia leśnego (234c), gdzie w ramach PUL zaplanowano pielęgnowanie drzewostanów. Zabieg ten, zgodnie z oceną przedstawioną w ramach Prognozy, nie wpłynie negatywnie na stan ochrony tego gatunku chrząszcza.

Wymieniony w piśmie RDOŚ postulat "zachowania i odtworzenia ciągów migracyjnych pomiędzy istniejącymi i potencjalnymi stanowiskami pachnicy" zostanie, zdaniem wykonawcy projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gościeradów, spełniony ze względu na, stanowiącą podstawę dla wszystkich działań w zakresie planowania urzędniowego, zasadę trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (Art. 7. Ustawy o lasach). Wymienione w niniejszym artykule cele w zakresie zachowania i ochrony lasów, pozwalają na harmonijne kształtowanie ekosystemów leśnych, jako przestrzeni dla egzystencji wszystkich organizmów z nimi związanych. Zawarte w prognozie oceny wpływu zapisów projektu PUL na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego obszaru Nadleśnictwa Gościeradów (między innymi stopniowy wzrost zasobów drewna martwego) potwierdzają te założenia.

5. Odnosząc się do uwagi RDOŚ w Rzeszowie dotyczącej monitoringu skutków realizacji postanowień Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gościeradów, RDLP w Lublinie informuje, że monitoring taki prowadzony będzie w ramach kontroli funkcjonalnej Nadleśnictwa, kontroli funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP w Lublinie oraz z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji Lasów Państwowych.

- Wydział Kontroli i Audytu Wewnętrznego w RDLP prowadzi kontrole okresowe. Kontrolowana jest cała działalność nadleśnictwa: m. in. realizacja PUL, prawidłowość wykonania zabiegów hodowlanych, działania z ochrony lasu i ochrony przyrody. Kontrole sprawdzające prowadzi przeważnie w następnym roku po kontroli okresowej – sprawdza wykonanie zaleceń kontroli okresowej.

Wykonuje również kontrole problemowe.

- Inspekcja Lasów Państwowych przeprowadza kontrole problemowe oraz sprawdzające.
- Wydziały merytoryczne RDLP wykonują kontrole problemowe i kontrole bieżące w zakresie swojego działania.
- W nadleśnictwie realizacja zadań PUL kontrolowana jest wewnętrznie, bezpośrednio w każdym leśnictwie przez kierownictwo jednostki.

Analiza gospodarki leśnej minionego okresu sporządzona na zakończenie cyklu 10-cio letniego obowiązywania planu, zamieszczona w następnym PUL, traktowana jest, jako monitoring długookresowy. Raport z monitoringu, o którym mowa wyżej stanowić będzie część protokołu z Narady Techniczno-Gospodarczej. Podstawą do sporządzenia raportu będą wyniki z analizy gospodarki przeszłej w Nadleśnictwie, przeprowadzonych kontroli okresowych lub problemowych, w szczególności z zakresu ochrony przyrody, dane z bieżącej taksacji stanu lasu oraz stanu lasu na początku obowiązywania PUL, w tym dane z aktualizowanego POP.

Pragnę podkreślić, że przy opracowywaniu „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gościeradów na lata 2016 - 2025 wykonawca korzystał z opinii naukowych dr hab. Bogdana Lorensa profesora nadzwyczajnego UMCS, dr hab. Piotra Sugiera oraz dr Jarosława Wiącka.

Dr hab. Bogdan Lorens w opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Gościeradów na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały wnikliwie, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego negatywnego oddziaływania są prawidłowe.”

Pan dr hab. Piotr Sugier w podsumowaniu swojej opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Podsumowując należy stwierdzić, że założone na wstępie cele prognozy zostały zrealizowane. Określono wpływ projektowanych działań w PUL na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność, a także różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta, powierzchnię ziemi, wodę, powietrze, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne. Opracowanie szczegółowo przedstawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Gościeradów na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały wnikliwie i szczegółowo, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego negatywnego oddziaływania są prawidłowe.”

Pan dr Jarosław Wiącek w swojej opinii (konsultacje z zakresu ornitologii) stwierdził: „Reasumując, należy stwierdzić, że po uwzględnieniu uwag zamieszczonych poniżej (uwagi ogólne i szczegółowe dla Prognozy...) zapisy projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gościeradów na okres od 01.01.2016r do 31.12.2025r. nie przewidują działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000”.

5. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko – nie przeprowadzono.

Realizacja zadań zawartych w *Planie* nie będzie powodować istotnych oddziaływań transgranicznych.

6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitorowanie skutków realizacji planu urządzenia lasu będzie prowadzone w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP w Lublinie z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji LP.

Monitorowanie realizacji zadań gospodarczych przeprowadzone będzie jednorazowo pod koniec jego obowiązywania, w procedurze analizy gospodarki przeszłej w nadleśnictwie z wykorzystaniem danych z niejącej taksacji stanu lasu oraz stanu lasu na początek obowiązywania PUL, w tym danych z zaktualizowanego POP.

Analizie podlegał będzie wykonanie cięć w użytkowaniu rębnym, wykonanie zadań z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia), ustalenia składów gatunkowych upraw w tym na siedliskach przyrodniczych, ochrony lasu w tym ochrony przeciwpożarowej, gospodarki łowieckiej, infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji oraz kierunkowych z ochrony przyrody.

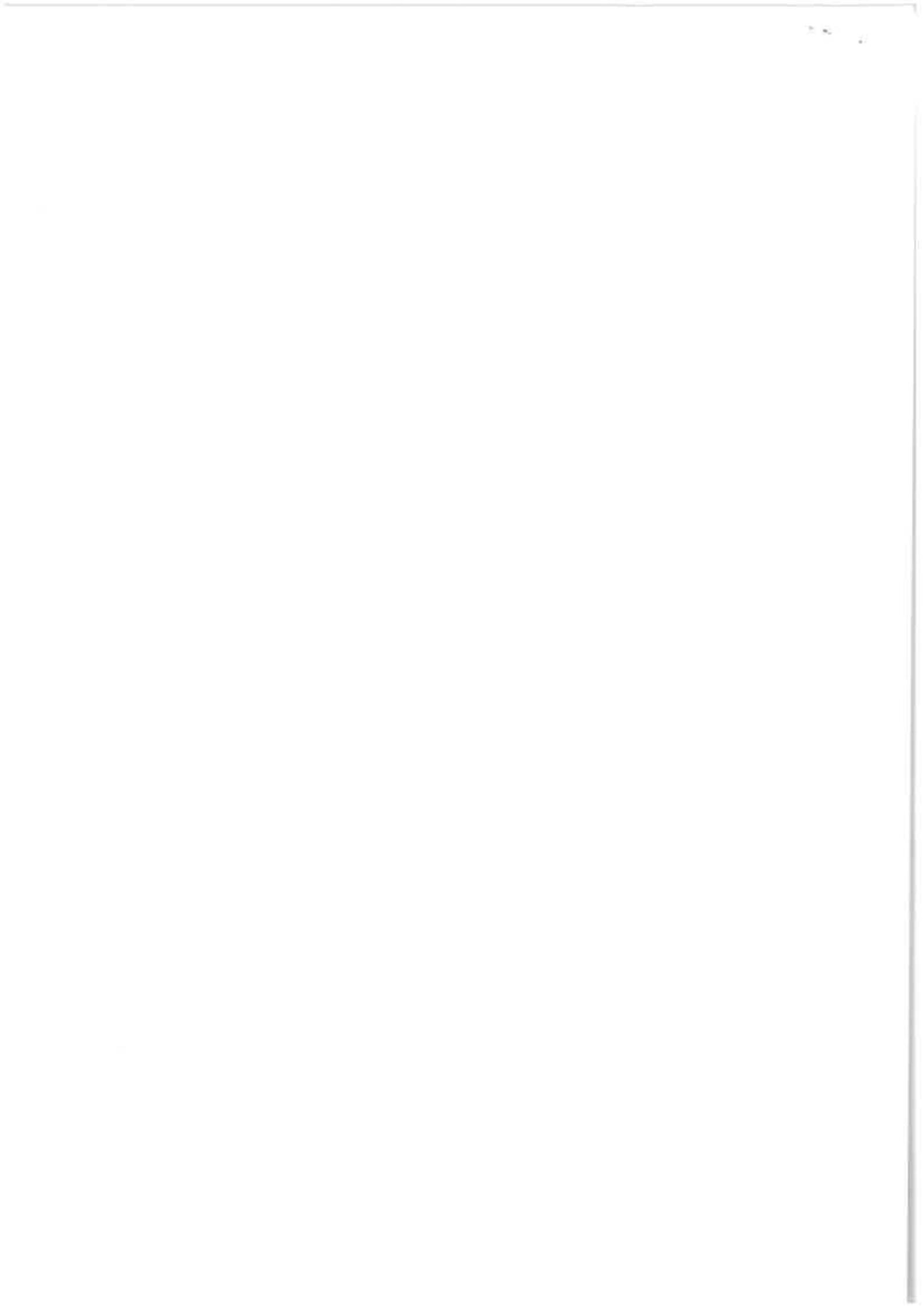
Za monitoring przyrodniczy w zakresie obserwacji siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 jest odpowiedzialny Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20.07.1990, Dz.U. 44 z 2007, poz. 287 z późn. zm.).

Reasumując:

Wyrażam przekonanie, że Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Gościemadów z okresem obowiązywania na lata 2016-2025, w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten będzie realizowany przez ustalone zadania szczegółowe.

DYREKTOR

2. imię i nazwisko
[Podpis]
[Data]

Podsumowanie

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
[Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, z późn. zm.]

1. Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 27.07.2001).
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku, wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozumianej, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów, „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” (art. 46 ww. Ustawy).

Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu planu u.l. mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przetransponowana Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Parczew został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu, Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie korekty Instrukcji Urządzania Lasu.

Umowa na wykonanie Projektu planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z BULIGI na podstawie obowiązujących regulacji prawnych. Fakt zawarcia umowy został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Parczew nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach [tj. Dz.U. 2017 poz. 788], trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Realizuje się to w Nadleśnictwie poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy, w oparciu o typy drzewostanów, określone na podstawie rozpoznania siedliskowego,
- skuteczną ochronę cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nieobjętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej,
- zabezpieczenia takiej ilości zasobów leśnych, która zapewni prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych,
- najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach w tym preferowanie naturalnego procesu odnawiania lasu,

- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- uwzględnienie na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki oraz społecznych i ochronnych zapotrzebowań.

W Nadleśnictwie Parczew głównym celem projektu Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych /siedliskowej i ptasiej/, konwencjach /o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej/, programach /Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej/.

Brak realizacji projektu Planu niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca, jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych.

Nadleśnictwo Parczew obejmuje powierzchnię 17447,81 ha gruntów Skarbu Państwa w obrębach leśnych: Parczew, Sosnowica Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa z uwzględnieniem lasów wszystkich form własności wynosi 26,48%.

Lasy gospodarcze zajmują 73,51% powierzchni leśnej Nadleśnictwa, pozostałe - to lasy ochronne i rezerwy. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna z udziałem masowym 79,27% i powierzchniowym 73,0%.

Na terenie Nadleśnictwa występują:

- 5 rezerwatów przyrody,
- 2 parki krajobrazowe,
- 2 obszary chronionego krajobrazu
- 7 pomników przyrody,
- 21 użytków ekologicznych
- 34 stref ochronnych wokół miejsc bytowania i rozrodu zwierząt podlegających ochronie,

Obszary Natura 2000:

- Dolina Tyśmienicy PLB 060004 o powierzchni ogólnej 7363,66 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 2488,71 ha, na gruntach Nadleśnictwa 93,35 ha;
- Lasy Parczewskie PLH 060006 o ogólnej powierzchni 14024,30 ha w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 13988,98ha, a na gruntach Nadleśnictwa 9235,79 ha;
- Polesie PLB 060019 o ogólnej powierzchni 18030,90 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 8310,31ha, a powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa 537,67 ha;
- Jeziora Uściwierskie – PLH 060009 o powierzchni ogółem 2065,57 ha, w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 1171,01ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 12,29ha,
- Ostoja Poleska –PLH 060013 o powierzchni ogółem 10 159,10 ha, w zasięgu Nadleśnictwa powierzchnia 329,50 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 40,31ha,
- Brzeziczno – PLH 060076 o powierzchni ogółem 97,97 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 97,78 ha.
- Jelino – PLH 060095 o powierzchni ogółem 8,44 ha, w tym na gruntach nadleśnictwa 8,44 ha;
- Ostoja Parczewska – PLH060007 o powierzchni ogólnej 3591,58ha, w tym na gruntach nadleśnictwa 2862,21ha;
- Maśluchy PLH060005 o powierzchni całkowitej 91,60 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa 91,60ha;
- Wrzosowisko w Orzechowie PLH060098 o powierzchni całkowitej 18,84 ha, w tym w zasięgu Nadleśnictwa 18,84ha;
- Krowie Bagno PLH 060011 o powierzchni ogólni 535,24 ha, w zasięgu nadleśnictwa 119,34 ha.

Inne obszary o charakterze ochronnym:

- Otulina Poleskiego Parku Narodowego o powierzchni ogólnej 14 041,90 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 9487,08 ha,
- Rezerwat Biosfery „Polesie Zachodnie” o powierzchni ogólnej 139 917 ha.

Na siedliskach „naturowych” nie zaprojektowano zabiegów, które mogłyby naruszyć ich stan lub spowodować ich zanik.

W lasach Nadleśnictwa Parczew występuje 25 gatunków drzewiastych, w tym 15 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, w Projekcie PUL zadbano o właściwy dobór gatunków w uprawach, uwzględniając nie tylko gatunki główne i domieszkowe, ale też biocenotyczne i fitomelioracyjne. W przyjętych orientacyjnych składach gatunkowych upraw uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu nadleśnictwa.

Przy tworzeniu *Planu* na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu *Planu* odbywał się podczas posiedzenia Komisji Założeń *Planu* i Narady Techniczno Gospodarczej

Rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić realizację czterech ustawowych celów gospodarki leśnej. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębnego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Projekt *Planu* w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszaru Natura 2000. Chronione przez zapisy Projektu *Planu* w podobny sposób są zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Analizę rozwiązań alternatywnych, o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku..., wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę planowanych w Projekcie PUL dla Nadleśnictwa Parczew, działań na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w projekcie PUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że nie przewiduje się sytuacji, w której zapisy Projektu *Planu* naruszają zakazy, o których mowa w art. 52. ust.1 pkt 1, 3-5 i 11 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. [tj Dz U. 2018 poz 142] tj. umyślnego zabijania, okaleczania i chwytania chronionych gatunków, umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, nor, lęgówisk, żeremi, zimowisk, i innych schronień, umyślnego płoszenia i niepokojenia.

Charakter działań przewidzianych w PPUL tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że niezagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania.

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Parczew oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy, można stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Parczew i ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania projektu planu na środowisko przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

3. Uzasadnienie zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania środowisko, zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa

Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad projektem planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Parczew odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony,

- uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu oraz wypracowanie wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu,
- opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy,
- projektu lasów ochronnych,
- projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu.

Nadleśnictwo prowadzi w szerokim pojęciu działalność edukacyjną. Zajęcia prowadzone są w izbie edukacyjnej zlokalizowanej przy siedzibie Nadleśnictwa, na ścieżkach edukacyjno - przyrodniczych, oraz organizuje konkursy i imprezy o tematyce przyrodniczej a także terenowe lekcje przyrody, prelekcje na terenie szkół itp./.

- Posiedzenie Komisji Założeń Planu odbyło się w dniu 21.07.2015 roku. Celem zwołania KZP było określenie parametrów robót terenowych m.in. w zakresie: podziału lasów ze względu na dominujące funkcje /lasów ochronne, lasy gospodarcze/, aktualizacji zasięgu lasów chronionych, ustalenia i uzgadnianie cech drzewostanów, wyróżnienia gospodarstw /specjalne, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe, przebudowy/ z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy, wykonywania inwentaryzacji lasu do planu urządzenia, przyjęcia wieków rębności dla głównych gatunków lasotwórczych w obrębie leśnym, projektowania użytkowania rębego i przedrębego, planowania hodowlanego z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej, użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego, rekreacyjnego zagospodarowania lasu, ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, specyficznych zagadnień dotyczących inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej /w tym: średni okres odnowienia w gospodarstwie, przewidywany procent uszkodzeń młodego pokolenia w drzewostanach KO i KDO/.

Obrady prowadzone były w formie dyskusji.

Ustalenia Komisji zawarte zostały w Protokole.

Uczestnicy biorący udział w posiedzeniu Komisji nie wnieśli zastrzeżeń do ustaleń zawartych w Protokole. Protokół z ustaleniami KZP został udostępniony na stronach RDLP w Lublinie oraz w BIP. Jednocześnie została podana do wiadomości publicznej informacja o: przystąpieniu do opracowania projektu planu urządzenia, możliwościach zapoznania się z założeniami do planu oraz o sposobie i miejscu składania uwag i wniosków. Po KZP przystąpiono do procedury wyłonienia wykonawcy, w ramach postępowania o zamówienie publiczne. Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii.

- Narada Techniczno-Gospodarcza odbyła się w dniu 23.01.2018 roku, której podstawowym zadaniem było sformułowanie Projektu planu urządzenia lasu oraz akceptacja sporządzonej Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Dokonano również oceny gospodarki minionego okresu. Obrady prowadzone były w formie dyskusji. Z przebiegu posiedzenia został sporządzony Protokół ustaleń.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele między innymi: RDOŚ w Lublinie, samorządów, Straży Pożarnej, Państwowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej, Polskiego Parku Narodowego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Lublinie oddział w Parczewie, Koła Łowieckiego i Zakładów Usług Leśnych. Zaproszeni do wzięcia udziału w obradach byli przedstawiciele: Ministerstwa Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i wykonawcy projektu planu urządzenia lasu. Za pośrednictwem Nadleśnictwa, o komisji powiadomione zostały zgodnie z posiadaną wiedzą urzędy i samorządy oraz instytucje i organizacje zainteresowane gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach Nadleśnictwa.

- Komisja Projektu Planu [KPP]

W trakcie prowadzonych konsultacji związanych z opracowywanym Projektem planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa nie zgłoszono uwag, opinii i wniosków do zamieszczonych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie projektów dokumentów.

Wobec tego odstąpiono od zwołania posiedzenia KPP dla nadleśnictwa.

- Projekt lasów ochronnych

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Zarządzeniem nr 29/99 Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 04 stycznia 1999 roku w sprawie uznania za ochronne lasów

stanowiących własności Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Parczew.

Projekt lokalizacji lasów ochronnych zgodnie z Ustawą o lasach – art. 16 ust. 2 poddany był opiniowaniu przez rady gmin.

Lasy ochronne zostały ustanowione na ogólnej powierzchni 3983 ha w kategoriach wiodących: lasy wodochronne, cenne fragmenty rodzimej przyrody, nasienne, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

- Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko

Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu i konsultacji społecznych od dnia 12 lutego 2018 roku na okres 21 dni w siedzibie Nadleśnictwa Parczew. Wiadomość o procesie konsultacji projektu planu zamieszczono w prasie lokalnej – „Dziennik Wschodni”, opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Nadleśnictwa. W okresie wyłożenia każdy miał możliwość zapoznania się z materiałami oraz wpisać swoją opinię na temat przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W ustawowym terminie nie wpłynęły żadne uwagi, czy wnioski na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Równocześnie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z projektem PUL dla Nadleśnictwa Parczew zostały przesłane do RDOŚ i LPWIS w Lublinie oraz do Poleskiego Parku Narodowego z prośbą o wydanie opinii.

4. Opinie właściwych organów (RDOŚ w Lublinie i LPWIS w Lublinie)

W dniu 31.08.2015 r. RDLP w Lublinie wystąpiła do właściwych organów (z mocy ustawy) został wystosowany wniosek o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu

odpowiedź:

- LPWIS w Lublinie dokonał uzgodnienia – pismo znak. DNS-NZ.7016.138.2015.MW z dnia 03.09.2015r.,
- RDOŚ w Lublinie dokonał uzgodnienia - pismo znak WPN.611.10.2015.JW z dnia 29.09.2015r.

Uzgodnienia powyższe zostały opublikowane na stronach BIP RDLP w Lublinie.

W dniu 07.02.2018r. RDLP w Lublinie przekazała dokumentację oraz wniosek o wydanie opinii w sprawie projektu planu urządzenia lasu od organów ustawo opiniujących.

odpowiedź:

- LPWIS w Lublinie wydał pozytywną opinię – pismo znak DNS-NZ.7016.11.2018GT z dnia 19.02.2018r.,
- RDOŚ w Lublinie pismem otrzymanym w dniu 11.04.2018 roku zn. WPN.611.12.2017.JW z dnia 6.03.2017 roku przekazał opinię w przedmiotowej sprawie. cyt. „ Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Parczew na lata 2018-2027 jest podstawowym instrumentem umożliwiającym prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach Skarbu Państwa. Analiza projektu PUL oraz prognozy oddziaływania na środowisko wykazała wiele nieścisłości i braków, które przedstawiono poniżej. (...) nie uwzględniono zapisów dotyczących zasad ochrony dzięcioła białogrzbietego w ustanowionym planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Parczewskie. (...) Ogólnikowo potraktowani problem obecność w drzewostanach i podszycie gatunków obcych. (...) brak oceny wpływu tak istotnego wzrostu intensyfikacji pozyskania na środowisko. Dokonując aktualizacji Programu ochrony przyrody nie przeprowadzono inwentaryzacji przyrodniczej zgodnie z §11 Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie.”

Uwagi przedstawione w opinii RDOŚ w Lublinie nie powodują konieczność wprowadzenia istotnych zmian w projekcie planu ul dla Nadleśnictwa. Nie mniej RDLP w Lublinie w piśmie do RDOŚ w Lublinie, znak: ZO.6003.2.2015 z dnia 21.05.2018 r przedstawiała stanowisko dotyczące kwestii poruszonych w opinii RDOŚ w Lublinie:

1. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Parczewskie PLB060006 (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego. z 2015 r., poz. 176) w odniesieniu do dzięcioła białogrzbiatego ustanawia następujące zadania ochronne związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania:

„Ochrona siedlisk gatunku na terenie ostoi. Kontynuowanie dobrych zasad praktyki leśnej:

- pozostawianie w trakcie trzebieży drzew z gatunków olcha, brzoza, osika,
- pozostawianie w trakcie trzebieży drzew dziuplastych,
- wykonywanie cięć trzebieżowych poza okresem lęgowym,
- zapewnienie ciągłości udziału starszych (ponad 70 lat) drzewostanów liściastych lub z dużym udziałem gatunków liściastych,
- pozostawianie w lesie martwego i obumierającego drewna poprzez rezygnację z cięć sanitarnych (poza cięciami związanymi z gradacją szkodników)

Przez martwe drewno należy rozumieć, całe drzewa, pnie drzew i ich fragmenty (m.in. złomy), oraz większe gałęzie, w formie stojącej, zawieszanej lub leżącej o pierśnicy (lub średnicy w najszerszym miejscu) > 10 cm, zarówno z korą przylegającą do pnia, odpadającą, jak i bez kory, w przypadku leżaniny – pnie i gałęzie znajdujące się na różnych etapach rozkładu przed etapem murszejącego drewna”.

Jako obszar wdrażania tych działań ochronnych zostały wyznaczone: „drzewostany z przewagą gatunków liściastych, w szczególności z dużym udziałem brzozy, osiki i olchy, znajdujące się w oddziałach: 17, 18, 18A, 18B, 24A, 35, 36, 52, 98, 99, 100, 106A, 164, 248, 264, 265, 268, 269, 503B”.

Wszystkie przytoczone powyżej zadania ochronne oraz obszar ich wdrażania zostały uwzględnione w Programie Ochrony Przyrody w Nadleśnictwie Parczew, stanowiącym integralną część Planu Urządzenia Lasu (tabele: nr 16 oraz nr 73 POP).

Analiza wpływu zaplanowanych w projekcie PUL działań gospodarczych na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Lasy Parczewskie, w tym dzięcioła białogrzbiatego, została przedstawiona w rozdziale 3.1.1.2 Prognozy.

Dodatkowo, ustosunkowując się do opinii RDOŚ w Lublinie, wykonawca Prognozy przeprowadził analizę wpływu zaplanowanych cięć rębnych na strukturę wiekową drzewostanów wyznaczonych, jako biotop dzięcioła białogrzbiatego. Z analizy tej wynika, że w drzewostanach, które zostały zapisane w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Lasy Parczewskie, jako potencjalny biotop dzięcioła białogrzbiatego, zaplanowano rębnię zupełną na pow. 3,73 ha, rębnię gniazdową na pow. 8,60 ha, a cięcia uprzątające w ramach rębni złożonych na pow. 4,61 ha. Łącznie zadania gospodarcze związane z użytkowaniem rębnym zaprojektowano na powierzchni 16,94 ha, co stanowi 14,4% pow. tych drzewostanów. Przeprowadzona analiza wykazała, iż mimo planowanych cięć rębnych powierzchnia drzewostanów z przewagą gatunków liściastych w wieku ponad 70 lat, w wyniku starzenia się drzewostanów, zwiększy się na koniec dziesięciolecia do 123,92 ha. Zostanie, więc zachowany warunek zapewnienia ciągłości udziału starszych (ponad 70 lat) drzewostanów liściastych lub z dużym udziałem gatunków liściastych - zapisany w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Parczewskie. Warto również podkreślić, że na 25,5% powierzchni drzewostanów określonych, jako biotop dzięcioła białogrzbiatego nie są projektowane żadne działania gospodarcze.

W opinii wykonawcy Prognozy planowane działania w ramach gospodarki leśnej nie pogorszą warunków siedliskowych dzięcioła białogrzbiatego i tym samym gospodarka leśna nie wpłynie negatywnie na stan ochrony tego gatunku.

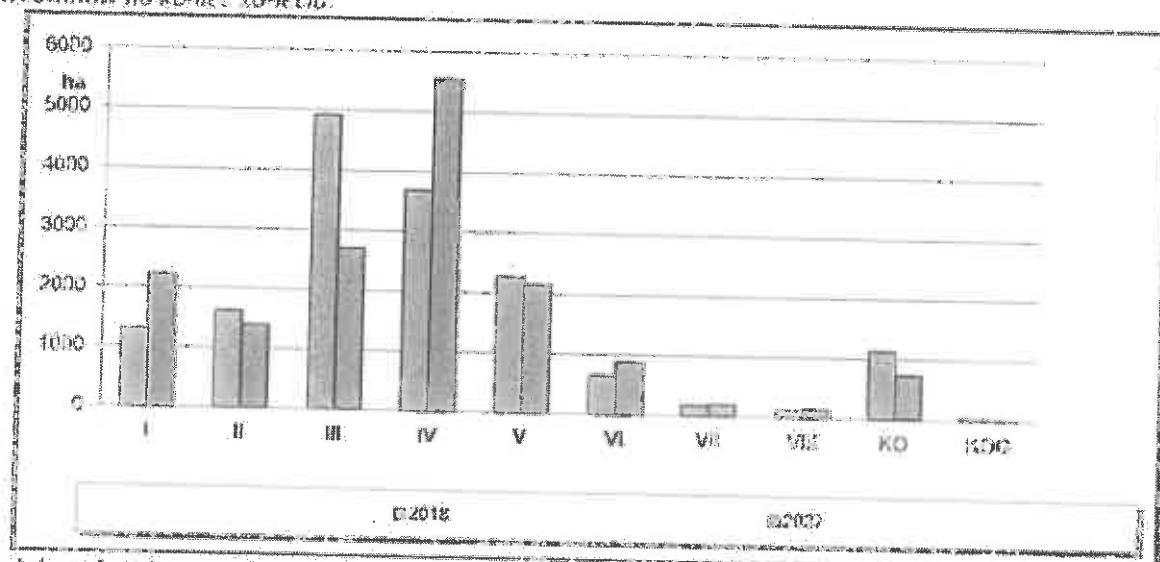
W związku z tym RDLP w Lublinie uważa, jako nieuzasadnione stwierdzenie zawarte w opinii RDOŚ w Lublinie, że „realizacja zaplanowanych zadań gospodarczych w sposób istotnie negatywny wpłynie na stan ochrony siedliska dzięcioła białogrzbiatego stanowiącego przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 Lasy Parczewskie”.

Uwagi RDOŚ w Lublinie, dotyczące występowania dzięcioła białogrzbiatego na obszarze Nadleśnictwa Parczew, zostały uwzględnione przez wykonawcę w Programie Ochrony Przyrody i Prognozie.

2. Projekt Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Parczew na lata 2018-2027 zakłada zwiększenie pozyskania drewna w stosunku do poprzedniego 10-lecia. Wzrost ten jest wynikiem zwiększenia o 81 %, w stosunku do poprzedniego 10-lecia użytkowania rębego. Należy podkreślić, że zasadniczymi celami gospodarki leśnej prowadzonej w naszym kraju są zachowanie i ochrona zasobów leśnych, co zostało podkreślone, zarówno w Ustawie o lasach z 28 września 1991 r., jak też w obowiązującej aktualnie Instrukcji Urządzania Lasu.

Wzrost użytkowania rębego jest efektem starzenia się drzewostanów Nadleśnictwa Parczew oraz konieczności użytkowania i odnawiania drzewostanów dojrzałych. Zaniedbanie tych prac prowadziłoby do stopniowego rozpadu drzewostanów i deprecjacji zasobów drzewnych.

Potwierdza to fakt, że pomimo wzrostu etatu użytkowania rębego nie nastąpi ubytek powierzchni dojrzałych drzewostanów, na co wskazuje wykonana w prognozie analiza zmian powierzchni klas wieku drzewostanów na koniec 10-lecia.

Jak pokazuje powyższy wykres, na koniec 10-lecia (2027 rok), istotnie wzrosnie powierzchnia drzewostanów w wieku 51 – 80 lat (IV klasa wieku) oraz zwiększy się powierzchnia drzewostanów powyżej 100 lat (VI klasa wieku).

Lasy będące w zarządzaniu Nadleśnictwu Parczew muszą godzić wiele celów. Z jednej strony muszą spełniać funkcje społeczne, w tym ochronę przyrody, z drugiej zaś strony ważną częścią działalności Nadleśnictwa jest pozyskanie drewna – istotnego dla gospodarki krajowej surowca. Wykonawca Prognozy jest zdania, że ten kompromis został osiągnięty w projekcie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Parczew na lata 2018-2027.

3. Zagadnienie inwazji gatunków obcych posiada bogatą literaturę badawczą. Wciąż jednak brakuje opracowań, oceniających rzeczywisty wpływ tych elementów flory na siedliska oraz gatunki rodzime konkretnych obszarów, czy kompleksów leśnych. Takiego opracowania nie posiada również teren Nadleśnictwa Parczew. W trakcie prac nad projektem Planu, wykonawca odnotował zasieg występowania gatunków obcych w drzewostanach. Zasieg ten, zwłaszcza w odniesieniu do czeremchy późnej (amerykańskiej), obejmuje przede wszystkim zalesione grunty porośnięte, na których wykształciły się siedliska borowe, głównie borów świeżych. Czeremcha późna występuje głównie, jako gatunek podszytowy na powierzchni. Występowanie czeremchy późnej dotyczy jednak przede wszystkim obszarów, które zostały zalesione po II wojnie światowej i które trudno uznać za "naturalne" ekosystemy leśne.

W przypadku obcych oraz inwazyjnych gatunków roślin występujących na terenie Nadleśnictwa Parczew zapisy PUL przewidują stopniową i systematyczną ich eliminację w ramach cięć pielęgnacyjnych. Szczególnie ważne będzie eliminowanie czeremchy amerykańskiej w trakcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych w uprawach leśnych.

Procedura i metodyka sporządzania PUL nie zakłada planowania odrębnych działań ukierunkowanych na usuwanie obcych elementów flory.

4. Wobec zawartej w opinii RDCS uwagi, że w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Parczew w niewystarczający sposób oceniono oddziaływanie na chronione i rzadkie gatunki zwierząt, RDLP w Lublinie zwraca uwagę, że projekt Planu Urządzenia Lasu jak również prognoza oddziaływania projektu PUL zostały opracowane stosownie do stanu wiedzy, imidlertid do wykorzystania w trakcie opracowywania tych dokumentów. W ramach prac terenowych związanych z PUL nie wykonuje się dodatkowych prac inwentaryzacyjnych w odniesieniu do populacji chronionych gatunków zwierząt. Zadanie takie wykracza, bowiem poza zakres prac wynikających z zapisów Instrukcji Urządzenia Lasu.

Zgodnie z metodyką przyjętą dla wszystkich opracowań planów urządzenia lasów informacje na temat występowania chronionych i rzadkich gatunków zwierząt przedstawiane są zgodnie z aktualnym stanem

wiedzy. W oparciu o Ramowe Wytyczne w Sprawie Sporządzania Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu w toku prac urzędzeniowych nie przewiduje się wykonywania dodatkowych inwentaryzacji elementów przyrodniczych. W ramach procedury Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Parczew zostały wystosowane do wszystkich instytucji oraz organizacji związanych z tym terenem pisma z prośbą o udostępnienie posiadanych danych. Wszystkie dostępne i pozyskane dane, zamieszczono w projekcie Planu. Ocenę wpływu zapisów Planu na rzadkie i chronione gatunki zwierząt (w tym ptaków) w Nadleśnictwie Parczew przeprowadzono na poziomie zbiorczej analizy siedliskowej, co jest również zgodne z wymienionymi powyżej Ramowymi Wytycznymi. Zawarte w piśmie RDOŚ stwierdzenie, iż, "realizacja standardowych prac leśnych w okresie wegetacyjnym wpływa w sposób istotnie negatywny na populacje ptaków", zdaniem autorów Prognozy nie znajduje merytorycznego potwierdzenia. Zwłaszcza, że prace te będą realizowane zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej wprowadzonymi rozporządzeniem Ministra Środowiska z 18 grudnia 2017r.

Pragniemy zwrócić uwagę, że wykonywany przez zespół uznanych specjalistów w dziedzinie ornitologii, Monitoring Ptaków Polski w latach 2015-2016 (Biuletyn Monitoringu Przyrody, Biblioteka Monitoringu Środowiska, GIOŚ 15/2016/1) zawiera następujące stwierdzenia: "Wskaźnik liczebności pospolitych ptaków leśnych piąty rok z rzędu utrzymuje się na poziomie około 25% wyższym niż w roku referencyjnym, wskazując na relatywnie dobrą sytuację ptaków tej grupy". Należy, więc stwierdzić, że oceny zawarte w Prognozie są zbieżne z wynikami ogólnopolskich badań monitoringowych.

5. Ustosunkowując się do uwagi RDOŚ w Lublinie dotyczącej zaplanowania rębni gniazdowej w strefie ochrony całorocznej bociana czarnego wykonawca projektu PUL wyjaśnił, że w trakcie opracowywania wskazań gospodarczych do Planu Urządzenia Lasu trwała procedura likwidacji strefy ochronnej bociana czarnego. W związku z tym, że procedura likwidacji strefy przeciągała się w czasie, w projekcie Planu w tabeli 92 Prognozy dokonano zapisu zgodnie z obowiązującym prawem „Brak zaplanowanych zabiegów w strefie ochrony całorocznej”, natomiast na stronie 210 autor Prognozy wyjaśnił, w jakich okolicznościach i po spełnieniu, jakich warunków może być wykonana rębna gniazdowa. Warto zaznaczyć, że kwestia ta jest aktualnie bezprzedmiotowa, ponieważ 22 stycznia 2018 r. została wydana decyzja Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie o likwidacji strefy ochrony bociana czarnego (znak pisma: WPN.6442.7.2018.JW).

Pragnę podkreślić, że przy opracowywaniu „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Parczew na lata 2018 - 2027 wykonawca korzystał z opinii naukowych dr hab. Bogdana Lorensa profesora nadzwyczajnego UMCS, dr hab. Piotra Sugiera oraz dr hab. Jarosława Więcka.

Dr hab. Bogdan Lorens w podsumowaniu opinii dotyczącej opracowania Prognozy stwierdza: „Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Parczew na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały wnikliwie i szczegółowo, z dużym zaangażowaniem, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego negatywnego oddziaływania są prawidłowe. Opracowanie napisane jest poprawnym językiem z wykorzystaniem terminologii naukowej. Jego wartość podnosi obszerna dokumentacja w postaci tabel, wykresów i map oraz bogaty spis wykorzystanego piśmiennictwa”

Pan dr hab. Piotr Sugier w podsumowaniu swojej opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „W niniejszej Prognozie określono wpływ projektowanych działań zawartych w PUL na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność, a także różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta, wodę, powietrze, klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz i zasoby naturalne. Nie stwierdzono, aby działania proponowane w PUL mogły negatywnie transgranicznie oddziaływać na kraje sąsiedzkie Polski. Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Parczew na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały dość szczegółowo, a ocena prognoz i propozycje ograniczenia możliwego negatywnego wpływu zabiegów są prawidłowe.”

Pan dr Jarosław Więcek w swojej opinii stwierdził: „Reasumując, należy stwierdzić, że po uwzględnieniu uwag zamieszczonych poniżej (uwagi ogólne i szczegółowe dla Prognozy...) zapisy projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Parczew na okres od 01.01.2018 do 31.12.2027 nie przewidują działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 i strefach ochronnych wymienionych gatunków ptaków (bocian czarny, orlik krzykliwy, bielik, puchacz).

Oddziaływanie negatywne związane z aktualnie wykonywanymi pracami leśnymi może mieć krótkotrwały i nieznaczący wpływ na dwufazną tego terenu, który ustanie po zakończeniu tych robót".

5. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko – nie przeprowadzono.

Realizacja zadań zawartych w *Planie* nie będzie powodować istotnych oddziaływań transgranicznych.

6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitorowanie skutków realizacji planu urządzenia lasu będzie prowadzone w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP w Lublinie z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji LP.

Monitorowanie realizacji zadań gospodarczych przeprowadzone będzie jednorazowo pod koniec jego obowiązywania, w procedurze analizy gospodarki przeszłej w nadleśnictwie z wykorzystaniem danych z niezależnej taksacji stanu lasu oraz stanu lasu na początek obowiązywania PULL, w tym danych z zaktualizowanego POP.

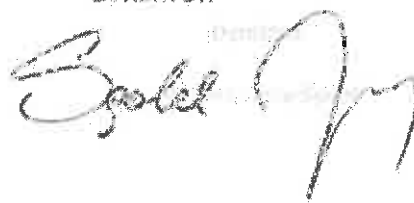
Analizie podlegać będzie wykonanie ciąg w użytkowaniu rebrnym, wykonanie zadań z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia), ustalenia składów gatunkowych upraw w tym na siedliskach przyrodniczych, ochrony lasu w tym ochrony przeciwpożarowej, gospodarki leśniczej, infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji oraz kierunkowych z ochrony przyrody.

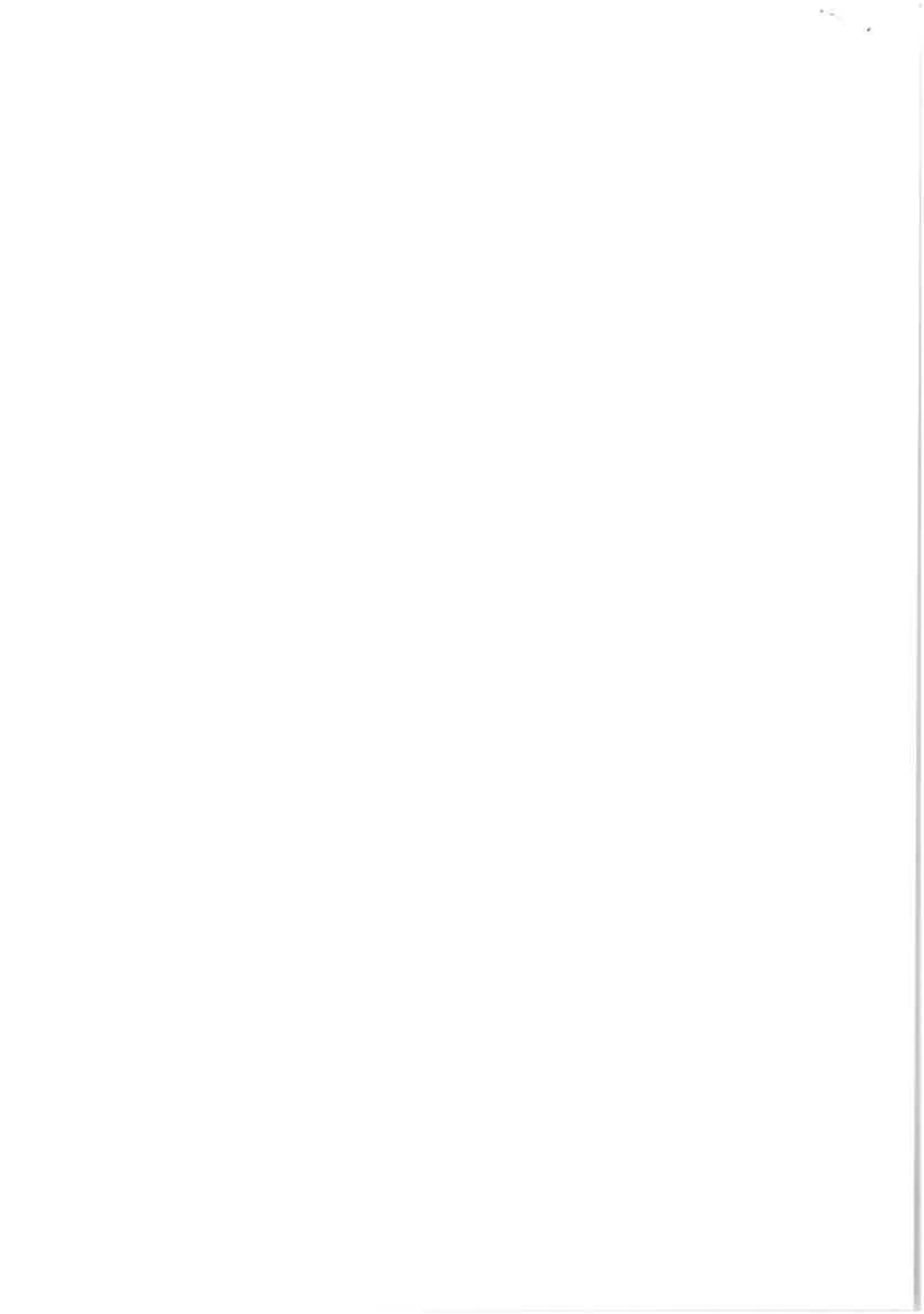
Za monitoring przyrodniczy w zakresie obserwacji siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 jest odpowiedzialny Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20.07.1990, Dz.U. 44 z 2007, poz. 287 z póź. zm.).

Reasumując:

Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Parczew, w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten będzie realizowany przez ustalone zadania szczegółowe. Przyjęte rozwiązania godzą potrzeby gospodarcze, ochrony środowiska i społeczne, a ich ocena, dokonana przez ustawowe instytucje, jest pozytywna. Projekt ten akceptuję i przedstawiam do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

DYREKTOR

Podsumowanie

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
[tekst jednolity Dz.U. z 2013 poz 1235 z późn. zm.]

1. Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.Urz. WE L 197 z 21.07.2001).
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października, 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku, wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozumianej, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów, „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” (art. 46 ww. ustawy).

Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu planu m.l. mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przetransponowana Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sarnaki został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu, Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie korekty Instrukcji Urządzania Lasu.

Umowa na wykonanie Projektu planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z BULIGL Oddział w Lublinie na podstawie obowiązujących regulacji prawnych. Fakt zawarcia umowy został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

2. Ustalenie zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sarnaki nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz.U. 2014r. poz. 1153), trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty przyrody lub lasów szczególnie cennych. Realizuje się to w Nadleśnictwie poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy, w oparciu o typy drzewostanów, określone na podstawie rozpoznania siedliskowego,
- skuteczną ochroną cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nieobjętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej.

- zabezpieczenia takiej ilości zasobów leśnych, która zapewnia prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych,
- najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach w tym preferowanie naturalnego procesu odnawiania lasu,
- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- uwzględnienie na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki oraz społecznych i ochronnych zapotrzebowań.

W Nadleśnictwie Sarnaki głównym celem projektu Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych /siedliskowej i ptasiej/, konwencjach /o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej/, programach /Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej/.

Brak realizacji projektu Planu niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca, jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych.

Nadleśnictwo Sarnaki obejmuje powierzchnię 10462,06 ha gruntów Skarbu Państwa w obrębie leśnym Sarnaki. Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa z uwzględnieniem lasów wszystkich form własności wynosi 22,31%.

Lasy gospodarcze zajmują 79, 65% powierzchni leśnej Nadleśnictwa, pozostałe - to lasy ochronne i rezerwaty. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna z udziałem 68,26% masowym i 66,03% powierzchniowym.

Na terenie Nadleśnictwa występują:

- 5 rezerwatów przyrody,
- 2 parki krajobrazowe z otuliną ,
- 1 obszar chronionego krajobrazu,
- 1 stanowisko dokumentacyjne,
- 35 pomników przyrody,
- 16 użytków ekologicznych,

Obszary Natura 2000:

- OSO Dolina Dolnego Bugu-PLB 140001 o powierzchni ogólnej 734309,9ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 1186,62 ha
- OSO Dolina Liwca PLB140002 o ogólnej powierzchni 27431,5 ha, w tym na gruntach Nadleśnictwa 2,69 ha.
- OZW Ostoja Nadbużańska PLH 140011 o powierzchni ogółem 46036,74 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 3276,92 ha.
- OZW Ostoja Nadliwiecka PLH 140032 o ogólnej powierzchni 13622,72 ha, w tym zasięgu działania Nadleśnictwa 194,01 ha

Na siedliskach „naturowych” nie zaprojektowano zabiegów, które mogłyby naruszyć ich stan lub spowodować ich zanik.

W lasach Nadleśnictwa Sarnaki występuje 34 gatunki drzewiaste, w tym 16 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, w Projekcie PUL zadbano o właściwy dobór gatunków w uprawach, uwzględniając nie tylko gatunki główne i domieszkowe, ale też biocenotyczne i fitomelioracyjne. W przyjętych orientacyjnych składach gatunkowych upraw uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu nadleśnictwa.

Przy tworzeniu *Planu* na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania

i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas posiedzenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno Gospodarczej

Rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić realizację czterech ustawowych celów gospodarki leśnej. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Projekt Planu w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszaru Natura 2000. Chronione przez zapisy Projektu Planu w podobny sposób są zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Analizę rozwiązań alternatywnych, o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku..., wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę planowanych w Projekcie PUL dla Nadleśnictwa Sarnaki, działań na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w projekcie PUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że nie przewiduje się sytuacji, w której zapisy Projektu Planu naruszają zakazy, o których mowa w art. 52. ust.1 pkt 1, 3-5 i 11 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. z późn. zm. tj. umyślnego zabijania, okaleczania i chwytania chronionych gatunków, umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, nor, lęgówisk, żeremi, zimowisk, i innych schronień, umyślnego płoszenia i niepokojenia.

Charakter działań przewidzianych w PPUL tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że niezagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania.

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sarnaki oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy, można stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sarnaki i ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania projektu planu na środowisko przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

3. Uzasadnienie zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko; zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa

Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad projektem planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sarnaki odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony,
- uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu oraz wypracowanie wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu,
- opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy,
- projektu lasów ochronnych,
- projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu.

Nadleśnictwo prowadzi w szerokim pojęciu działalność edukacyjną. Izba edukacyjna zlokalizowana jest w siedzibie Nadleśnictwa, ścieżki edukacyjno - przyrodniczo, konkursy i imprezy o tematyce przyrodniczej, terenowe lekcje przyrody, prelekcje na terenie szkół itp./.

- **Posiedzenie Komisji Założeń Planu** odbyło się w dniu 29.05.2012 roku. Celem zwołania KZP było określenie parametrów robót terenowych m.in. w zakresie: podziału lasów ze względu na dominujące funkcje /lasy ochronne, lasy gospodarcze/, aktualizacji zasięgu lasów chronionych, ustalenia i uzgadnianie cech drzewostanów, wyróżnienia gospodarstw /specjalne, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe, przebudowy/ z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy, wykonywania inwentaryzacji lasu do planu urządzenia, przyjęcia wieków rębności dla głównych gatunków lasotwórczych w obrębach leśnych, projektowania użytkowania rębego i przedrębego, planowania hodowlanego z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej, użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego, rekreacyjnego zagospodarowania lasu, ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, specyficznych zagadnień dotyczących inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej /w tym: średni okres odnowienia w gospodarstwie, przewidywany procent uszkodzeń młodego pokolenia w drzewostanach KO i KDO/.

Obrady prowadzone były w formie dyskusji.

Ustalenia Komisji zawarte zostały w Protokole.

Protokół z KZP został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie.

Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii.

- **Narada Techniczno-Gospodarcza** odbyła się w dniu 08.01.2015 roku, której podstawowym zadaniem było sformułowanie Projektu planu urządzenia lasu oraz akceptacja sporządzonej Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Dokonano również oceny gospodarki minionego okresu. Obrady prowadzone były w formie dyskusji. Z przebiegu posiedzenia został sporządzony Protokół ustaleń.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele między innymi, odbiorcy drewna i Zakładów Usług Leśnych. Zaproszeni do wzięcia udziału w obradach przedstawiciele: Ministerstwa Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, i wykonawcy projektu planu urządzenia lasu. Za pośrednictwem Nadleśnictwa, o komisji powiadomione zostały zgodnie z posiadaną wiedzą urzędy i samorządy oraz instytucje i organizacje zainteresowane gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach Nadleśnictwa.

- **Komisja Projektu Planu [KPP]** odbyła się w dniu 28.05.2015 rok. W trakcie obrad przedstawiono dane z zakresu PPUL wraz z programem ochrony przyrody. Wskazano, że z uwagi na nie jednoznaczne zapisy w treści opinii RDOŚ z dnia 09.03.2015 roku zn. spr. WOOŚ-I.410.057.2015.ARM cyt. „Przedłożony do zaopiniowania dokument nie w pełni realizuje założenia w przedstawione w planie zadań ochronnych”. Ponadto w swojej opinii RDOŚ nie stwierdzenia, aby realizacja zapisów planu znacząco negatywnie oddziaływała na cele ochrony obszaru Natura 2000. Dyrektor RDLP zwołał posiedzenie KPP dla Nadleśnictwa Sarnaki.

Nie wniesiono uwag krytycznych. Opinie uczestników podkreślały przede wszystkim: szczegółowość opracowania, rzetelność przeprowadzonej inwentaryzacji, dbałość o zachowanie bioróżnorodności i o umiejętne połączenie w opracowaniu wymagań ochrony przyrody z czynnościami gospodarczymi.

W prasie lokalnej [Słowo Podlasia] oraz BIP podano do publicznej wiadomości informację o zwołaniu KPP. Ponadto skierowano zaproszenie na piśmie do RDOŚ w Warszawie. Przedstawiciel RDOŚ nie wziął udziału w posiedzeniu KPP. Natomiast pismem z dnia 27 maja 2015 roku zn. WSTI-S.070.22.2015EMB data wpływu do RDLP 02.06.2015 r], RDOŚ w Warszawie poinformował o swojej nieobecności na posiedzeniu KPP, wskazując jednocześnie, że podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w piśmie z dnia 09.03.2015 roku zn. spr. WOOŚ-I.410.057.2015.ARM.

- **Projekt lasów ochronnych**

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Decyzją Ministra Środowiska z dnia 20.09.2004 roku znak spr. DL.Ip-0233-19/04 w sprawie uznania lasów za ochronne.

Projekt lokalizacji lasów ochronnych zgodnie z Ustawą o lasach – art. 16 ust. 2 poddany był opiniowaniu przez rady gmin.

Lasy ochronne zostały ustanowione na ogólnej powierzchni 1894 ha w kategoriach wiodących: lasy wodochronne, lasy glebochronne, lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, lasy stanowiące drzewostany nasienne wyłączane.

- **Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko** Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu i konsultacji społecznych od dnia 4 marca 2015 roku na okres 21 dni w siedzibie Nadleśnictwa Sarnaki. Wiadomość o procesie konsultacji projektu planu zamieszczono w prasie lokalnej – „Słowo Podlasia”, opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Nadleśnictwa. W okresie wyłożenia każdy miał możliwość zapoznania się z materiałami oraz wpisać swoją opinię na temat przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W ustawowym terminie nie wpłynęły żadne uwagi, czy wnioski na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody. Równocześnie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z projektem PUL dla Nadleśnictwa Sarnaki zostały przesłane do RDOŚ i PWIS w Warszawie z prośbą o wydanie opinii.

4. Opinie właściwych organów (RDOŚ w Warszawie i PWIS w Warszawie)

W dniu 09.07.2012 r. RDLP w Lublinie wystąpiła do właściwych organów (z mocy ustawy) z wnioskiem o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu

odpowiedź:

- PWIS w Warszawie dokonał uzgodnienia – pismo znak. ZNS.9022.1.00080.2012PK SW 15651/2012 z dnia 20.07.2012r.,
- RDOŚ w Warszawie dokonał uzgodnienia, pismo znak WOOŚ-I.411.224.2012.JD z dnia 10.08.2012r.

Uzgodnienia powyższe zostały opublikowane na stronach BIP RDLP w Lublinie.

W dniu 02.02.2015 r. RDLP w Lublinie przekazała dokumentację oraz wnioski o wydanie opinii w sprawie projektu planu urządzenia lasu.

odpowiedź:

- PWIS w Warszawie wydał pozytywną opinię – pismo zn. ZNS.9022.1.00023.2015PA z dnia 16.02.2015 r.,
- RDOŚ w Warszawie pismem zn. WOOŚ-I.410.057.2015.ARM z dnia 09.03.2015 roku przekazała opinię w przedmiotowej sprawie. cyt. „Przedłożony do zaopiniowania dokument nie w pełni realizuje założenia w przedstawione w planie zadań ochronnych”. W opinii tej RDOŚ nie stwierdza, aby realizacja zapisów planu znacząco negatywnie oddziaływała na cele ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska.

W odpowiedzi na pismo z dnia 09.03.2015 roku, Zn. WOOŚ-I.410.057.2015.ARM dotyczące uwag do projektu Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Sarnaki z okresem obowiązywania na lata 2015-2024 RDLP w Lublinie przedstawiała stanowisko dotyczące kwestii poruszonych w w/w opinii

1). Odnosząc się do uwag dotyczącej potrzeby uwzględnienia w projekcie PUL zalecenia wyłączenia z gospodarki leśnej obszarów siedlisk przyrodniczych, zawartego w PZO dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska, RDLP w Lublinie uważa, że zalecenie to nie jest uzasadnione.

Plan urządzenia lasu stanowi podstawowy dokument regulujący prowadzenie gospodarki leśnej na terenie danego nadleśnictwa. Celem planowania urządzeniowego jest opracowanie projektów PUL zgodnie z wymaganiami przepisów prawa oraz trwale zrównoważonej gospodarki leśnej z odpowiednim uwzględnieniem oczekiwań społecznych w sprawie ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody (Instr. Urz. Lasu. T.1. §1.1.).

Wszystkie działania zaplanowane dla Nadleśnictwa Sarnaki na lata 2015-2024 są zgodne z obligatoryjnymi regulacjami prowadzenia gospodarki leśnej, jakimi są: ustawa o lasach, Zasady Hodowli Lasu, Instrukcja Urządzania Lasu oraz Instrukcja Ochrony Lasu. Zabiegi gospodarcze zaplanowane

w konkretnych wydzieleniach wynikają z potrzeb hodowlanych drzewostanów, które w opinii wykonawcy projektu PUL i prognozy oddziaływania na środowisko, korespondują również z działaniami pozwalającymi na osiągnięcie właściwego stanu ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych. Zgodnie z oceną dokonaną w prognozie oddziaływania na środowisko, zabiegi przewidziane w konkretnych wydzieleniach zmierzają do zachowania trwałości lasu, czego konsekwencją będzie również zachowanie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków w obszarze Natura 2000 Ostoja Nadbużańska. Planowane działania z zakresu gospodarki leśnej wpływają pozytywnie na siedliska przyrodnicze poprzez kształtowanie ich struktury gatunkowej, wiekowej oraz przestrzennej. Wykonywane są w taki sposób i w takim tempie, który zapewnia trwałe zachowanie różnorodności biologicznego w lasach.

W związku z zawartą w piśmie RDOŚ sugestią, że projekt PUL dla Nadleśnictwa Sarnaki, nie w pełni przyjmuje działania ochronne określone w zarządzeniu RDOŚ w Warszawie, Białymstoku i Lublinie z dnia 5.09.2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011, wykonawca projektu PUL wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przeprowadził ponowną analizę oceny oddziaływania zaplanowanych zabiegów gospodarczych na siedliska przyrodnicze, których lokalizacja została wymieniona w opinii RDOŚ.

W ocenie wykonawcy projektu PUL uwagi wnoszone przez RDOŚ w Warszawie, dotyczące wydzielenia 92 b nie są precyzyjnie określone. W załączniku nr 17 w części dotyczącej ochrony czynnej w pkt. 13 PZO, mówi się o wyłączeniu z gospodarki leśnej (odstąpienie od zrębów i trzebieży) wydzielenia 92 b. Tymczasem to samo wydzielenie (92 b) w tym samym załączniku w pkt. 18 jest wskazane do wykonania zadań ochronnych - trzebieży. Znajduje się tutaj następujący zapis: „Zabiegi trzebieży należy przeprowadzać w I i IV kwartale...”.

W wydzieleniu tym występuje siedlisko przyrodnicze 91F0 - łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe. W projekcie PUL zaplanowano w tym wydzieleniu zabiegi gospodarcze trzebieży późnej. Wykonawca prognozy uważa, że wykonanie tej trzebieży nie spowoduje negatywnego oddziaływania na siedlisko przyrodnicze, co zostało szczegółowo opisane w prognozie oddziaływania na środowisko.

Wątpliwości budzą również dane dotyczące wydzielenia 92 a. W PZO, w załączniku 17, pkt. 13 wydzielenie to zostało wykazane jako siedlisko 91E0* - łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. W warstwie mapowej (siedn2k_aft.shp), która jest integralnym załącznikiem do tego PZO wydzielenie to nie zostało wykazane jako siedlisko przyrodnicze.

W wydzieleniu 92 a rośnie drzewostan o składzie gatunkowym 4So3OI3Brz, w wieku 60 lat i o zadrzewieniu 1,0 - na siedlisku lasu mieszanego świeżego (LMśw). Wyłączenie to nie figuruje w bazie siedlisk przyrodniczych (INWENT), utworzonej na podstawie powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny przeprowadzonej w latach 2006 – 2007.

W PZO dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska dla wydzieleni drzewostanowych 25 c (PZO 25d), 26 f, 27 d, 28 b (PZO 28 c), 81 g, 83 a, 93 f zdefiniowano zalecenia wyłączenia ich z gospodarki leśnej i odstąpienia od zrębów, trzebieży oraz przebudowy. W wyżej wymienionych wydzieleniach rosną jednogatunkowe drzewostany, głównie dębowe z domieszką olszy. Zaniechanie w nich prowadzenia gospodarki leśnej może skutkować stopniowym zniekształceniem siedliska. Wykazując troskę o stan drzewostanów i siedlisk przyrodniczych, w projekcie PUL zaplanowano pielęgnowanie drzewostanów, które należy wykonać w ramach zabiegów trzebieży późnych w okresie 10 lat. Zabieg pielęgnacyjny trzebieży, realizowany zgodnie z zasadami sztuki leśnej daje możliwość kształtowania struktury drzewostanu, która służy także zachowaniu pozostałych parametrów siedliska. Zdaniem wykonawcy projektu PUL nie zachodzą uzasadnione merytorycznie podstawy, aby drzewostany w opisywanych wydzieleniach, wyłączyć z zabiegów pielęgnacyjnych, tym bardziej, że dotyczy to drzewostanów jednopiętrowych i jednogatunkowych o zadrzewieniu 0,9-0,8. Zaplanowane w projekcie PUL zabiegi są spójne z celami ochronnymi określonymi w PZO. Projektowana trzebież późna stwarza warunki dla rozwoju dolnych warstw drzewostanu, w tym odnowienia wiązu, który jest nieodzownym elementem siedliska 91F0. Dzięki cięciom pielęgnacyjnym w formie trzebieży późnych, stopniowo następować będzie przebudowa drzewostanu jednogatunkowego na wielogatunkowy a struktura jednopiętrowa przekształci się w wielopiętrową. Zgodnie z wymogami Instrukcji Ochrony Lasu w trakcie wykonywania zabiegów trzebieżowych, wykazuje się szczególną troskę o pozostawianie drzew martwych i dziuplastych do naturalnego ich rozkładu, co zostało również zapisane w rozdziale 6 Programu Ochrony Przyrody. Takie działania przyczyniają się do zachowania różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych.

W PZO obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska, w odniesieniu do wydzielienia 81 b, znajduje się zalecenie wyłączenia z gospodarki leśnej i odstąpienia od zrębów, trzebieży i przebudowy drzewostanów. Wydzielanie to w PZO jest uznane jako siedlisko przyrodnicze 91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. W projekcie PUL sklasyfikowano je jako siedlisko 91F0 - łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe. Kwalifikacja ta jest konsekwencją terenowych prac fitosocjologicznych wykonanych przez pracowników Pracowni Glebowo-Siedliskowej BULiGL w Lublinie (wykonawcy projektu PUL). W wyłączeniu 81 b zdiagnozowano zespół roślinny *Ficario-Ulmetum minoris* będący identyfikatorem fitosocjologicznym siedliska 91F0. W wymienionym wydzielaniu występuje drzewostan w klasie odnowienia na siedlisku lasu wilgotnego (Lw) o powierzchni 2,72 ha i składzie gatunkowym 80I2Db, w wieku 86 lat. W drzewostanie tym występuje podrost olszowo-dębowy w wieku 10 lat, o pokryciu ok. 30% powierzchni wyłączenia. W projekcie PUL zaplanowano wykonanie cięć rębnych w ramach rębni złożonych (RbIIIb na 50%) w celu odsłonięcia młodego pokolenia lasu oraz zainicjowania odnowienia zgodnego z przyrodniczym typem lasu Db-Js-Wz – co jest zgodne z występującym na gruncie siedliskiem przyrodniczym 91F0. Wyłączenie tego wydzielania z gospodarki leśnej negatywnie wpłynęłoby na strukturę gatunkową oraz spowodowałoby zakłócenie procesów odnowienia młodego pokolenia lasu i zanik istniejącego już odnowienia. Wykonanie zagospodarowania powyższego fragmentu siedliska 91F0 rębnią złożoną nie wpłynie negatywnie na stan zachowania siedliska. Ponadto zostanie zachowany stary drzewostan na ok. 5% w formie zwartych kęp przeznaczonych do naturalnej śmierci. Z kolei młode pokolenie lasu daje gwarancję w perspektywie długookresowej, zachowania ekosystemu leśnego zgodnego z siedliskiem przyrodniczym 91F0.

Dodatkowo RDLP w Lublinie podkreśla, że w trakcie konsultacji społecznych projektu PZO dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska zapis dotyczący wyłączenia z gospodarki leśnej obszarów siedlisk przyrodniczych oraz ograniczenia terminu wykonywania zabiegów trzebieżowych był opiniowany negatywnie zarówno przez Nadleśnictwo Sarnaki jak również przez RDLP w Lublinie.

W swoim stanowisku wskazywaliśmy, że zapisy zawarte w PZO faktycznie wprowadzają zakaz prowadzenia gospodarki leśnej na siedliskach przyrodniczych.

W opinii RDLP w Lublinie, taki zakaz wykracza poza zakres zakazów dopuszczonych do stosowania na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

Zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody zabrania się podejmowania wyłącznie działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. Tymczasem gospodarka leśna prowadzona przez Nadleśnictwo Sarnaki nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska.

Nadleśnictwo Sarnaki, przez najbliższe 10 lat, prowadzić będzie gospodarkę leśną na podstawie Planu Urządzenia Lasu zatwierdzonego decyzją Ministra Środowiska.

Plan ten będzie zatwierdzany po wcześniejszym przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu tego Planu, zgodnie z przepisami Działu IV ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zadaniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest ocena środowiskowych skutków realizacji zamierzeń przewidzianych w projekcie Planu Urządzenia Lasu. Jednym z etapów strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko, której celem jest między innymi określenie wpływu projektowanych działań w projekcie Planu Urządzenia Lasu na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

Dla projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Sarnaki została opracowana prognoza oddziaływania na środowisko. Prognoza ta potwierdza, że prowadzenie gospodarki leśnej nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska.

Nie wystąpią, więc przesłanki dopuszczające zastosowanie ograniczeń na podstawie art. 33 ustawy o ochronie przyrody.

Należy również zaznaczyć, że zgodnie z art. 28 ust. 10 pkt 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera określenie między innymi działań ochronnych, w szczególności dotyczących ochrony czynnej, monitoringu oraz uzupełnienia stanu wiedzy. Przedstawiony katalog dopuszczalnych zadań, realizowanych w ramach działań ochronnych jest otwarty, o czym świadczy zastosowane wyrażenie „w szczególności”. Jednak ustawodawca nie dopuścił pełnej swobody w kształtowaniu zakresu przedmiotowego planu zadań ochronnych. Wydając akty prawa miejscowego w oparciu o normę ustawową, organ stanowiący musi ściśle uwzględniać wytyczne zawarte

w upoważnieniu. Odstąpienie od tej zasady narusza związek formalny i materialny między aktem wykonawczym a ustawą, co z reguły stanowi istotne naruszenie prawa. W związku z powyższym, skoro ustawodawca w ramach działań ochronnych nie przewidział możliwości ustanowienia zakazów w planie zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, to nie można regulować ww. kwestii w tym dokumencie.

2). W zakresie ochrony jelonka rogacza, który jest przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Ostoja Nadbużańska, RDLP w Lublinie informuje, że Program Ochrony Przyrody, w rozdziale 6 pt. „Wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego, regulacji użytkowania zasobów oraz wykonywania prac leśnych” przewiduje ograniczenie nadmiernej presji dzika oraz polepszenie stanu siedliska. Zadania te realizowane będą poprzez pełne wykonanie planów łowieckich pozyskania dzika oraz poprzez pozostawianie drzew martwych i zamierających, a także leżaniny w lesie. Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu planowanych zabiegów w projekcie PUL na populację jelonka zostały zapisane w tabelach nr 52, 70 i 73 prognozy oddziaływania na środowisko PUL.

W Planie Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska, w załączniku nr 17, w pkt 24 i 25 wskazano następujące działania ochronne dla jelonka rogacza. *„Ograniczenie nadmiernej presji dzika na obszarach występowania jelonka rogacza poprzez pełną realizację planów pozyskania. Polepszenie stanu siedliska. Należy stopniowo zwiększać ilość martwego drewna do poziomu co najmniej 10 m³/ha. Na pozostawionych podczas wycinki kępach ekologicznych (głównie dęby) stopniowo usuwać gęsty podszyt i podrost do uzyskania mniej niż 50% powierzchni”.*

Biorąc pod uwagę zapisy zawarte w projekcie PUL i działania ochronne ujęte w PZO dotyczące jelonka rogacza należy stwierdzić, że one są zasadniczo zgodne. W projekcie PUL nie zapisano jedynie działań związanych z redukowaniem podszytu na ekologicznych kępach starego drzewostanu, w których występuje jelonok rogacz. Zapisanie takich działań w projekcie PUL byłoby bezpodstawne, ponieważ w wydzieleniach, w których występuje jelonok rogacz pokrycie podszytu występuje na poziomie 10% powierzchni, a jedynie w oddz. 69 f jest nieco większe i wynosi 50%. W związku z tym nie ma potrzeby wykonywania zabiegów ochronnych zapisanych w PZO ponieważ w tych miejscach panują dobre warunki świetlne dla rozrodu jelonka rogacza, dające możliwość zachowania populacji tego gatunku.

Dodatkowo wykonawca projektu PUL, analizując strukturę drzewostanów otaczających miejsca występowania jelonka rogacza, stwierdził, że znajdują się tam drzewostany dębowe o zwarcu umiarkowanym, miejscami przerywanym i luźnym lub młodniki sosnowo-dębowe z kępami dębowymi starodrzewi, w których występują pniaki dębowe w różnych stadiach rozkładu. Obecność takich drzewostanów stwarza swoisty rezerwar biotopów korzystnych do zasiedlenia przez ten gatunek chrząszcza.

3). Wykonawca PUL wyjaśnił, że zweryfikował w opisach taksacyjnych oraz w bazie danych Nadleśnictwa Sarnaki zapisy dotyczące położenia poszczególnych oddziałów i wydzieli w obszarach Natura 2000 i innych powierzchniowych formach ochrony. Jeżeli cały oddział występuje w obszarze Natura 2000 to informacja taka została zapisana przy każdym oddziale, natomiast, jeżeli tylko część oddziału należy do obszaru Natura 2000, to taka informacja została umieszczona przy opisie każdego wydzielenia.

Pragnę podkreślić, że „Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Sarnaki na lata 2015 - 2024 opracowywana była pod kierunkiem naukowym ekspertów: dr hab. Bogdana Lorensa i dr Jarosława Wiącka.

Dr hab. Bogdan Lorens w opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: *„Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty wpływu realizacji Projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Sarnaki na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały wnikliwie i szczegółowo, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego negatywnego oddziaływania są prawidłowe.”* Z kolei dr Jarosław Wiącek w opinii z zakresu ornitologii pisze: *„Reasumując należy stwierdzić, że po uwzględnieniu uwag zamieszczonych poniżej (uwagi szczegółowe dla Prognozy ...), zapisy projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Sarnaki na okres 01.01.2015 do 31.12.2024 nie przewidują działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000.”*

5. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeśli zostało przeprowadzone.

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko nie było wymagane i nie zostało przeprowadzone.

6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Realizacja planu urządzenia lasu będzie monitorowana w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP w Lublinie z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji LP.

Monitorowanie skutków realizacji zadań gospodarczych przeprowadzone będzie jednorazowo pod koniec jego obowiązywania, w procedurze analizy gospodarki przeszłej w nadleśnictwie z wykorzystaniem danych z bieżącej taksacji stanu lasu oraz stanu lasu na początek obowiązywania PUL, w tym danych z zaktualizowanego POP.

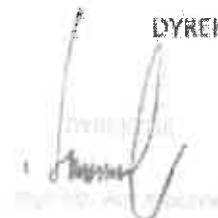
Obiektywny pomiar realizacji planu urządzenia lasu obejmować będzie: analizę cięć w użytkowaniu rębnym; wykonanie zadań z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia); analizę gatunków drzew wprowadzanych w odnowieniu w porównaniu do składów upraw zaprojektowanych Planie, w tym na siedliskach przyrodniczych, ochrony lasu w tym ochrony przeciwpożarowej; gospodarki łowieckiej, infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji oraz kierunkowych z ochrony przyrody.

Za monitoring przyrodniczy w zakresie obserwacji siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 jest odpowiedzialny Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20.07.1990, Dz.U. 44 z 2007, poz. 287 z póź. zm.).

Reasumując:

Wyrażam przekonanie, że Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Sarnaki z okresem obowiązywania na lata 2015-2024, w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten będzie realizowany przez ustalone zadania szczegółowe. Przyjęte rozwiązania godzą potrzeby ochrony środowiska z potrzebami społecznymi i działaniami gospodarczymi. Projekt ten akceptuję i przedstawiam do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

DYREKTOR

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
w LUBLINIE**

PODSUMOWANIE

**STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU
NADLEŚNICTWA RUDNIK**

NA LATA 2012 – 2021

PODSUMOWANIE

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko

1. Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.Urz. WEL 197 z 21.07.2001),
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, zm.: Dz.U. 2008.227.1505), w szczególności art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej **ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku**, (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227) wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozumianej, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” (art. 46 ww. Ustawy). Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu planu u.l. mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przetransponowana Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudnik został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 43 Dyrektora Generalnego LP z dnia 18 kwietnia 2003 roku.

Umowa na wykonanie Projektu planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z BULiGL Oddział w Lublinie na podstawie obowiązujących regulacji prawnych.

2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Projekt planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Rudnik nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. nr 45, poz. 435 ze zmianami), trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych. Realizuje się to w Nadleśnictwie poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy, w oparciu o gospodarcze typy drzewostanów, określone na podstawie rozpoznania siedliskowego,
- skuteczną ochronę cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz

obiektów nie objętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej,

- zabezpieczenia takiej ilości zasobów leśnych, która zapewnia prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych,
- preferowanie naturalnego procesu odnawiania lasu a także jak najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach,
- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- uwzględnienie na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki, społecznych i ochronnych zapotrzebowań.

W Nadleśnictwie Rudnik głównym celem projektu Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych /siedliskowej i ptasiej/, konwencjach /o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej/, programach /Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej/.

Brak realizacji projektu Planu niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca, jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych.

Nadleśnictwo Rudnik obejmuje powierzchnię 16 056,74 ha gruntów Skarbu Państwa w dwu obrębach leśnych: Nisko i Rudnik. Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa z uwzględnieniem lasów wszystkich form własności wynosi 36,5%.

Lasy gospodarcze zajmują 55,4%% powierzchni leśnej Nadleśnictwa, pozostałe to lasy ochronne. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna z udziałem rzeczywistym masowym 82,9% i powierzchniowym 82,2%.

Na terenie Nadleśnictwa brak jest rezerwatów przyrody.

Istniejące formy ochrony na gruntach Nadleśnictwa to:

Obszary Natura 2000:

-OSO Puszcza Sandomierska PLB180005,

-OZW Dolina Dolnego Sanu PLH180020,

oraz obszar potencjalny SOOS Enklawy Puszczy Sandomierskiej.

Na obszarach tych stwierdzono występowanie 4 siedlisk przyrodniczych:

-6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie,

-9170 Grąd subkontynentalny,

-91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe,

-91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe

Poza tym na terenie Nadleśnictwa jest:

7 pomników przyrody,

123 gatunków objętych ochroną ścisłą, w tym: 1 gatunek grzyba, 11 gat. roślin, 111 gat. zwierząt,

7 gatunków objętych ochroną częściową, w tym: 4 gat. roślin naczyniowych,

i 3 gat. ssaków,

1 strefa ochronna ptaków.

Na siedliskach „naturowych” nie zaprojektowano zabiegów, które mogłyby naruszyć ich stan lub spowodować ich zanik.

Projekt Planu w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszaru Natura 2000. Chronione przez zapisy Projektu Planu w podobny sposób są

zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

W lasach Nadleśnictwa Rudnik występuje 26 gatunków drzewiastych, w tym 17 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, w Projekcie Planu u.l. zadbano o właściwy dobór gatunków w uprawach, uwzględniając nie tylko gatunki główne i domieszkowe, ale też biocenotyczne i fitomelioracyjne. W przyjętych orientacyjnych składach gatunkowych upraw uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu nadleśnictwa.

Analizę rozwiązań alternatywnych o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku... , wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas posiedzenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno Gospodarczej.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę planowanych w Projekcie PUL dla Nadleśnictwa Rudnik, działań na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w projekcie PUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że nie przewiduje się sytuacji, w której zapisy Projektu Planu naruszają zakazy o których mowa w art. 52. ust.1 pkt 1, 3-5 i 11 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. z późn. zm. tj. umyślnego zabijania, okaleczania i chwytania chronionych gatunków, umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, nor, lęgówisk, żeremi, zimowisk, i innych schronień, umyślnego płoszenia i niepokojenia.

Charakter działań przewidzianych w PPUL tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że nie zagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania.

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Rudnik oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy, można stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudnik i ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania projektu planu na środowisko przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

3. Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad projektem planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudnik odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony,
- uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu oraz wypracowanie wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu,
- opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy,
- projektu lasów ochronnych,
- projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu.

Nadleśnictwo prowadzi w szerokim pojęciu działalność edukacyjną w zakresie upowszechniania wiedzy o środowisku leśnym oraz o wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej, podnoszenia świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania ze wszystkich funkcji lasu oraz budowania zaufania społecznego do działalności zawodowej leśników.

- Posiedzenie Komisji Założeń Planu odbyło się w dniu 17 listopada 2009 r.

Celem zwołania KZP było określenie parametrów robót terenowych m.in. w zakresie: podziału lasów ze względu na dominujące funkcje /lasy ochronne, lasy gospodarcze/, aktualizacji zasięgu lasów chronionych, ustalenia i uzgadnianie cech drzewostanów, wyróżnienia gospodarstw /specjalne, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe, przebudowy/ z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy, wykonywania inwentaryzacji lasu do planu urządzenia, przyjęcia wieków rębności dla głównych gatunków lasotwórczych w obrębach leśnych, projektowania użytkowania rębego i przedrębego, planowania hodowlanego z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej, użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego, rekreacyjnego zagospodarowania lasu, ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, specyficznych zagadnień dotyczących inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej /w tym: średni okres odnowienia w gospodarstwie, przewidywany procent uszkodzeń młodego pokolenia w drzewostanach KO i KDO/.

Obrady prowadzone były w formie dyskusji.

Ustalenia Komisji zawarte zostały w Protokóle.

Uczestnicy biorący udział w posiedzeniu Komisji nie wnieśli zastrzeżeń do ustaleń zawartych w Protokóle.

Protokół z KZP został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie. Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii.

- Narada Techniczno-Gospodarcza odbyła się w dniu 15 grudnia 2011 r. której podstawowym zadaniem było sformułowanie Projektu planu urządzenia lasu oraz akceptacja sporządzonej Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Dokonano również oceny gospodarki minionego okresu,

Obrady prowadzone były w formie dyskusji.

Z przebiegu posiedzenia został sporządzony Protokół ustaleń.

Protokół z NTG został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie. Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii.

- Komisja Projektu Planu

Posiedzenie KPP odbyło się w dniu 17 kwietnia 2012 r. i posiadało charakter debaty publicznej. Ogłoszenie o terminie posiedzenia zostało zamieszczone w dniu 06-04-2012 r. w prasie lokalnej „Echa Dnia” oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie.

Komisja m.in. stwierdziła, że została zapewniona dla społeczeństwa możliwość zapoznania się z dokumentami dotyczącymi sporządzanego planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudnik na każdym etapie opracowywania dokumentu, w tym możliwość wniesienia uwag, opinii i wniosków. Stwierdziła również, że w trakcie prowadzonych konsultacji nie zgłoszono uwag, opinii i wniosków związanych z opracowywanym Projektem planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Rudnik.

- Projekt lasów ochronnych

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Zarządzeniem nr 195 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 21 sierpnia 1995 r.

Projekt lokalizacji lasów ochronnych zgodnie z Ustawą o lasach – art. 16 ust. 2 poddany był opiniowaniu przez rady gmin.

Lasy ochronne zostały ustanowione na ogólnej powierzchni 7 031,09 ha.

- Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko

Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu i konsultacji społecznych od dnia 09 lutego 2012 roku na okres 21 dni w siedzibie Nadleśnictwa Rudnik. Wiadomość o procesie konsultacji projektu planu zamieszczono w prasie lokalnej – „Echa Dnia”, opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Nadleśnictwa. W okresie wyłożenia każdy miał możliwość zapoznania się z materiałami oraz wpisać swoją opinię na temat przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W ustawowym terminie nie wpłynęły żadne uwagi, czy wnioski na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Równocześnie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z projektem PUL dla Nadleśnictwa Rudnik zostały przesłane do RDOŚ i PWIS w Rzeszowie z prośbą o wydanie opinii.

4. Opinie właściwych organów (RDOŚ w Rzeszowie i PWIS w Rzeszowie)

W dniu 21-05-2009 r. RDLP w Lublinie wystąpiła do RDOŚ w Rzeszowie i PWIS w Rzeszowie z wnioskiem o odstąpienie od sporządzania Prognozy oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Rudnik. Na odstąpienie od sporządzania Prognozy nie wyrażono zgody.

Wobec powyższego Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie wystąpiła z wnioskiem o **uzgodnienie** zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudnik – pisma RDLP w Lublinie do RDOŚ w Rzeszowie i do PWIS w Rzeszowie nr ZZ 7014-5/2009/10 z dnia 04-10-2010 r.

W odpowiedzi:

- PWIS w Rzeszowie dokonał uzgodnienia – pismo nr SNZ.465-94/10 z dnia 13-10-2010 r.
- RDOŚ w Rzeszowie dokonał uzgodnienia pismem z dnia 24-11-2010 r., znak: RDOŚ-18-WOOS-7041-8-33/3/10is

W dniu 06-02-2012 r. RDLP w Lublinie wystąpiła do RDOŚ w Rzeszowie i PWIS w Rzeszowie z wnioskiem o zaopiniowanie PPUL wraz z POŚ dla Nadleśnictwa Rudnik.

W odpowiedzi:

- PWIS w Rzeszowie wydał opinię pismem z dnia 14-02-2012 r., znak: SNZ.9020.4.13.2012.EP
- RDOŚ w Rzeszowie w swej opinii z dnia 13-03-2012 r., znak: WPN.410.1.13.2012.RJ-3 zawarł szereg uwag do złożonych do zaopiniowania materiałów, informując w zakończeniu, że „... projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko opracowany na lata 2012-2021 dla Nadleśnictwa Rudnik w obecnej formie opiniuję negatywnie”.

Stosownie do opinii prawnej /w załączeniu/ należy stwierdzić, że w przedmiotowej sprawie został spełniony wymóg poddania projektu Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko opiniowaniu przez właściwy organ, a wyrażone stanowisko przez RDOŚ w Rzeszowie jest w istocie opinią wyrażoną zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Samo już wyrażenie stanowiska, wskazanie zastrzeżeń do projektu dokumentu jest przedmiotową opinią. Opinia wydawana na podstawie art. 54 w/w

ustawy ma charakter jednorazowy, a organ nie jest uprawniony do wielokrotnego zajmowania stanowiska w odniesieniu do tego samego projektu dokumentu. RDLP w Lublinie ustosunkowało się do uwag zawartych w ww. opinii w piśmie do RDOŚ znak: ZO-7014-POŚ-2/12, z dnia 11.04.2012r.

Część uwag zawartych w ww. opinii uznano za zasadne i zostały one uwzględnione poprzez wniesienie do Prognozy, a mianowicie:

- ✓ w tab. 19 poprawiono błędnie wpisaną nazwę siedliska przyrodniczego grąd subkontynentalny (9170) na łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (91FO),
- ✓ w tab. 25 poprawiono omyłkowo przyporządkowane dane dotyczące siedliska 91EO do siedliska 91FO,
- ✓ usunięto ocenę dotyczącą ilości martwego drewna na siedlisku przyrodniczym niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (6510),
- ✓ uaktualniono wykaz aktów prawnych.

Pozostałe, przytoczone poniżej uwagi i zastrzeżenia RDOŚ w Rzeszowie nie znajdują uzasadnienia jako że są niezgodne z obowiązującymi przepisami, zasadami a nawet wcześniejszymi uzgodnieniami dokonanyymi przez organ opiniujący:

Zaproponowane w projekcie PUL dla Nadleśnictwa Rudnik gospodarcze typy drzewostanów oraz składy gatunkowe upraw, zdaniem RDOŚ w Rzeszowie są niezgodne z pożądanymi składami gatunkowymi leśnych siedlisk przyrodniczych. W szczególności dotyczy to pominięcia graba w składzie gatunkowym upraw na obszarze siedliska przyrodniczego grądu subkontynentalnego (9170).

Otóż autor prognozy (rozdz. 3.2.2) podkreślił, że w GTD wskazano jedynie ramowe, główne gatunki pierwszego piętra drzewostanu. Nie wyklucza to jednocześnie udziału w I piętrze graba w ramach planowanej domieszki. Na na dobrze zdiagnozowanym siedlisku przyrodniczym grądu subkontynentalnego (9170), który posiada ogromny potencjał do odnawiania się i tworzenia dolnego piętra drzewostanu, zawsze wytworzy się typ lasu grabowo-dębowy z drzewostanem wielopiętrowym. Głównym gatunkiem pierwszego piętra będzie zazwyczaj dąb szypułkowy, zaś w dobrze wykształconych warstwach II piętra, podrostu i podszytu dominować będzie grab. Gatunek ten z łatwością odnawia się naturalnie i jest bardzo ekspansywny, w wyniku czego jego udział w drzewostanie zostanie osiągnięty poprzez odnowienie naturalne oraz prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych.

Ponadto należy podkreślić, że w POP w rozdziale pt. *Wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego.....*, w odniesieniu do leśnych siedlisk przyrodniczych w obszarach Natura 2000 (grąd subkontynentalny – 9170; łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe - 91EO; łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe - 91FO) zawarte zostało zalecenie stosowania składów gatunkowych upraw zgodnych z siedliskiem przyrodniczym. Zalecenie takie zawiera również prognoza oddziaływania na środowisko (tab. 43). W związku z powyższym możliwe będzie, w miarę lokalnych potrzeb, korygowanie składów gatunkowych upraw. Autor Prognozy w tekście zawartym w rozdziale 3.2.2 podkreśla, że orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych typów siedliskowych lasu należy traktować jako ramowy wyznacznik składu gatunkowego, który może być korygowany przez nadleśniczego w nawiązaniu do konkretnych możliwości siedliska. Zapisy Zasad Hodowli Lasu umożliwiają mu takie zmiany składów gatunkowych upraw, zwłaszcza w uprawach z odnowień naturalnych oraz na małych powierzchniach. Taki zapis daje duże możliwości elastycznego podejścia i zapewnia, że w trakcie realizacji zaplanowanych zabiegów gospodarczych nie nastąpi pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych.

Podanie, jako przykładu pogorszenia stanu siedliska przyrodniczego poprzez wykonanie zabiegów w oddz. 96d.

Przedstawiony zarzut nie znajduje uzasadnienia, ponieważ prace odnowieniowe w oddz. 96d zostały wykonane wiosną 2009 r. gdy wyłączenie to nie wchodziło w skład

proponowanego obszaru Natura 2000 „Enklawy Puszczy Sandomierskiej”; obszar ten nie wymagał szczególnego traktowania gdyż siedliska poza obszarami Natura 2000 (siedliskowymi) nie mają statusu siedlisk przyrodniczych i nie są przedmiotami ochrony. Ponadto w oddziale 96d występuje gleba bielkowa właściwa, wytworzona z piasków luźnych i słabogliniastych co poddaje pod wątpliwość poprawność zinwentaryzowania w tym wydzieleniu siedliska przyrodniczego grąd subkontynentalny – 9170.

Opinia RDOŚ w Rzeszowie zawiera stwierdzenie, że prognoza oddziaływania na środowisko, w dziale dotyczącym wpływu zaplanowanych zabiegów gospodarczych na przedmioty ochrony, dla których został wyznaczony obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”, została zawężona tylko do gatunków, które stwierdzono w ramach przeprowadzonej na zlecenie GDOŚ inwentaryzacji oraz zawiera propozycję uzupełnienia prognozy oddziaływania na środowisko o analizę wpływu zaplanowanych zabiegów gospodarczych na siedliska, które mogą być istotne dla gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony OSOP Natura 2000: „Puszcza Sandomierska”. Analiza powinna zostać wykonana w oparciu o opisy taksacyjne drzewostanów, wiedzę o wymaganiach ekologicznych gatunków oraz analogię do miejsc, na których wykazano gatunki chronione.

Przy określaniu zakresu prognozy oddziaływania na środowisko istotne znaczenie mają zapisy ustawy o ochronie przyrody, w szczególności art. 33, ust. 1, pkt. 1. Na podstawie tych przepisów należy stwierdzić, że prognoza powinna zawierać w szczególności analizę wpływu zaplanowanych zabiegów gospodarczych na siedliska gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary Natura 2000. Stanowisko takie potwierdza również opinia RDOŚ w Rzeszowie, w której znajduje się następujące stwierdzenie: „Podstawowym założeniem przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego planu jest analiza wpływu zaplanowanych zabiegów w formie szczegółowych wskazań gospodarczych na elementy środowiska naturalnego, a w szczególności na siedliska przyrodnicze oraz siedliska gatunków roślin i zwierząt, dla których zostały wyznaczone obszary Natura 2000.”

Pojęcie: siedlisko zwierząt, zostało zdefiniowane w art. 5 pkt.18 ustawy o ochronie przyrody. Jest nim: obszar występowania zwierząt w ciągu całego życia lub dowolnym stadium ich rozwoju. Nie są, więc siedliskiem ptaków „siedliska, które mogą być istotne dla gatunków ptaków” określone w oparciu o opisy taksacyjne drzewostanów, wiedzę o wymaganiach ekologicznych gatunków oraz analogię do miejsc, na których wykazano gatunki chronione. Z tego względu nie jest uzasadnione żądanie, aby prognoza oddziaływania na środowisko została rozszerzona o analizę wpływu oddziaływania planowanych zabiegów gospodarczych na takie obszary.

Analiza wpływu zaplanowanych zabiegów gospodarczych na gatunki ptaków i ich siedliska, będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000: „Puszcza Sandomierska” została przeprowadzona w rozdziale 3.1.1.2 prognozy. Uwzględnia ona gatunki ptaków i ich siedliska, których występowanie na gruntach zarządzanych przez LP zostało stwierdzone podczas inwentaryzacji przeprowadzonej na zlecenie GDOŚ. Zakres tej analizy jest zgodny z uzgodnieniem RDOŚ w Rzeszowie zawartym w piśmie Zn. RDOŚ-18-WOOS-7041-8-32/3/10/is z dnia 24.11.2012r.

„Nadleśnictwo Rudnik to obszar występowania wilka, gatunku podlegającego ochronie ścisłej oraz będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, dla którego wskazano dwa miejsca występowania ze wskazówką ograniczenia negatywnego wpływu zapisów planu poprzez ustalenie strefy ochrony okresowej.”

W rzeczywistości, wilk na terenie Nadleśnictwa Rudnik jest gatunkiem przechodnim, był obserwowany na linii oddziałowej (w sąsiedztwie oddz. 177a i 203a) jako 2 pojedyncze osobniki. Dotychczas nie stwierdzono, aby wilk na terenie Nadleśnictwa Rudnik miał stałe miejsca bytowania i wychowu młodych. W związku z tym należy

stwierdzić, że prawidłowo autor prognozy ocenił wpływ zapisów projektu PUL na wilka, jako obojętny.

„Regionalny dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie informuje, iż na dzień 1 stycznia 2012 r. obowiązywało nowe rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. nr 237, poz. 1419) wprowadzające istotne zmiany w zakresie ochrony gatunkowej zwierząt. Tutejszy Organ informuje, iż w świetle ww. rozporządzenia nie obowiązują już odstępstwa od zakazów, dotyczących wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów o których mowa w ww. rozporządzeniu – niemniej jednak zapisy Tab. 22 dopuszczają takie odstępstwa.”

Wykaz aktów prawnych został uaktualniony. Jednakże pomimo umieszczenia w wykazie literatury rozporządzenia Ministra Środowiska z 28.09.2004r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną, autor prognozy nie powołuje się na zapisy w/w rozporządzenia (§8) zezwalające na odstępstwa od zakazów dotyczących chronionych zwierząt i wynikające z prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej.

W nawiązaniu do przepisów art. 52a ustawy o ochronie przyrody, w prognozie przeanalizowano wpływ realizacji projektu Planu na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska. W wyniku tej analizy wykluczono znacząco negatywny wpływ realizacji projektu Planu na populacje tych gatunków i ich siedliska, a tym samym wykluczono możliwość naruszenia zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1, 3-5 i 11 ustawy o ochronie przyrody. Zagadnienie to zostało szczegółowo przedstawione w rozdziale 3.2.5.1 Prognozy.

„Również błędem interpretacji przepisów jest zapis Programu Ochrony Przyrody wskazujący, iż to Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska zlecał będzie wykonanie zadań z zakresu ochrony czynnej w stosunku do chronionych gatunków roślin i grzybów (Tab. 43)....”

Powyższe stwierdzenie jest bezpodstawne. Obowiązki Nadleśniczego określa ustawa o lasach. Z przepisów w/w ustawy, w szczególności art. 35 i 7 wynika, że do obowiązków Nadleśniczego należy prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Zadania z zakresu czynnej ochrony roślin i grzybów powinny być wykonywane na podstawie programów ochrony opracowywanych przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na podstawie art. 57 ustawy o ochronie przyrody. Programy te powinny określać między innymi wysokość kosztów związanych z wykonywaniem zabiegów ochronnych oraz określać sposób ich pokrycia.

Jednocześnie RDLP w Lublinie informuje, że „Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Rudnik na lata 2012-2021” opracowywana była pod kierunkiem naukowym dr hab. Bogdana Lorensa i dr Tadeusza Grądziała, którzy w swych opiniach stwierdzili, że analizy przeprowadzone zostały wnikliwie i szczegółowo, a ocena zapisów projektu PUL i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia ich negatywnego oddziaływania są prawidłowe.

W naszej ocenie, Projekt Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Rudnik na lata 2012 – 2021 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko w przedstawionej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym różnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten będzie realizowany przez ustalone zadania szczegółowe.

5. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeśli zostało przeprowadzone

Nadleśnictwo Rudnik położone jest w znacznym oddaleniu od granicy państwowej. Zasięg i charakter projektowanych w Projekcie planu urządzenia lasu działań nie przewiduje sytuacji, w których mogłoby wystąpić jakiekolwiek oddziaływanie transgraniczne.

6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitorowanie realizacji zadań określonych w decyzji Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Rudnik przeprowadzane będzie z wykorzystaniem systemu kontroli istniejącego w Lasach Państwowych.

- jednorazowo pod koniec obowiązywania PUL, w procedurze analizy gospodarki przeszłej z wykorzystaniem danych „nowej” taksacji, wyników kontroli Inspekcji Lasów Państwowych i analiz Zakładu Ochrony Lasu,
- Inspekcja Lasów Państwowych przeprowadza kontrole w ramach obowiązujących wytycznych. Kontrolowana jest cała działalność nadleśnictwa m.in. realizacja planu urządzenia lasu, prawidłowość wykonania zabiegów hodowlanych, działania z zakresu ochrony lasu i ochrony przyrody.
- Wydział Kontroli RDLP sprawdza wykonanie zaleceń pokontrolnych oraz wykonuje kontrole problemowe,
- wydziały merytoryczne wykonują kontrole problemowe i kontrole bieżące w zakresie swojego działania,
- w nadleśnictwie prowadzone są kontrole wewnętrzne przez kierownictwo jednostki

Reasumując:

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudnik opracowany na lata 2012-2021 został wykonany zgodnie z przepisami prawa oraz zasadami zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. Został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Przyjęte rozwiązania godzą potrzeby ochrony środowiska, społeczne i działania gospodarcze. Projekt ten akceptuję i przedstawiam do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

DYREKTOR

mgr inż. Andrzej Kruczek

Załączniki:

1. Opinia PWIS w Rzeszowie SNZ.9020.4.13.2012.EP,
2. Opinia RDOŚ w Rzeszowie WPN.410.1.13.2012.RJ-3,
3. Odpowiedź RDLP dot. opinii RDOŚ,
4. Opinia prawna dot. wymogu opiniowania.

Załącznik do pisma ZS.6004.1.2015

Podsumowanie

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. [tekst jednolity Dz.U.z 2013 poz 1235 z późn. zm.]

1. Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.Urz. WEL 197 z 21.07.2001),
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października, 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej **ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku**, wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozumianej, jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów, „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” (art. 46 ww. Ustawy).

Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu planu u.l. mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przetransponowana Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubartów został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu, Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie korekty Instrukcji Urządzania Lasu.

Umowa na wykonanie Projektu planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z BULIGL Oddział w Lublinie na podstawie obowiązujących regulacji prawnych. Fakt zawarcia umowy został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubartów nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz.U. 2014 poz. 1153), trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Realizuje się to w Nadleśnictwie poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy, w oparciu o typy drzewostanów, określone na podstawie rozpoznania siedliskowego,
- skuteczną ochronę cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nieobjętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej,
- zabezpieczenia takiej ilości zasobów leśnych, która zapewnia prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych,
- najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach w tym preferowanie naturalnego procesu odnawiania lasu,
- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- uwzględnienie na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki oraz społecznych i ochronnych potrzebowań.

W Nadleśnictwie Lubartów głównym celem projektu Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi

między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych /siedliskowej i ptasiej/, konwencjach /o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej/, programach /Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej/.

Brak realizacji projektu Planu niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca, jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych.

Nadleśnictwo Lubartów obejmuje powierzchnię 13436,18 ha gruntów Skarbu Państwa w dwu obrębach leśnych: Lubartów i Kozłówka. Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa z uwzględnieniem lasów wszystkich form własności wynosi 23,38%.

Lasy gospodarcze zajmują 65,88% powierzchni leśnej Nadleśnictwa, pozostałe - to lasy ochronne i rezerwy. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna z udziałem rzeczywistym masowym 71,89 % i powierzchniowym 64,05%.

Na terenie Nadleśnictwa występują:

- 1 rezerwat przyrody,
- 3 parki krajobrazowe z otuliną,
- 2 obszary chronionego krajobrazu
- 6 pomników przyrody,
- 13 użytków ekologicznych,
- 7 stref ochronnych wokół miejsc bytowania i rozrodu zwierząt podlegających ochronie,

Obszary Natura 2000:

- OSO Dolina Tyśmienicy PLB 060004 o powierzchni ogólnej 7363,7ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 35,44 ha
- OSO Lasy Parczewskie PLB060006 o ogólnej powierzchni 14024,3 ha, w tym powierzchnia w zasięgu Nadleśnictwa 33,95 ha.
- OZW Dolny Wieprz PLH 060051 o ogólnej powierzchni 8182,30 ha, w tym powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa 7,07ha.
- OZW Ostoja Parczewska PLH060107 o powierzchni ogółem 3591,53 ha w tym na gruntach Nadleśnictwa 10,31 ha.

Na siedliskach „naturowych” nie zaprojektowano zabiegów, które mogłyby naruszyć ich stan lub spowodować ich zanik.

W lasach Nadleśnictwa Lubartów występuje 34 gatunki drzewiaste, w tym 13 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, w Projekcie PUL zadbano o właściwy dobór gatunków w uprawach, uwzględniając nie tylko gatunki główne i domieszkowe, ale też biocenotyczne i fitomelioracyjne. W przyjętych orientacyjnych składach gatunkowych upraw uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu nadleśnictwa.

Przy tworzeniu *Planu* na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Variantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast variantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas posiedzenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno Gospodarczej

Rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić realizację czterech ustawowych celów gospodarki leśnej. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębного w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Projekt Planu w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszaru Natura 2000. Chronione przez zapisy Projektu Planu w podobny sposób są zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Analizę rozwiązań alternatywnych, o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku..., wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę planowanych w Projekcie PUL dla Nadleśnictwa Lubartów, działań na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w projekcie PUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że nie przewiduje się sytuacji, w której zapisy Projektu Planu naruszają zakazy, o których mowa w art. 52. ust.1 pkt 1, 3-5 i 11 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. z późn. zm. tj. umyślnego zabijania, okaleczania i chwytania chronionych gatunków, umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, nor, lęgówisk, żeremi, zimowisk, i innych schronień, umyślnego płoszenia i niepokożenia.

Charakter działań przewidzianych w PPUL tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że niezagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania.

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubartów oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy, można stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubartów i ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania projektu planu na środowisko przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

3. Uzasadnienie zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa

Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad projektem planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubartów odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony,
- uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu oraz wypracowanie wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu,
- opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy,
- projektu lasów ochronnych,
- projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu.

Nadleśnictwo prowadzi w szerokim pojęciu działalność edukacyjną zlokalizowana jest w siedzibie Nadleśnictwa, ścieżki edukacyjno - przyrodniczo, konkursy i imprezy o tematyce przyrodniczej, terenowe lekcje przyrody, prelekcje na terenie szkół itp./.

- **Posiedzenie Komisji Założeń Planu** odbyło się w dniu 24.05.2012r roku. Celem zwołania KZP było określenie parametrów robót terenowych m.in. w zakresie: podziału lasów ze względu na dominujące funkcje /lasy ochronne, lasy gospodarcze/, aktualizacji zasięgu lasów chronionych, ustalenia i uzgadnianie cech drzewostanów, wyróżnienia gospodarstw /specjalne, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe, przebudowy/ z uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy, wykonywania inwentaryzacji lasu do planu urządzenia, przyjęcia wieków rębności dla głównych gatunków lasotwórczych w obrębach leśnych, projektowania użytkowania rębego i przedrębego, planowania hodowlanego z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej, użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego, rekreacyjnego zagospodarowania lasu, ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, specyficznych zagadnień dotyczących inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej /w tym: średni okres odnowienia w gospodarstwie, przewidywany procent uszkodzeń młodego pokolenia w drzewostanach KO i KDO/.

Obrady prowadzone było w formie dyskusji.

Ustalenia Komisji zawarte zostały w Protokóle.

Uczestnicy biorący udział w posiedzeniu Komisji nie wnieśli zastrzeżeń do ustaleń zawartych w Protokóle.

Protokół z KZP został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie.

Do zamieszczonego Protokołu nie zgłoszono żadnych uwag, wniosków ani opinii.

- **Narada Techniczno-Gospodarcza** odbyła się w dniu 9.12.2014 roku, której podstawowym zadaniem było sformułowanie Projektu planu urządzenia lasu oraz akceptacja sporządzonej Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000. Dokonano również oceny gospodarki minionego okresu. Obrady prowadzone były w formie dyskusji. Z przebiegu posiedzenia został sporządzony Protokół ustaleń.

W obradach uczestniczyli przedstawiciele między innymi: RDOŚ w Lublinie, Koła Łowieckiego i Zakładów Usług Leśnych. Zaproszeni do wzięcia udziału w obradach przedstawiciele: Ministerstwa Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, i wykonawcy projektu planu urządzenia lasu. Za pośrednictwem Nadleśnictwa, o komisji powiadomione zostały zgodnie z posiadaną wiedzą urzędy i samorządy oraz instytucje i organizacje zainteresowane gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach Nadleśnictwa.

- **Komisja Projektu Planu [KPP]** odbyła się w dniu **29.04.2015 rok**. W trakcie obrad przedstawiono dane z zakresu PPUL wraz z programem ochrony przyrody. Wskazano, że z uwagi na nie jednoznaczne zapisy w treści opinii RDOŚ z dnia 17.03.2015 roku zn. spr. WPN.611.15.2012.JW cyt. „W prognozie oddziaływania na środowisko jest między innymi brak komentarza do niskiego wskaźnika drewna martwego na siedliskach przyrodniczych, zmiany siedlisk przyrodniczych w efekcie realizacji zaplanowanych zabiegów gospodarczych”, Dyrektor RDLP zwołał posiedzenie KPP dla Nadleśnictwa Lubartów. Nie wniesiono uwag krytycznych. Opinie uczestników podkreślały przede wszystkim: szczegółowość opracowania, rzetelność przeprowadzonej inwentaryzacji, dbałość o zachowanie bioróżnorodności i o umiejętne połączenie w opracowaniu wymagań ochrony przyrody z czynnościami gospodarczymi.

W prasie lokalnej [Dziennik wschodni] oraz BIP podano do publicznej wiadomości informację o zwołaniu KPP. Ponadto skierowano zaproszenie na piśmie do RDOŚ w Lublinie. Przedstawiciel RDOŚ nie wziął udziału w posiedzeniu KPP RDOŚ w Lublinie.

- **Projekt lasów ochronnych**

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Decyzją Ministra Środowiska z dnia 20.09.2004 roku znak spr. DL.lp-0233-19/04 w sprawie uznania lasów za ochronne.

Projekt lokalizacji lasów ochronnych zgodnie z Ustawą o lasach – art. 16 ust. 2 poddany był opiniowaniu przez rady gmin.

Lasy ochronne zostały ustanowione na ogólnej powierzchni 4350 ha w kategoriach wiodących: lasy wodochronne, lasy glebochronne, lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa, Państwa, lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie, lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, lasy stanowiące drzewostany nasienne wyłączone.

- **Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko** Projekt planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu i konsultacji społecznych od dnia 5 lutego 2015 roku na okres 21 dni w siedzibie Nadleśnictwa Lubartów. Wiadomość o procesie konsultacji projektu planu zamieszczono w prasie lokalnej – „Dziennik Wschodni”, opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej RDLP w Lublinie, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Nadleśnictwa. W okresie wyłożenia każdy miał możliwość zapoznania się z materiałami oraz wpisać swoją opinię na temat przedsięwzięć z zakresu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

W ustawowym terminie nie wpłynęły żadne uwagi, czy wnioski na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Równocześnie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z projektem PUL dla Nadleśnictwa Lubartów zostały przesłane do RDOŚ i LPWiŚ w Lublinie z prośbą o wydanie opinii.

4. Opinie właściwych organów (RDOŚ w Lublinie i LPWiŚ w Lublinie)

W dniu 24.07.2012 r. RDLP w Lublinie wystąpiła do właściwych organów (z mocy ustawy) został wystosowany **wniosek o uzgodnienie** zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu

odpowiedź:

- LPWiŚ w Lublinie dokonał uzgodnienia – pismo znak. DNS-NZ.7016.43.2012.GT z dnia 31.07.2012r.,
- RDOŚ w Lublinie dokonał uzgodnienia, po złożeniu przez RDLP w Lublinie w dniu 11.09.2012 roku wniosku o niezwłoczne załatwienie sprawy - pismo znak WPN.611.15.2012.JW z dnia 27.08.2012r. [data wpływu do RDLP w Lublinie 17.09.2012r]

Uzgodnienia powyższe zostały opublikowane na stronach BIP RDLP w Lublinie.

W dniu 14.01.2015 r. RDLP w Lublinie przekazała dokumentację oraz wniosek o wydanie opinii w sprawie projektu planu urządzenia lasu.

odpowiedź:

- LPWIS w Lublinie wydał pozytywną opinię – pismo zn.r DNS-NZ.7016.9.2015.AS z dnia 23.01.2015 r,
- RDOŚ w Lublinie pismem zn. WPN.611.15.2012.JW z dnia 17.03.2015 roku przekazała opinię w przedmiotowej sprawie. cyt. „W prognozie oddziaływania na środowisko jest między innymi brak komentarza do niskiego wskaźnika drewna martwego na siedliskach przyrodniczych, zmiany siedlisk przyrodniczych w efekcie realizacji zaplanowanych zabiegów gospodarczych”,

Wobec powyższego RDLP w Lublinie w piśmie do RDOŚ, znak: ZO – 7014 –POŚ – 6/12, z dnia 10.04.2015r przedstawiała stanowisko dotyczące kwestii poruszonych w w/w opinii:

1. Odnosząc się do uwagi dotyczącej ilości martwego drewna RDLP w Lublinie wyjaśnia, że zasoby martwego drewna zostały zinwentaryzowane zgodnie z IUL Cz. I Rozdz. II pkt 5. Stosując algorytm inwentaryzacji drewna martwego losuje się, co dziesiątą powierzchnię próbną, na której należy dokonać pomiaru martwego drewna martwego. W Nadleśnictwie Lubartów pomiaru dokonano na 216 powierzchniach. Średni zapas w Nadleśnictwie zakumulowanego drewna martwego wyniósł 2,81 m³/ha powierzchni zalesionej objętej pomiarem, co daje ok. 33 tys. m³ grubizny drewna martwego w Nadleśnictwie. Pomiarem objęto również siedliska przyrodnicze, w których zasoby martwego drewna były ponad dwukrotnie większe niż w pozostałych drzewostanach – wynoszą 6,96 m³/ha. W opinii wykonawcy prognozy taka ilość martwego drewna jest pochodną struktury siedliskowej i gatunkowej drzewostanów występujących w Nadleśnictwie Lubartów.

W rozdziale 6 w POP pt. „Wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego, regulacji użytkowania zasobów oraz wykonywania prac leśnych” zostały ujęte zapisy, które przyczynią się do zwiększenia w przyszłości zasobów martwego drewna. Są to następujące zalecenia:

- „- pozostawianie w lesie jak największej biomasy (części stojących drzew martwych, połamanych, wykrótów, gałęzi, igliwia i kory), o ile nie jest to sprzeczne z zasadami ochrony lasu, (...)
- pozostawianie starych drzew w drzewostanach oraz drzew dziuplastych i gatunków o miękkim drewnie, (...)
- pozostawianie kęp starodrzewu (biogrup) na zrębach - zgodnie z zapisami zawartymi w Zasadach Hodowli Lasu”.

Niezwykle istotne jest pozostawianie podczas prowadzenia cięć rębnych metodą rębni zupełnej, minimum 5% powierzchni drzewostanu bez użytkowania – w formie biogrup drzew i utrzymanie ich aż do biologicznej śmierci. Wydzielające się w biogrupach pojedyncze drzewa nie będą więc usuwane, lecz pozostawione w lesie jako zasoby martwego drewna. Stanowią one miejsce życia organizmów ksylobiontycznych. Przy wyznaczaniu biogrup zwraca się uwagę by w ich obrębie znalazły się drzewa dziuplaste, które są miejscem gniazdowania ptaków i bytowania ssaków.

Kolejnym zapisem w dokumentacji PPUL, który przyczyni się do zwiększenia martwego drewna jest przywołanie zasad Instrukcji Ochrony Lasu (w rozdz. 6 POP), które należy wdrażać do praktyki leśnej. W rozdziale 3.2, cz. I IOL tom I zapisano: „Jednym z zadań współczesnego leśnictwa wielofunkcyjnego jest gospodarka martwą materią organiczną w lesie. Drewno martwych drzew jest ważnym elementem ekosystemu leśnego, wpływającym korzystnie na fizyczne, chemiczne i biologiczne właściwości gleby, a także stwarzającym dobre warunki do rozwoju wielu organizmów. Większość zagrożonych i ginących gatunków leśnej fauny związana jest, przynajmniej w części swojego cyklu życiowego, ze starymi drzewami w różnym stanie fizjologicznym (od zdrowych, poprzez zamierające na pniu, do martwych), drzewami dziuplastymi i pniakami. Drzewa i rozkładające się drewno to ostoje i siedliska tysięcy leśnych organizmów (bakterii, grzybów, glonów, roślin naczyniowych, mięczaków, owadów, płazów, gadów, ptaków i drobnych ssaków). Organizmy te są

zagrożone m.in. wtedy, gdy zbyt rygorystycznie usuwa się z lasu posusz, złomy i wywroty, spala resztki porębowe czy gałęzie.”

W związku z tym Instrukcja Ochrony Lasu zaleca między innymi pozostawianie w lesie tzw. drzew biocenotycznych do ich biologicznej śmierci i naturalnego rozkładu.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że zapisy które znalazły się w projekcie PUL oraz ich stosowanie w praktyce przy pracach leśnych w dłuższej perspektywie czasowej przyczynią się do zwiększenia ilości drewna martwego w Nadleśnictwie Lubartów.

2. Wobec zawartej w opinii RDOŚ uwagi, że prognoza oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Lubartów została opracowana w oparciu o niepełne informacje na temat występowania chronionych gatunków zwierząt, przez co nie jest ona wiarygodna, RDLP w Lublinie zwraca uwagę, że informacje dotyczące występowania chronionych gatunków zwierząt oraz ocena wpływu projektu PUL na te gatunki znajdują się w rozdziale 2.7.11 oraz 3.2.5 prognozy. Projekt Planu Urządzenia Lasu jak również prognoza oddziaływania projektu PUL zostały opracowane stosownie do stanu wiedzy, istniejącego w momencie opracowywania tych dokumentów. Z tego względu w opracowaniach tych podana została precyzyjnie lokalizacja, liczebność i stan populacji tych gatunków zwierząt, dla których stan wiedzy pozwalał na przedstawienie takich informacji. W odniesieniu do pozostałych gatunków chronionych występujących dość licznie, w szczególności ptaków, autor prognozy sporządził analizę zbiorczą odnoszącą się do poszczególnych grup ptaków zasiedlających określone ekosystemy. W przypadku gatunków ptaków związanych z ekosystemami leśnymi przeprowadzono analizę w odniesieniu do grup gatunków o podobnych wymaganiach ekologicznych.

Wykonawca prognozy wyjaśnił, że pismem z dnia 5.09.2014 r. wystąpił z wnioskiem do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie o udostępnienie dokumentacji o występowaniu chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt. Wystąpił również z takim pismem do lokalnych organizacji i stowarzyszeń ekologicznych, urzędów gmin i starostw. Otrzymane informacje zawierały dane dotyczące lokalizacji natomiast nie zawierały żadnych danych szacunkowych dotyczących liczebności poszczególnych gatunków chronionych.

Faunę ptaków obszaru zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Lubartów zestawiono korzystając z obserwacji własnych, materiałów *Powszechnej Inwentaryzacji Przyrodniczej Gmin* z zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Lubartów oraz na podstawie Inwentaryzacji ornitologicznej obszaru Natura 2000 Dolina Tyśmienicy wykonanej w 2012 roku przez Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. W odniesieniu do chronionych gatunków ptaków wykonawca prognozy poddał szczegółowej analizie zapisy projektu PUL dotyczące znanych stanowisk 21 gatunków ptaków, dla których została określona dokładna lokalizacja (wydzielenie drzewostanowe), - tabela 49 Prognozy.

Gatunki występujące na terenie Nadleśnictwa, dla których nie posiadano danych dotyczących dokładnej lokalizacji, poddano analizie w oparciu o znajomość wykorzystywania różnych nisz ekologicznych w środowisku leśnym (rozd. 3.2.5 prognozy). Są to gatunki ptaków leśnych, lęgowych występujące licznie i regularnie w różnych częściach Nadleśnictwa.

RDLP w Lublinie podkreśla, że wykonawca prognozy przeprowadził ocenę wpływu zaplanowanych w projekcie PUL zadań z zakresu gospodarki leśnej na populacje poszczególnych gatunków ptaków chronionych oraz ich siedliska. Wskazał również na zapisane w Instrukcji Ochrony Lasu i Zasadach Hodowlanych sposoby postępowania mające na celu ochronę różnorodności przyrodniczej, które będą stosowane w trakcie realizacji zadań gospodarczych wynikających z PUL i przyczynią się do

zminimalizowania wpływu gospodarki leśnej na gatunki ptaków. Przy stosowaniu tych zaleceń zaplanowane w projekcie PUL zabiegi nie będą miały istotnego wpływu na gatunki ptaków oraz ich siedliska w obrębie Nadleśnictwa Lubartów.

Taki sposób postępowania jest zgodny ze stanowiskiem GDOŚ przedstawionym w piśmie z dnia 28.02.2011r. Zn. DOP-OZGIZ.024.7.2010.ep: *„W odniesieniu do ww. gatunków jak i pozostałych gatunków chronionych, możliwe jest dokonanie oceny oddziaływania zapisów PUL na grupy gatunków o podobnych wymaganiach ekologicznych, związanych z różnymi typami środowisk leśnych (i nieleśnych). Analizowanie z osobna każdego z gatunków chronionych nie jest konieczne, zwłaszcza w odniesieniu do części gatunków ptaków, ponieważ gros gatunków leśnych to w istocie gatunki pospolite, szeroko rozpowszechnione.”*

Odrębna analiza została przeprowadzona dla gatunków szczególnie rzadkich, u których przypadkowa śmierć nawet pojedynczych osobników może wpłynąć negatywnie na populację. Za gatunki takie uznano gatunki wymienione w załączniku nr 4 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 06.10.2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, tj. gatunki ptaków wymagające ustalenia stref ochrony ostoji, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania.

Dla gatunków tych przewiduje się stosowanie ograniczeń, w szczególności terminów wykonywania prac gospodarczych zgodnie z przepisami ochrony strefowej. W odniesieniu do tych gatunków, w POP znalazły się następujące zalecenia: *„cykliczna weryfikacja stref ochronnych, w przypadku stwierdzenia nowego miejsca gniazdowania natychmiast wstrzymać wszystkie prace w tym miejscu i rozpocząć procedurę tworzenia strefy ochronnej”*. Projekt PUL w odniesieniu do gatunków strefowych zakłada okresowe wstrzymanie czynności gospodarczych, zgodnie z wymogami ochrony strefowej, co zostało zapisane w Prognozie na str. 111 i w tab. 54.

Wykonawca prognozy nie potwierdza, że *„realizacja standardowych prac leśnych w okresie wegetacyjnym wpływa w sposób istotnie negatywny na populacje ptaków”*. Realizacja prac związanych z gospodarką leśną, zmierza do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i w tempie zapewniającym zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych. To właśnie gospodarka leśna oparta o PUL pozwala na harmonijne gospodarowanie zasobami leśnymi, zapewniając trwałe zachowanie bogactwa biologicznego w lasach i dostarczając przy tym społeczeństwu surowca drzewnego. Jest to zintegrowany sposób gospodarowania ekosystemami leśnymi, który daje gwarancję utrzymania trwałości lasów i ochrony przyrody, w tym również populacji ptaków. Potwierdzeniem tego faktu jest nie tylko zachowanie w lasach Nadleśnictwa Lubartów populacji ptaków występujących 10 lat temu i mających konkretną lokalizację w terenie, ale powiększenie ilości gatunków ptaków objętych ochroną ścisłą w stosunku do ubiegłego 10-lecia z 31 do 107 gatunków. W lasach Nadleśnictwa wyraźnie widoczny jest trend wzrostowy stwierdzonych, chronionych gatunków ptaków leśnych.

O braku negatywnego wpływu gospodarki leśnej na populacje ptaków świadczą również wyniki monitoringu ptaków opublikowane w opracowaniu Inspekcji Ochrony Środowiska pt. Biuletyn Monitoringu Przyrody. Monitoring Ptaków Polski w latach 2012-2013. W opracowaniu tym znajduje się następujące stwierdzenie: *„Od ponad dekady obserwowany jest wzrost liczebności ptaków leśnych i trend ten utrzymuje się nadal – populacje ptaków leśnych są obecnie średnio o 25% liczniejsze niż w roku 2000.”*

W rozdziale 7 pt. *Streszczenie prognozy* autor prognozy stwierdza, że przeprowadzone analizy wykluczają znacząco negatywny wpływ realizacji projektu PUL na populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania wspólnoty i chronionych gatunków ptaków raz ich siedliska, a tym samym wykluczają możliwość naruszania zakazów, o których mowa w art. 52 ust.1 pkt 1, 3-5, 11 ustawy o ochronie przyrody.

RDLP w Lublinie uważa, że brak jest podstaw do kwestionowania powyższego wniosku.

3. W kwestii występowania gatunków obcych w drzewostanach Nadleśnictwa Lubartów wykonawca projektu PUL wyjaśnił, że w ramach wykonywanej taksacji lasu były inwentaryzowane wszystkie gatunki drzew i krzewów występujące w drzewostanach, w warstwie drzew i w warstwie podszytu. Zostało zinwentaryzowanych 8 obcych gatunków. W tabeli 53 POP i 43 Prognozy zostały zestawione gatunki obce występujące w drzewostanie z udziałem co najmniej 5%. Wykazana powierzchnia 311,81 ha dotyczy całych wydziałów drzewostanów, w których grupowo lub pojedynczo występują gatunki drzew obcych, natomiast rzeczywista (zredukowana) powierzchnia występowania wynosi **65,56** ha (Ak – 3,31 ha, Dbc – 39,51 ha, Soc – 21,38 ha, Sob – 1,06 ha, Dg – 0,30 ha). W trakcie taksacji notowano również występowanie pojedynczych egzemplarzy drzew obcych oraz gatunki obce występujące w warstwie podszytu, przypisując informację o występowaniu tych gatunków do poszczególnych wyłączeń drzewostanowych. Dane te zostały zestawione w tab. 54 POP i 44 prognozy i zawierają powierzchnię całych wydziałów, w których gatunki obce występują. Rzeczywisty udział obcych gatunków jest zdecydowanie niższy niż wykazany w w/w tabelach, lecz nie ma możliwości dokładnego określenia powierzchni zredukowanych zajmowanych przez te gatunki. Udział ich określano opisowo: jako występujące pojedynczo, miejscami a w przypadku podszytu podając jedynie nazwę gatunku. Zapisane w taki sposób informacje o gatunkach obcych zawarte w opisach taksacyjnych są jedynie informacją o występowaniu ich w drzewostanach.

Gatunki obce głównie robinia akacjowa i dąb czerwony występują najczęściej w pasie przydrożnym dróg przebiegających przez kompleksy leśne i wzdłuż linii oddziałowych. Występują w formie pojedynczych egzemplarzy lub szpaleru drzew tworząc przejściową strefę pomiędzy ciągami drogowymi a drzewostanem. Gatunki te nie wnikają głęboko w drzewostan są jedynie w strefie brzegowej.

Czeremcha amerykańska występuje w warstwie podszytu. Jej występowanie wykazano na łącznej powierzchni 2179,80 ha. Jest to powierzchnia całych wyłączeń drzewostanowych. Występuje najczęściej na siedlisku boru świeżego razem z dębem czerwonym. Gatunki te występują głównie w strefach brzegowych drzewostanów, natomiast na siedliskach Bśw pojawiają się na całej powierzchni wydziałów drzewostanowych. Czeremcha amerykańska i dąb czerwony były wprowadzane do drzewostanów występujących na siedliskach borowych, jako podszyty, w celu polepszenia warunków siedliskowych. Aktualnie nie przewiduje się wprowadzania tych gatunków, w szczególności w formie podszytów. Czeremcha amerykańska jak również inne obce gatunki usuwane będą w ramach prowadzonych zabiegów melioracji agrotechnicznych, podczas prowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych i cięć rębnych, co zostało zapisane w prognozie.

4. Odpowiadając na uwagę dotyczącą użytkowania rębnych siedlisk przyrodniczych RDLP w Lublinie informuje, że wszystkie siedliska przyrodnicze stwierdzone w Nadleśnictwie Lubartów, w tym grąd subkontynentalny (9170) i łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (91F0) znajdują się poza

siedliskowymi obszarami Natura 2000 i nie są przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000. Mimo to, na etapie sporządzania planu cięć wzięto pod uwagę potrzeby hodowlane drzewostanów siedlisk przyrodniczych oraz uwzględniono sposoby postępowania zapewniające trwałość tych siedlisk. Dostosowano rodzaje i formy rębni do konkretnych drzewostanów oraz siedlisk przyrodniczych. W odniesieniu do siedliska grądu nie planuje się wykonywanie rębni zupełnych. Planowane cięcia rębne będą prowadzone rębiami złożonymi, które warunkują zachowanie siedliska we właściwym stanie. Na siedlisku łęgowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych (91F0) również zaplanowano użytkowanie rębne wyłącznie rębiami złożonymi, w tym rębnią częściową na powierzchni 8,70 ha oraz rębnią stopniową na 16,08 ha. Należy pamiętać, że w rębniach złożonych użytkowanie będzie prowadzone tylko w części powierzchni drzewostanu, na ogół na 30% – 40% powierzchni wyłączenia drzewostanowego. Projektowane na w/w siedliskach przyrodniczych rębnie mają na celu stworzenie korzystnych warunków środowiska leśnego do odnowienia lasu i rozwoju młodego pokolenia zgodnego z przyjętym typem drzewostanu dla siedliskowego typu lasu. Zastosowanie takiego sposobu postępowania odnowieniowego pozwoli na uzyskanie drzewostanów o złożonej strukturze przestrzennej i zróżnicowanym składzie gatunkowym. Tak więc, w dłuższej perspektywie stan zachowania siedlisk przyrodniczych powinien stale się poprawiać.

Istotne jest również to, że planowane użytkowanie rębne rozłożone jest na całą dekadę z zachowaniem ładu czasowego i przestrzennego przyjętego zgodnie ze sztuką urządzeniowo-leśną. Wykonawca prognozy ocenił, że zaplanowane w projekcie PUL zabiegi nie będą wywierały negatywnego wpływu na stan siedlisk przyrodniczych.

5. RDLP w Lublinie uważa, że podczas prac nad projektem PUL dla Nadleśnictwa Lubartów zostało spełnione zalecenie zawarte w punkcie 8 Ramowych wytycznych..., dotyczące „utajnienia” lokalizacji gatunków strefowych.

W Prognozie oraz na załączonych do niej mapach zostały zaznaczone jedynie zasięgi stref ochronnych ustanowionych na podstawie art. 60 ustawy o ochronie przyrody. Materiały te nie zawierają lokalizacji gatunków (gniazd), dla których te strefy ustanowiono.

W opinii RDLP w Lublinie informacja dotycząca zasięgu stref nie może być „utajniona”, bowiem byłoby to sprzeczne z intencją zapisów art. 60 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z tymi przepisami strefy ochronne ustanawia się poprzez wydanie decyzji administracyjnej przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz oznakowanie w terenie granic stref tablicami z odpowiednim napisem. Intencją ustawodawcy, z całą pewnością, było umożliwienie społeczeństwu zdobycia informacji o przebiegu granic stref ochronnych, bowiem jest to konieczne do przestrzegania zakazów obowiązujących w tych strefach, w szczególności zakazu przebywania osób.

Pragnę podkreślić, że „Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lubartów na lata 2015 - 2024 opracowywana była pod kierunkiem naukowym dr hab. Bogdana Lorensa, dr Tadeusza Grądziała i dr Jarosława Wiącka.

Dr hab. Bogdan Lorens w opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Opracowanie wyczerpująco omawia wszelkie aspekty potencjalnego wpływu realizacji Projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Lubartów na środowisko. Analizy przeprowadzone zostały wnikliwie i szczegółowo, a ocena prognoz i zaproponowane sposoby likwidowania bądź łagodzenia jego negatywnego oddziaływania są prawidłowe.”

Pan dr Tadeusz Grądziel w podsumowaniu swojej opinii dotyczącej opracowania prognozy stwierdza: „Sama prognoza jest obszernym, bo liczącym około 140 stron maszynopisu dziełem, w którym udowodniono, że zapisy projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lubartów na okres 01.01.2015 – 31.12.2024 r. nie przewidują działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami wpływać ujemnie na środowisko oraz cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Zgadzam się z tym w zupełności, a Autorowi Prognozy składam gratulacje za stworzenie udanego opracowania”.

Z kolei dr Jarosław Wiącek w opinii z zakresu ornitologii pisze: „Reasumując należy stwierdzić, że po uwzględnieniu uwag zamieszczonych poniżej (uwagi szczegółowe dla Prognozy ...), zapisy projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lubartów na okres 01.01.2015 do 31.12.2024 nie przewidują działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000.”

5. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko – nie przeprowadzono.

Realizacja zadań zawartych w Planie nie będzie powodować istotnych oddziaływań transgranicznych.

6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitorowanie skutków realizacji planu urządzenia lasu będzie prowadzone w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP w Lublinie z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji LP.

Monitorowanie realizacji zadań gospodarczych przeprowadzone będzie jednorazowo pod koniec jego obowiązywania, w procedurze analizy gospodarki przeszłej w nadleśnictwie z wykorzystaniem danych z bieżącej taksacji stanu lasu oraz stanu lasu na początek obowiązywania PUL, w tym danych z zaktualizowanego POP.

Analizie podlegać będzie wykonanie cięć w użytkowaniu rębnym, wykonanie zadań z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia), ustalenia składów gatunkowych upraw w tym na siedliskach przyrodniczych, ochrony lasu w tym ochrony przeciwpożarowej, gospodarki łowieckiej, infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji oraz kierunkowych z ochrony przyrody.

Za monitoring przyrodniczy w zakresie obserwacji siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 jest odpowiedzialny Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20.07.1990, Dz.U. 44 z 2007, poz. 287 z późn. zm.).

Reasumując:

Wyrażam przekonanie, że Projekt Planu Urządzenia Lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Lubartów z okresem obowiązywania na lata 2015-2024, w obecnej formie spełni główny cel, jakim jest zachowanie ekosystemów leśnych przy jak największym różnicowaniu biologicznym oraz zapewni równowagę między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten będzie realizowany przez ustalone zadania szczegółowe. Przyjęte rozwiązania godzą potrzeby ochrony środowiska z potrzebami społecznymi i działaniami gospodarczymi. Projekt ten akceptuję i przedstawiam do zatwierdzenia przez Ministra Środowiska.

DYREKTOR

